

บทที่ 5

ผลการศึกษา

ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเกิดพฤติกรรมการเสพยาบ้า

ส่วนที่ 2 ผลการศึกษาปัจจัยสาเหตุที่เกี่ยวข้องกับการเกิดพฤติกรรมการเสพยาบ้า
อันได้แก่ ปัจจัยนำ ปัจจัยเอื้ออำนวย และปัจจัยเสริมแรง

ผลการศึกษาปัจจัยนำ

การศึกษาเรื่องปัจจัยนำ คือการศึกษาถึงเหตุผล หรือสิ่งจูงใจที่นำไปสู่การเกิดพฤติกรรม
การเสพยาบ้า ซึ่งจากการศึกษาพบว่าผู้เสพยาบ้ามีปัจจัยนำที่เกี่ยวข้องกับการเกิดพฤติกรรม
เสพยาบ้าได้แก่

1. สภาพครอบครัว
2. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับยาบ้า
3. ความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับยาบ้า

โดยมีรายละเอียดของผลการศึกษาทั้ง 3 ประเด็นดังนี้

1. สภาพครอบครัว

จากการศึกษาเรื่องสภาพครอบครัวของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้เสพยาบ้าซึ่งเป็นหนึ่งใน
ปัจจัยนำของการเกิดพฤติกรรมการเสพยาบ้าโดยพบว่า สภาพต่างๆ ที่เกิดขึ้นภายในครอบครัวมี
ส่วนทำให้ผู้เสพยาบ้าเกิดความรู้สึกนึกคิดต่างๆ ขึ้น อันเป็นสิ่งจูงใจในการเข้าไปเกี่ยวข้องกับยา
บ้า สภาพครอบครัวที่เป็นปัญหาได้แก่

1. สถานภาพของพ่อแม่ อันได้แก่ สภาพปัญหาจากพ่อแม่หย่าร้างกัน พ่อหรือแม่แต่งงานใหม่ พ่อและแม่ต่างแต่งงานใหม่ทั้งคู่ พ่อแม่ไม่ได้เป็นผู้เลี้ยงดู พ่อแม่มีความขัดแย้งและทะเลาะวิวาทกัน และพ่อหรือแม่เสียชีวิตแล้ว
2. ความสัมพันธ์ในครอบครัว ซึ่งพบว่า ความสัมพันธ์ในครอบครัวที่ห่างเหิน ขาดความเข้าใจซึ่งกันและกัน ระหว่างกลุ่มตัวอย่างกับสมาชิกในครอบครัวทั้งพ่อแม่ พี่น้อง คู่สมรส มีส่วนเกี่ยวข้องกับการเสพยาบ้า
3. การสื่อสารในครอบครัว การใช้การสื่อสารแบบปิด,เปิด,ปล่อย แบบใดแบบหนึ่งในครอบครัว ทำให้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการเสพยาบ้าของกลุ่มตัวอย่าง อาทิ การสื่อสารแบบปิด ทำให้เกิดบรรยากาศของการเข้มงวดจนเกินไป และโดยเฉพาะการสื่อสารแบบปล่อย ทำให้ขาดความเอาใจใส่ซึ่งกันและกัน
4. บุคคลที่กลุ่มตัวอย่างอาศัยอยู่ร่วมด้วย เช่น การอยู่ร่วมกับญาติ ที่มีความแตกต่างของวัย การทะเลาะวิวาทขัดแย้งกันกับญาติ และความสัมพันธ์ที่ห่างเหินกับญาติ หรือแม้แต่การอยู่กับพ่อแม่ที่ขาดความเอาใจใส่ ก็ทำให้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการเสพยาบ้าของกลุ่มตัวอย่าง
5. พื้นฐานฐานะทางครอบครัว เริ่มตั้งแต่กลุ่มตัวอย่างที่มีฐานะยากจนไปจนถึงมีฐานะครอบครัวดี สภาพครอบครัวประเด็นนี้เมื่อไปเชื่อมโยงกับประเด็นอื่นๆ เช่น สภาพความยากจนและถูกปล่อยปละละเลยจากพ่อแม่ หรือสภาพครอบครัวที่ดีแต่ถูกเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกดดัน ซึ่งเป็นเพียงตัวอย่างที่พบได้จากการศึกษาผู้ที่เสพยาบ้า
6. ลำดับการเกิดและจำนวนพี่น้อง พบว่าการเป็นลูกคนเดียว ลูกคนกลางและลูกคนสุดท้าย ต้อง เมื่อรวมกับบรรยากาศการเลี้ยงดูภายในครอบครัวที่ไม่ดี เช่น พ่อแม่ให้ความสนใจลูกคนใดคนหนึ่งมากเป็นพิเศษก็เป็นสิ่งหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับการเสพยาบ้าได้

จากประเด็นสภาพปัญหาในครอบครัวทั้ง 6 ประเด็นข้างต้น กลุ่มตัวอย่างแต่ละรายประสบกับสภาพเหล่านี้ที่แตกต่างกัน ซึ่งรายละเอียดได้กล่าวไว้แล้วในส่วนที่หนึ่ง เรื่องสภาพชีวิต ซึ่งก็พบ

ว่ากลุ่มตัวอย่างบางรายต้องประสบกับสภาพปัญหาครอบครัวในหลายประเด็นที่ทับถมกันอย่างซับซ้อน แต่บางคนประสบแค่บางประเด็น หรือประเด็นเดียวเท่านั้น สภาพปัญหาที่กลุ่มตัวอย่างประสบเป็นปัจจัยนำไปสู่การเกิดพฤติกรรมการเสพยาบ้า นั้น เป็นสิ่งที่ทำให้กลุ่มตัวอย่างเกิดความรู้สึกนึกคิดขึ้น อันเป็นความละเอียดอ่อน เป็นความรู้สึกที่สะสมจากสิ่งที่พบเจอในชีวิต จนเป็นปมที่จู่ใจ ไปสู่พฤติกรรมการเสพยาบ้า ความรู้สึกที่เกิดขึ้นสรุปได้เป็น 3 กลุ่มความรู้สึกดังนี้

1. ความรู้สึกเครียดและกดดันจากสภาพปัญหาครอบครัว
2. ความรู้สึกที่คิดว่าตนเองไม่มีใครเข้าใจและขาดคนที่ปรึกษา
3. ความรู้สึกน้อยใจ เหนงาและ โดดเดี่ยว

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ จึงพยายามอธิบายปรากฏการณ์จากสภาพครอบครัวที่ก่อให้เกิดความรู้สึกนึกคิดอันเป็นปัจจัยนำไปสู่พฤติกรรมการเสพยาบ้า โดยมีรายละเอียดของผลการศึกษาดังต่อไปนี้

1. ความรู้สึกเครียดและกดดันกับปัญหาครอบครัว

จากการศึกษาความรู้สึกที่เกิดขึ้นมาจากสภาพครอบครัว โดยที่ หลายคนเริ่มต้นจากเรื่องสถานภาพสมรสของพ่อแม่ ภาพของความขัดแย้งและการทะเลาะและวิวาทภายในบ้าน โดยมีพ่อแม่เป็นผู้อยู่ในเหตุการณ์ ทำให้กลุ่มตัวอย่างเกิดความวิตกกังวลกับสิ่งที่เกิดขึ้น เนื่องจากต้องปรับสภาพกับบรรยากาศที่ไม่สงบสุขภายในบ้าน จากสถานภาพของพ่อแม่ที่เป็นจุดเริ่มต้นหลายคนรู้สึกวิตกกังวลกับการเปลี่ยนแปลงตามมา เมื่อพ่อแม่ต้องตัดสินใจหย่าร้างกัน กลุ่มตัวอย่างต้องอยู่กับฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งหรือต้องไปอยู่กับญาติ ซึ่งเป็นการเพิ่มระดับความวิตกกังวลมากขึ้น หลายคนเมื่ออยู่กับญาติเกิดปัญหาต่างๆ ตามมา เป็นสิ่งสนับสนุนให้หันเข้าหายาบ้ามากขึ้น อย่างกรณีของกลุ่มตัวอย่าง เช่น

ปลา เป็นตัวแทนที่ดีสำหรับกลุ่มตัวอย่างที่เกิดความรู้สึกเครียดและกดดันจากสภาพครอบครัว เมื่อพ่อและแม่เริ่มมีปากเสียงเรื่องบุคคลที่ 3 ที่เข้ามาแทรกแซงระหว่างพ่อกับแม่ จากคำพูดของปลาที่เล่าให้ฟังว่า “แม่รู้ว่าพ่อบริษัทมีผู้หญิงอื่นอีกคน ก็ทะเลาะกันทุกวัน ไม่มีใครยอมใคร ทั้งเรื่องเงินด้วย ช่วงนั้นกินนอนไม่หลับกันทั้งพี่ๆ ปลาด้วย ไปเรียนยังคิดถึงแต่เรื่องพ่อ

แม่เลย กลับบ้านก็คิดว่าจะเจอสภาพแบบไหน" ความเครียดของปลา มากขึ้นเมื่อพอกับแม่ตัดสินใจหย่าขาดกัน ปลาอยู่กับพ่อได้ 2 เดือน ก็มี แม่เลี้ยงและลูกติดอีก 2 คนมาอยู่ด้วย บรรยากาศในบ้านเครียดมากขึ้น ความเป็นอยู่ที่เปลี่ยนไปสร้างความกดดันให้กับปลา อคติที่ปลาที่มีต่อพ่อ ก็มีมากขึ้น ปัญหาทะเลาะวิวาทซึ่งเริ่มจากปลาก็มีบ่อยขึ้น "แม่มีแข็ง พ่อถูก ทำให้ครอบครัวแตกแยกสะใจซะไหม" คือคำพูดของปลาที่พูดกับ ลูกของแม่เลี้ยงเมื่อพ่อกับแม่ไม่อยู่บ้าน "ไม่เคยคิดเลยว่าต้องเจอกับสภาพแบบ นี้ ไม่ต้องเกิดมาดีกว่า" คำพูดของปลาประโยคนี้น่าจะสนับสนุนได้ว่าสิ่ง ที่เกิดขึ้นกับชีวิตของเธอเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุดที่ทำให้เธอเครียด และกดดัน กับสิ่งที่เกิดขึ้นทางออกที่เธอเลือกคือ บุหรี่ กาว กล้วยา และยาบ้า ในที่สุด

นอกจากนี้แล้วปัญหาความเครียดและกดดันจากบรรยากาศในครอบครัวก็ไม่ได้เริ่มต้น จาก สถานภาพสมรสจากบิดามารดาแต่เพียงอย่างเดียว แต่หลายคนรู้สึกว่าคุณเองเครียดและถูก กดดันจากสภาพครอบครัวอันเนื่องมาจากการเข้มงวดจนเกินไปของพ่อแม่ หรืออาจจะมาจาก ฐานะครอบครัวที่ยากจน ต้องดิ้นรนหาเลี้ยงครอบครัว หรืออาจจะเนื่องมาจากปัญหาความ สัมพันธ์กับบุคคลอื่นๆ ที่อาศัยร่วมด้วย ดังจากตัวอย่างของกลุ่มตัวอย่าง เช่น

จ๊อกกี้ เป็นกลุ่มตัวอย่างคนหนึ่งที่มีปัจจัยด้านสภาพครอบครัวเป็น สาเหตุนำไป สู่การเสพยาบ้า โดยพื้นฐานของครอบครัวที่มีบรรยากาศของความเข้ม งวด ใช้การสื่อสารแบบปิด ทำให้เกิดความเครียดและกดดันเมื่อต้องอยู่ บ้านทั้งที่ครอบครัวมีความสมบูรณ์ที่พ่อแม่อยู่ด้วยกันพร้อมหน้า ความ กดดันจากภายในบ้าน จ๊อกกี้หาทางออกโดยการหนีไปหาเพื่อนมากกว่า จะอยู่บ้าน ทำให้รู้จักกับเพื่อนที่เกเร "พ่อไม่พยายามที่จะเข้าใจลูก มีแต่ ให้ลูกเข้าใจพ่อ วัยรุ่นก็ยอมต้องการอิสระไปหาเพื่อนบ้างแต่พ่อเข้มงวด กับเราเกินไป ห้ามโน่นห้ามนี้ คนเราถ้าบังคับกดดันกันมาก มันก็ต้อง แดกกระเปิดกันสักวัน" คำพูดของจ๊อกกี้เป็นบทสรุปความรู้สึกที่เกิดขึ้นกับ บรรยากาศภายในครอบครัวของเธอได้ดี

ความเครียดและความกดดันที่เกิดขึ้น จากฐานะที่ยากจนของครอบครัวจึงทำให้ต้องเข้ามาพัวพันกับยาบ้า มีและคิดเป็นตัวอย่างที่เห็นได้ชัดเจนที่สุด ทั้งคู่เป็นหัวหน้าครอบครัว ทำหน้าที่ทั้งสามีและพ่อของภรรยาและลูกๆ การเป็นผู้นำของครอบครัวซึ่งต้องแบกรับภาระในการหารายได้แก่ครอบครัวจึงเป็นจุดเริ่มต้นของความรู้สึกเครียด

มี ต้องขับรถบรรทุกมากขึ้นเมื่อลูกสาว 14 ปี ต้องเรียนหนังสือ และเป็นความหวังสูงสุดของมี การจะทำให้ครอบครัวมีเงินมากขึ้นทางเดียวเท่านั้นก็คือต้องขับรถบรรทุกมากขึ้น หรือไปที่จังหวัดไกลๆ ดังนั้นสภาพความจนบีบบังคับกดดันให้ต้องมีต้องใช้ยาบ้าเพื่อให้ทำงานได้มากขึ้น โดยที่ไม่มีเรื่องราวของความขัดแย้งใดๆ ภายในครอบครัวมาก่อนเลย

ส่วน "คิด" ฐานะครอบครัวดูเหมือนจะเป็นสิ่งที่กดดันคิดตลอดเวลา เขาและภรรยาช่วยกันทำงาน โดยการรับจ้างใช้แรงงานทั่วไป ทั้งรับจ้างทำนา ดายหญ้า ขนแบกของ สิ่งไหนที่พอจะทำได้ตามอัธยาศัยของคนที่จบ ป.4 คิดทำทั้งหมด ลูกอายุ 3 ขวบบางครั้งตามไปช่วยทำงานด้วย "สงสารลูกกับเมียคนจนไม่มีสิทธิ์เลือกผมก็ทำทุกอย่างที่ให้ได้เงิน" และทุกอย่างในคำพูดของคิดก็รวมถึงการตัดสินใจเสพยาบ้าเพื่อให้ทำงานได้มากขึ้น โดยที่ไม่ทำให้รู้สึกเหนื่อย นี่คือการเครียดและความกดดันที่เกิดขึ้นจากสภาพครอบครัวอีกรูปแบบหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับการเสพยาบ้า

นอกจากนี้กลุ่มตัวอย่างอีกคนคือ

นก เป็นกรณีตัวอย่างที่สนับสนุนในเรื่องการเกิดความเครียดและความกดดันได้ดีจากสภาพครอบครัว โดยมีการผสมผสานเรื่องความเข้มงวดของครอบครัว การเป็นลูกสาวคนโตที่ต้องแบกรับหน้าที่ต่างๆ ความสัมพันธ์ที่ห่างเหินกับพ่อแม่ การสื่อสารแบบปิดในครอบครัว และที่สำคัญคือการที่พ่อแม่เป็นอาชญากรเสียเอง สภาพต่างๆ ในครอบครัวล้วนเป็นสิ่งที่ก่อให้เกิดความเครียดและความกดดันต่อคนทั้งสิ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งสภาพของความเข้มงวดที่พ่อแม่เป็นเจ้าของกฎระเบียบต่างๆ แต่แล้วพ่อแม่ก็กลายเป็น

มาเป็นโจรปล้นโรงงานที่พ่อของนกทำอยู่ระยะเวลา 2 ปีกว่าที่ตำรวจจะ
 ลึ บรู้ เป็นช่วงที่มีการเปลี่ยนแปลงมากมายในครอบครัวของนก
 บรรยากาศเครียดและกดดันกับนกมาก จนในที่สุดวันที่พ่อโดนจับกับวัน
 ที่ได้รับอิสระของชีวิตก็วันเดียวกัน "ไม่รู้จะดีใจหรือเสียใจวันนั้นรู้แต่
 ว่าไม่กลับบ้าน เหมือนนกได้โบยบิน" คือคำพูดที่เด็กหญิงคนหนึ่งหลุดพ้น
 จากความกดดันแต่พ่อแม่ต้องถูกจับและติดคุก

จะเห็นได้ว่าความรู้สึกเครียดและกดดัน เป็นหนึ่งความรู้สึกที่เกิดขึ้นได้จากสภาพปัญหา
 ของครอบครัว ซึ่งอาจเป็นในเรื่องของสถานภาพของพ่อแม่ที่บีบคั้น หรืออาจเกิดจากฐานะของ
 ความจน หรืออาจเกิดจากเรื่องของความสัมพันธ์กับสมาชิกในบ้าน การสื่อสารในบ้าน ที่ทำให้เกิด
 บรรยากาศต่างๆ กันจนต้องหาทางออกโดยการพึ่งพิงยาบ้า บางคนอาจเกิดจากมีสภาพสาเหตุ
 เดียว บางคนอาจมีหลายอย่างรวมกัน มากน้อยแตกต่างกันตามสภาพ สิ่งเหล่านี้ทำให้เกิดการหาทาง
 ออกโดยการใช้จ่ายยา ทั้งเพื่อหนีปัญหา หรือเพียงเพื่อประชดพ่อแม่ ซึ่งไม่ใช่ทางออกที่ดี แม้ว่า
 หลายคนอาจจะไม่ใช้จ่ายยาโดยทันทีที่เกิดความรู้สึกนี้ แต่การพยายามหลีกเลี่ยงหนีครอบครัวโดยวิธี
 การต่างๆ ทั้งหนีออกจากบ้าน คบเพื่อนไม่ดี และเป็นสิ่งนำไปสู่การเสพยาบ้าในที่สุด

2. ความรู้สึกที่คิดว่าตนเองไม่มีใครเข้าใจและขาดคนที่ปรึกษา

จากสภาพครอบครัวที่เป็นสาเหตุทั้ง 6 ประเด็นที่กล่าวมาแล้วข้างต้นนั้น พบว่าสามารถ
 ทำให้กลุ่มตัวอย่างเกิดความรู้สึกว่าตนเองขาดที่ปรึกษา หรือบางคนอาจคิดว่าไม่มีใครเข้าใจใน
 ความรู้สึก และความต้องการของตน ทั้งนี้สภาพครอบครัวทั้ง 6 ประเด็น บางคนอาจเกิดขึ้นเพียง
 บางประเด็น เช่น 1 หรือ 2 ประเด็น แต่บางคนอาจเกิดจากหลายประเด็น จนคิดว่าเป็นปัญหาที่
 หนักมาก ความรู้สึกที่เกิดขึ้น เป็นผลมาจากการสะสมความรู้สึกที่อาจเริ่มจากการเจอกับสภาพ
 ปัญหาจากประเด็นต่างๆ ซึ่งบางคนก็อาจเจอทุกวัน บางคนนานๆ ครั้ง หรือบางคนประสบตลอด
 เวลา เมื่อความรู้สึกสะสมมากขึ้นจนเป็นความรู้สึกที่แน่ใจว่านี่คือปัญหาของตนเองก็จะพยายาม
 หาทางออกให้กับตนเองด้วยวิธีการต่างๆ ซึ่งในที่สุดยาบ้าก็เป็นทางออกอีกวิธีหนึ่งที่กลุ่มตัวอย่าง
 เลือก ดังเช่น

วัน สภาพปัญหาของครอบครัววัน คือการที่พ่อแม่หย่าร้างกันตั้งแต่ 3 ขวบ
 และทั้งคู่ต่างแต่งงานใหม่ กับการที่ต้องมาอาศัยและถูก เลี้ยงดูโดยปู่

และย่ำตั้งแต่เด็ก วันจะได้ทุกอย่างในสิ่งที่เขาต้องการ เพราะปู่ย่าจะตามใจเสมอ แต่สิ่งที่วันต้องการและรู้สึกว่าเป็นสิ่งที่ขาดหายไป คือ "คนที่เข้าใจความรู้สึก ความต้องการและคนที่จะปรึกษา" จากคำสัมภาษณ์ที่พอจะสรุปได้ว่า "วัน" รู้สึกเช่นนั้นจริง คือ

วัน : "ใครถามผมก็มักจะบอกว่า อยากลองเอง เพื่อนชวนบ้าง แต่พี่ไม่รู้หรือว่าหลายๆ คน รวมทั้งผมด้วย บอกไปนั่นแหละ จริงๆ แล้วไม่ใช่ มันอาจจะสมมาตั้งแต่พ่อแม่เลิกกันแล้วก็ได้ พี่ลองคิดดูสิว่า พ่อกับแม่ผมต่างคนต่างแต่งงานใหม่ มีลูกใหม่ เขาอยู่กันอย่างสุขสบาย แต่ผมละ ผมคนเดียวที่ต้องอยู่กับปู่-ย่า ทำไมเขาไม่มารับผมไปอยู่ด้วย ไม่คิดถึงความรู้สึกผมบ้าง แต่ผมก็ไม่เคยบอกใคร ไม่เคยเรียกร้อง ผมคิดว่าพ่อแม่ทำตามใจตนเอง" วันเล่าอย่างจริงจัง

ผู้วิจัย : " แต่พ่อแม่ก็ส่งเงินมาให้ใช้ มาเยี่ยมบ่อยๆ ไม่ใช่เหรอ"

วัน : " ใช่พี่ แต่แม่มาปีละครั้ง พ่อนานที่จะมา ตอนที่ปัญหาเท่านั้น มาถึงก็จะบ่นก่อน ผมว่าไม่มีใครเข้าใจผมมากกว่า เวลาที่มีเรื่องมีปัญหาไม่รู้จะปรึกษาใครปู่-ย่า เขาก็ไม่เข้าใจ แก่แล้วจะรู้เรื่องหรือ ก็ได้แต่โกหกเขาไปอย่างนั้น อย่างนี้ เขาให้ได้ความรักแต่ความเข้าใจละ"

จากตัวอย่างของวันเห็นได้ชัดว่า เริ่มจากสถานภาพของพ่อแม่ แล้วก็มาที่การที่ต้องอยู่กับปู่-ย่า ที่เกิดปัญหาช่องว่างระหว่างวัยขึ้น เมื่อวันเข้าสู่วัยรุ่นปัญหาที่ยังมีมากขึ้น ติดเพื่อนมากกว่าอยู่บ้าน ซึ่งเป็นความจริงที่เกิดขึ้น และก็มักจะเกิดกับคนที่คิดว่าตนเองไม่มีที่ปรึกษา ไม่มีใครเข้าใจ ความต้องการนอกจากกลุ่มเพื่อน ในที่สุดเมื่อคบเพื่อนก็เป็นช่องทางหนึ่งที่เอื้อให้เสพยาบ้าได้ง่ายขึ้น ถ้าหากเพื่อนที่คบเป็นคนที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนี้มาก่อนแล้ว และวันก็เป็นเช่นนั้นด้วย

นอกจากวันแล้ว "ตูป" และ "หวาน" ก็เป็นกรณีตัวอย่างที่เห็นได้ชัดเจนถึงสภาพปัญหาครอบครัว ทำให้เกิดความรู้สึกว่าไม่มีใครเป็นที่ปรึกษาได้ ไม่มีใครเข้าใจความต้องการ

"หวาน" ถึงแม่พ่อแม่จะอยู่ด้วยกัน และทั้งคู่มีหน้าที่การงานที่ดี แต่จากการเลี้ยงดูที่เข้มงวดมากเกินไป ทำให้หวานรู้สึกอึดอัด และไม่กล้าที่จะเข้าหาใคร ทั้งพ่อและแม่ หวานเริ่มรู้สึกว่าครอบครัวไม่มีใครเข้าใจ ไม่สามารถปรึกษาใครได้ ก็จะคิดเองทำเองตามความคิดเห็นของตน และจะมีเพื่อนคอยสนับสนุนความคิดเห็นนั้นเสมอ เมื่อหวานเข้ามาเรียนในกรุงเทพฯ ที่ต้องอยู่กับยายซึ่งอายุมาก หวานเล่าว่า "อยู่ที่บ้านพ่อแม่ก็ไม่ได้ให้คำปรึกษามีแต่ให้คำสั่ง ตัวเองคิดอย่างไรก็สั่ง ไม่เคยถามว่าจะทำอย่างนี้ดีไหม ทำไม่ไม่ทำแบบนี้ อย่างมาเรียนกรุงเทพฯ ก็บอกเลยจบแล้วไปเรียนกรุงเทพฯ อยู่กับยาย ห้ามเกรือก"

ซึ่งจะเห็นว่า พ่อแม่ใช้การสื่อสารแบบปิดในครอบครัว เป็นการกำหนดกฎเกณฑ์สิ่งต่างๆ ให้กับหวานโดยไม่มีการขอความคิดเห็นใดๆ เมื่อหวานอยู่กับยายเพื่อนจึงมีอิทธิพลมากที่สุด "หวานยอมรับว่าเพื่อนคือคนที่พาหวานให้รู้จักกับยาบ้า แต่หวานก็ว่าหลายคนมีอะไรที่อยู่ในใจลึกๆ แบบหวาน คือเหมือนจะไม่มีอะไรยึดเราเอาไว้ ตอนที่ทะเลพยนต์แทนที่จะนึกว่าอย่างนะ เดี่ยวพ่อแม่เราจะรู้จะเสียใจ ไม่ใช่เลย เราไม่คิดเลย คิดแต่ว่าไม่มีใครจะมาเข้าใจเราหรอก จะทำอะไรก็อยู่ที่ตัวเรา เหมือนประทัดแต่ก็ไม่ไ้ เหมือนเรามีปมอยู่แล้ว ถ้าเจอกับสิ่งยั่วยุก็จะติดงายขึ้น " นี่คือกรณีของหวานซึ่งดูจากองค์ประกอบภายในบ้านทั้งฐานะ การศึกษาและหน้าที่การงานของพ่อแม่ไม่น่าสนับสนุนให้หวานเป็นคนเสพยาบ้าได้ แต่กลับไม่ใช่ เพราะความรู้สึกที่เกิดขึ้นกับหวานเมื่อต้องอยู่กับครอบครัวคือไม่มีใครที่เข้าใจความรู้สึกและความต้องการ และขาดที่ปรึกษา ที่ไม่สามารถพูดคุยอะไรกับใครได้เลย

ตูป เป็นคนหนึ่งที่อยู่ในสภาวะของความรู้สึกที่คิดว่าตนเองไม่มีใครเข้าใจ และที่สำคัญคือขาดที่ปรึกษา ด้วยสภาพของครอบครัวที่แม่แต่งงานใหม่ ตูปมาอยู่กับยายด้วยการตัดสินใจด้วยตนเอง การได้มาอยู่กับยายตูปทำให้ตูปรู้สึกพอใจมากกว่าที่จะอยู่กับแม่ ซึ่งความสัมพันธ์ระหว่างแม่และตูปก็ไม่ค่อยจะดีนัก พ่อเลี้ยงซึ่งอายุน้อยกว่าแม่หลายปี ผู้ที่เป็นชนวนในการทะเลาะกันระหว่างตูปกับแม่ จึงเป็นเหตุผลของตูปที่ไม่ค่อยจะแวะไปหาแม่ ทั้งที่บ้านอยู่ในระแวกเดียวกัน "ต่างคนต่างอยู่ ตูปอยู่กับยายก็ดีแล้ว ไม่ค่อยชอบแฟนใหม่ของแม่ ชอบพ่อแม่ คู่กันไม่ได้นานหรอก

กับแม่ ส่วนใหญ่เป็นทะเลาะกันมากกว่า" จะเห็นได้ว่าตูปต้องเจอกับสภาพครอบครัวทั้งจากสถานภาพของแม่ จากปัญหาความสัมพันธ์ การสื่อสารในครอบครัว และกับการที่ต้องมาอยู่กับยายซึ่งไม่สามารถให้คำปรึกษากับตูปได้ ตูปจึงใช้ชีวิตด้วยความเป็นตัวของตัวเอง เพื่อนๆ แถวละแวกบ้านซึ่งเป็นชุมชนแออัด แหล่งรวมยาเสพติดทุกชนิด ศูนย์กลางการเสพยา การจำหน่ายยาเสพติด ตูปจึงไม่สามารถหลุดจากวงจรของยาบ้าได้ เพราะความรู้สึกของเธอในใจที่เธอเล่าให้ฟังว่า "ตูปว่าทุกอย่างมีส่วนทำให้ตูปเข้ามาอยู่ในวงจรนี้ แน่นนอนแถวบ้านเราการเสพยาขายมัน เกล็ดอื่น ไม่มีใครไม่เล่น แต่ก็ขึ้นกับความคิดของแต่ละคน คนแถวนั้นไม่ยุ่งกับม้าก็มี อย่างตูปคงเกิดมาเพื่อเป็นแบบนี้ ไม่เคยคิดโทษใครถึงแม้ที่ผ่านมามีครอบครัวก็ไม่เหมือนบ้านเขา หรือจะไม่มีใครที่เข้าใจความรู้สึกของเรา คอยดักเตือนให้เราปรึกษาหารือ เหมือนเหงาอยู่คนเดียว พอเข้าวงการม้าก็ติดใจ ได้เที่ยวได้เพื่อน ได้เงิน ประสบการณ์ต่างๆ เยอะ" จากคำพูดที่ซ่อนไว้ซึ่งความรู้สึกอยากระบาย น่าจะสรุปได้ว่าตูปก็เป็นคนหนึ่งที่คิดว่าตนเองไม่มีใครเข้าใจความต้องการและความรู้สึกที่แท้จริง รวมทั้งขาดที่ปรึกษาด้วย

3. ความรู้สึกน้อยใจ เหงา และโดดเดี่ยว

ความรู้สึกที่เกิดขึ้นในกลุ่มนี้ เริ่มจากความน้อยใจซึ่งเกิดขึ้นจากสภาพครอบครัว หลายคนพบว่าเกิดจากสภาพของพ่อแม่ที่ขาดความสนใจให้ความเอาใจใส่ต่อตนเองน้อย หรือบางคนเกิดขึ้นจากการไม่ได้อยู่ร่วมกับพ่อแม่ ต้องอยู่กับญาติซึ่งไม่มีความสนิทสนม หรือบางคนต้องอยู่กับญาติที่ต่างวัย และบางคนความน้อยใจเกิดจากชีวิตไม่เคยรู้เลยว่าพ่อแม่ของตนคือใครเช่น

สร คือเด็กหญิงวัย 14 ปี ที่เธอเก็บความเหงา โดดเดี่ยว และซ่อนความน้อยใจกับสภาพชีวิตที่ผ่านมาไว้ในใจและระบายให้ฟังว่า "หนูเกิดมาพร้อมกับปัญหาอยู่แล้ว พ่อแม่ก็ไม่มี แล้วก็ไม่มีสิทธิ์รู้ หนูถามทั้งน้ำทั้งพี่ชายว่าพ่อแม่เป็นใครเขาก็บอกอยากรู้ไปท

สรเก็บไว้ในใจไม่เคยบอกใคร

สถานการณ์ของพ่อแม่ เป็นสิ่งหนึ่งที่ทำให้เกิดความรู้สึกของความน้อยใจและตามมาด้วยความเหงาและโดดเดี่ยวที่พ่อแม่ไม่ให้ความสนใจกับตนเองไปสนใจคนอื่น ๆ มากกว่า อย่างเช่น

จ๊อบ ซึ่งเคยใช้ชีวิตกับแม่มาตลอด 14 ปี พ่อแม่แต่งงานใหม่ ถึงแม้จะมีการพูดคุยกันอย่างเข้าใจ แต่ความน้อยใจก็เกิดขึ้น และยิ่งมากขึ้น เมื่อแม่ของจ๊อบไม่มีเวลาให้จ๊อบเหมือนเมื่อก่อน "เมื่อก่อนไม่มีพ่อ ผมก็ไม่คิดว่าตัวเองมีปัญหาอะไร พอเรามีพ่อเลี้ยง จริงๆ เขาเป็นคนดี กับแม่กับผมก็ดี แต่มันก็ไม่สนิท เวลาเขากลับบ้านผมก็จะออกไปหาเพื่อน ไม่ค่อยจะให้มีโอกาสได้พูดคุยกัน พาลทำให้ไม่ค่อยได้เจอแม่เข้าไปด้วย ก็ขอให้แม่มีความสุขก็โอเค เราทนได้"

บีม เป็นกลุ่มตัวอย่างที่เห็นได้ชัดเจน กับความน้อยใจที่เกิดขึ้นจากครอบครัว เมื่อพ่อแต่งงานใหม่ การที่ไม่ถูกกับแม่เลี้ยงของบีมทำให้บรรยากาศไม่สงบสุขในบ้าน "พ่อเข้าข้างมันตลอด เราเป็นลูก พ่อไม่เคยเห็นความสำคัญเลย ก็น้อยใจไปอยู่กับป้าดีกว่า" การหนีปัญหาของบีมไม่ช่วยอะไรดีขึ้น จากความน้อยใจก็เพิ่มความรู้สึกเหงา โดดเดี่ยว เข้ามาพร้อมด้วย "คิดถึงสภาพครอบครัวเมื่อก่อนที่พร้อมพ่อแม่ลูกแล้วก็อดน้อยใจไม่ได้ เคยมีความสุขถึงจะไม่ได้เลิศหรูแต่เราก็พอใจอยากอยู่บ้าน อยากกลับบ้าน พ่อแม่ตายทุกอย่างก็ตายตาม บีมก็เหงานะไปอยู่กับป้าก็รู้ว่าเขาจะเข้าใจเรา บางครั้งก็รู้สึกว่าเขามองเราแบบว่า พ่อแม่มันยังไม่เอาเลย อะไรแบบนี้ เหมือนเราโดดเดี่ยว ไม่มีใครคอยห่วงใย คอยดูแล ต้องดูแลตัวเอง"

นอกจากนี้เรื่องของการสื่อสารภายในบ้านก็เป็นสิ่งที่ทำให้เกิดปัญหาความรู้สึกน้อยใจ โดดเดี่ยว และเหงาขึ้นได้ อย่างการสื่อสารแบบปล่อย ที่ต่างคนต่างไป ไม่มีใครควบคุมดูแลใคร อยากทำอะไรก็ตามสบาย ตัวใครตัวมัน อย่าง

เรียบ สภาพชีวิตครอบครัวที่ไร้กฎเกณฑ์ ด้วยเหตุต่างๆ ที่ผสมทั้งหน้าที่การงานของพ่อแม่ ที่ต้องทำงานกลับบ้านไม่เป็นเวลา เรียบเองก็เรียนหนังสือ การสวนทางกันตลอดเวลาจนเป็นความเคยชิน ทำให้พ่อแม่ไม่รู้สึกละไร แต่"เรียบ" ซึ่งบางครั้งก็น้อยใจตัวเองบ้างที่ดูโดดเดี่ยว "ไม่ค่อยได้เจอกัน ถ้างานของพ่อกับแม่ไม่เสร็จ ต้องทำต่อล่วงเวลาบางทีกลับดึก ผมก็นอน ตอนเช้าก็ไปแต่เช้า ไม่มีเวลาเจอกัน" เรียบบอกว่า "ซินแล้วครับ คิดเสียว่าพ่อแม่ทำงานหาเงินให้เราใช้ อย่างไ้อเรื่องเหงาก็มีบ้าง ผมซ้อมกีฬาหลังเลิกเรียน หรือเวลาแข่งพ่อแม่คนอื่นเขาไปเชียร์ ผมก็ไม่เคยเห็นพ่อแม่ผมจะสนใจไปดู ขนาดได้ 4 เหรียญทองเขาก็ยังไม่เคยว่าอะไร จะชมสักนิดก็ไม่มี" นี่คือน้อยใจของเด็กชายวัยรุ่นคนหนึ่ง

ความน้อยใจกลุ่มตัวอย่างบางคนเกิดจากการที่คิดว่าพ่อแม่ให้ความสนใจที่หรือน้องคนอื่น ๆ มากกว่า เป็นความรู้สึกที่ต้องการความรักความสนใจจากพ่อแม่ อย่างเช่น

หนึ่งกับสอง ดูเหมือนว่า "สอง" จะแอบน้อยใจที่พ่อให้ความสนใจหนึ่งมากกว่า โดยที่ไม่เคยบอกใครแม้แต่หนึ่งเองก็ไม่รู้ สองบอกว่า "เคยประชดพ่อ พูดบอกเขาว่า ที่สองอะไรก็ไม่ดีเลยนะ เขาก็ไม่รู้หรอก มันเกิดมาเอง เราอาจคิดมากไปเอง" สองหนีออกจากบ้านไปอยู่กับเพื่อน และติดต่อก่อนที่หนึ่งจะติด เมื่อความน้อยใจบวกกับความเหงาที่เกิดขึ้นมาเพิ่ม "พ่อห้ามเที่ยวกลางคืนตอนนั้นผมจำได้ว่า หนึ่งเขาออกไปได้ผมห้ามก็ไม่ได้การแล้วทำไมเราถูกห้าม ก็หนีออกไปเลย กลับมาแม่บ่น ก็ยังหนีไปอีกจนทนไม่ไหวแล้ว เมามากไปหาเพื่อนบอกเราไม่มีใครแล้วหละ เพื่อนกับออกมาอยู่ด้วยกัน เพื่อนๆ ก็หนีมาจากบ้านเหมือนกัน" สองเป็นตัวอย่างของความสัมพันธ์ในครอบครัว และเรื่องลำดับการเกิดที่ดูว่าจะมีส่วนเกี่ยวข้องกับ การเสพยาบ้าได้

ความรู้สึกที่เกิดจากสภาพครอบครัวอันได้แก่ ความน้อยใจ เหงา และโดดเดี่ยว จากสภาพในครอบครัวจนเป็นเหตุให้หันเข้าหายาเสพติด สภาพครอบครัว ถึงแม้หลายคนบอกว่า ไม่ใช่เหตุผลหลัก แต่ก็ยังมีหลายคนที่ยืนยันว่า เมื่อเสพยาแล้วกลับมาเจอสภาพที่บ้านยิ่งทำให้เสพยา

มากขึ้น เหมือนสภาพที่เกิดขึ้นคอยตอกย้ำความรู้สึก หลายคนบอกว่าไม่คิด แต่ในที่สุดก็ไม่ปฏิเสธว่า สภาพครอบครัวมีส่วนเกี่ยวข้องกับการเสพยาบ้า อย่างเช่น น้อย จ๊อกกี้ เปี้ยก วีระ บอย ต้นไม้ใหญ่ วัน โย หยก จิง เค เซ ซึ่งไม่ได้กล่าวถึงในรายละเอียด แต่ทุกคนเกิดความรู้สึกทั้ง 3 ความรู้สึกที่ได้กล่าวมา และน่าจะสรุปได้ว่า สภาพครอบครัวเป็นปัจจัยนำตัวหนึ่งที่พบจากกลุ่มตัวอย่างที่ทำให้มีส่วนโน้มนำหรือจูงใจไปสู่การเกิดพฤติกรรมการเสพยาบ้า

2. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับยาบ้า

การศึกษาความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับยาบ้า เป็นการศึกษา ในเรื่องความสามารถของกลุ่มตัวอย่างในการเข้าใจถึงสาระสำคัญที่เกี่ยวกับยาบ้าทั้งในเรื่องคุณสมบัติ และกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับยาบ้า ผลการศึกษาพบว่า ผู้เสพยาบ้าที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความรู้เกี่ยวกับยาบ้าค่อนข้างน้อย และมีความเข้าใจผิดเกี่ยวกับยาบ้าในประเด็นต่างๆ

ในรายละเอียดเรื่องความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับยาบ้า จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างพบว่า ประเด็นที่กลุ่มตัวอย่างมีความรู้ความเข้าใจมากที่สุด คือ

1. ยาบ้า เดิมเรียกว่ายาม้า ยาขยัน
2. ยาบ้า เป็นสารเสพติด ชนิดหนึ่ง
3. ยาบ้า มีฤทธิ์เป็นสารกระตุ้นระบบประสาท

และพบว่ายังมีบางประเด็นเกี่ยวกับยาบ้าที่กลุ่มตัวอย่าง ยังคงมีความรู้ความเข้าใจที่คลาดเคลื่อน ได้แก่

1. ยาบ้ามีอันตรายต่อสุขภาพร่างกายได้ แต่มีกลุ่มตัวอย่างบางส่วนเข้าใจว่าเป็นเพราะคนที่เสพยาเองไม่ดูแลตัวเอง เรื่องของการพักผ่อน การรับประทานอาหาร

2. ยาบ้าเป็นสารออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท ทำให้สุขภาพเสีย มีบางคนไม่ทราบและไม่เชื่อว่ายาบ้าจะทำให้เกิดอาการหลอนได้ โดยให้ความเห็นว่าน่าจะเกิดจากการเมาสุรามากกว่า หรืออาจจะเป็นคนที่คิดมากอยู่ก่อนแล้ว

3. ยาบ้าสามารถตรวจสอบหาได้โดยการตรวจสอบหาจากปัสสาวะ ซึ่งบางคนไม่ทราบ ว่านอกจากปัสสาวะแล้ว เลือดและน้ำย่อยจากกระเพาะก็สามารถที่จะใช้ตรวจหาได้

4. อาการของผู้ที่เสพย์ยาบ้า ซึ่งโดยส่วนใหญ่จะบอกแค่อาการที่เกิดขึ้นกับตัวเองที่เคย แสดง ได้แก่ "ไม่อยากหลับ คอแข็ง ไม่หิว ไม่อยากอยู่นิ่ง ต้องหาอะไรทำ" นอกจากนี้ พบว่า มีบางส่วนเท่านั้นที่ทราบว่า ผลของยาบ้าต่อร่างกายขึ้นอยู่กับ ขนาดของยาบ้า วิธีการเสพย์ และ ลักษณะของบุคคลและส่วนใหญ่ทราบว่าทำให้เสียชีวิตได้ หากเสพย์ในปริมาณสูง

5. เรื่องกฎหมายเกี่ยวกับยาบ้า กลุ่มตัวอย่างยังมีความรู้เรื่องนั้นน้อยมากพบว่า ทุกคน เข้าใจว่ายาบ้าเป็นสารเสพติด ที่ผิดกฎหมายและมีเพียงส่วนน้อยที่รู้จักโทษที่ได้รับนั้นน้อยมาก ขนาดไหน และพบว่ากลุ่มตัวอย่างบางส่วนที่ทราบว่า มีการเปลี่ยนแปลง เรื่องการเพิ่มโทษเกี่ยวกับยาบ้าสำหรับผู้ผลิตและขายจนถึงขั้นประหารชีวิต

ตัวอย่างคำบอกเล่าจากการสัมภาษณ์ต่อไปนี้ จึงน่าจะสนับสนุนได้ว่า กลุ่มตัวอย่างมีความรู้ความเข้าใจที่แตกต่างกัน และเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้ตัดสินใจเสพย์ยาบ้า

- วีระ เป็นคนหนึ่งที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับยาบ้าค่อนข้างน้อย
- วีระ : "รู้จักยาบ้าจากแถวบ้าน คนแถวนั้นก็ไม่มีใครไม่รู้จัก"
- ผู้วิจัย : "ที่ว่ารู้จักรู้ขนาดไหน"
- วีระ : "รู้ว่าเป็นยาเสพติด คนติดกันมาก สมัยก่อนเขาเรียกกันเป็นยา
ม้า ก็เพิ่งมาเปลี่ยนเป็นยาบ้าไม่นาน แถวบ้านผมก็ยังคงเรียก
ยาม้ากันอยู่"
- ผู้วิจัย : "แล้วรู้ใหม่ว่าเป็นของผิดกฎหมาย"
- วีระ : "ทราบ เพราะผมอยู่สลัม ตำรวจค้นบ่อยมากก็รู้ว่ามันผิด
กฎหมาย แต่อาจมีอย่างอื่น ด้วยไม่เฉพาะม้า ข้างบ้านผมก็
โดนจับบ่อย"
- ผู้วิจัย : "แล้วก่อนตัดสินใจเสพย์ครั้งแรก เราารู้ใหม่ว่ามันจะมีอาการยัง
งัย"

วีระ : "ตอนนั้นไม่คิดอะไรขอให้มันไม่วงก็พอแล้ว มารู้ทีหลังซะมากกว่าว่าเป็นยาพวกกระตุ้นประสาท ผิดกฎหมาย แต่ก็ไม่รู้หรือกว่าต้องโดนปรับติดคุกหรืออะไร"

ตีว : กลุ่มตัวอย่างอีกคนที่เสพยาบ้า โดยมีความรู้ความเข้าใจที่ค่อนข้างน้อย

ผู้วิจัย : "รู้จักยาบ้าขนาดไหน ก่อนที่จะเปลี่ยนจากผงมาเสพยา"

ตีว : "ไม่รู้อะไรเลย ขอให้มึนเสพยาอย่างเดียวพอ ตอนนั้นจำได้ว่า เสียนผงมาก ผงขาดจะลงแดงแล้ว"

ผู้วิจัย : "เลยใช้ ยาบ้าแทน"

ตีว : "ใช่ เพื่อนที่เสพยาด้วยกันบอกมาเดี๋ยวนี้มันผสมผงด้วย คงช่วยได้ ตอนที่เล่นครั้งแรกก็เป็นอย่างนั้น แก้เสียนได้ ไม่่วงนอน ตาแข็ง ไม่รู้หรือกว่าเป็นสารกระตุ้นประสาทที่จะทำให้มาอยู่ในคุกอย่างตอนนี้"

เค เป็นกลุ่มตัวอย่างของคนที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับยาบ้าอยู่ในเกณฑ์ดี การเป็นนักศึกษาของสถาบันราชภัฏแห่งหนึ่งทำให้เคเป็นคนที่ได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับยาบ้าอยู่เสมอ เคพูดถึงยาบ้าว่า "ผมก็รู้ว่าเป็นยาเสพติด เป็นสารออกฤทธิ์กระตุ้นประสาท อย่างกฎหมายตอนนี้ก็ปรับให้มีโทษสูงขึ้นถึงประหารชีวิต เทียบเท่ากับยาเสพติดประเภทที่ 1 อย่างเฮโรอีน " เมื่อถามถึงการตรวจหายาบ้าเคตอบว่า " ผมเรียนเคมี ทำไมจะไม่รู้ความจริงมันตรวจได้หมด ทั้งเลือด ทั้งเยี่ยว และน้ำย่อยต่างๆ ก็ตรวจหาได้ แต่ส่วนมากเราจะเห็นเขาตรวจเยี่ยวมากกว่า" นอกจากนี้ เคยังรู้ว่ายาบ้า ทำลายสุขภาพทำให้เสียชีวิตได้หากเสพยาในปริมาณสูง โดยที่เคบอกว่ารู้ทั้งรู้ว่ายาบ้าเป็นอย่างไร แต่ก็ต้องเสพยาเพราะติดรสของความเมาของมันแล้ว

นอกจากนี้ยังมี บีม ที่เข้าใจเรื่องผลของยาบำบัดร่างกาย ซึ่งเธอบอกว่า ทำให้ขยันให้เพลินได้ แต่พอนานๆ ใช้มากขึ้นก็จะหลอนได้ อย่างหุแว่ว ซีระแวง แต่ก็อยู่ที่คนด้วย บางคนเล่นมากก็ยังไม่เป็นไร แต่บางคนเล่นไม่เยอะก็ป็นเสไฟฟ้า จำเพื่อนไม่ได้แล้วก็มี"

ส่วนนกเป็นคนหนึ่ง ที่ไม่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับยาบ้าเลย แต่ก็ตัดสินใจเสพยาจนกระทั่งติดแล้วจึงเริ่มที่จะรู้จักยาบ้ามากขึ้น

นก "ไม่รู้อะไรเลย รู้แต่ว่าในซอยที่บ้านมีเยอะมากรู้แต่ว่าเฮโรอีนเล่นแล้วโลกหมุนไม่ชอบ ยาบ้าก็เห็นคนอื่นเขาเล่นก็เล่นตาม แต่ไม่ได้คิดอะไรเลยตอนนั้นพอเหมือนจะติดแล้วก็เริ่มรู้ว่ามันเป็นคือม้า"

ผู้วิจัย "รู้ใช่ไหมว่ามันคือยาเสพติด"

นก "รู้ค่ะ แต่ไม่คิดว่าจะติดหรอก และก็ตอนนั้นหยุดไปหลายวันก็ไม่มีเสี้ยนด้วย ไม่รู้ด้วยว่าเสพยาแล้วจะเป็นอย่างไร เห็นคนอื่นๆ เขาคูยกกันอะไรก็ไม่รู้ สารกระตุ้นประสาทมั้ง"

ส่วน ปลา เป็นกลุ่มตัวอย่างที่มีความรู้ความเข้าใจเรื่องอาการของคนที่ใช้ยาบ้ามากที่สุด ส่วนเรื่องอื่นๆ ปลาไม่รู้มากนัก ซึ่งมันเกิดจากประสบการณ์ของเธอเองหลังจากที่ติดมันแล้ว "นอนไม่หลับ มันจะกระตุ้นประสาท ทำให้ตาแข็ง แต่หลับไม่ได้ เวลาขับรถตากก็จะฝ้าฟาง วันไหนไม่ได้เสพยาก็จะทुरนทुरาย ใครเสพยามากไม่ยอมพักบ้างก็จะประสาทหลอน คลุ้มคลั่งหวาดระแวงไปทั่ว" และอีกประเด็นหนึ่งที่ปลาารู้คือรู้ว่าตรวจปัสสาวะสามารถตรวจสอบหายาบ้าจากคนเสพยาได้ ความรู้ความเข้าใจที่ปลาบอกเล่ามาเธอบอกว่าก่อนที่เธอจะเสพยาบ้าไม่รู้มากถึงขนาดนี้สิ่งที่รู้ก่อนนั้นก็คือ "ก็รู้แค่ว่ามันเป็นคือยาเสพติด ถูกจับได้ เพราะผิดกฎหมาย ทำให้ขยันทำงาน ม้าหรือยาบ้าเป็นชื่อใหม่"

จากการศึกษาความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับยาบ้า ทำให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างตัดสินใจเสพยาบ้าโดยที่ไม่ได้มีความรู้หรือเข้าใจในสิ่งที่ตัดสินใจทำลงไป หรือบางคนก็มีความเข้าใจที่บิดเบือน

ไปจากความเป็นจริง ทำให้เป็นเหตุจูงใจ หรือโน้มนำให้เกิดพฤติกรรมการเสพยาบ้า ซึ่งหลายคนก็มาทราบและเข้าใจภายหลังที่ตัดสินใจเสพยาบ้าไปว่า ความเป็นจริงเป็นอย่างไร แต่ก็ไม่สามารถเลิกได้ จึงถือได้ว่าความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับยาบ้าเป็นหนึ่งในปัจจัยนำที่เกี่ยวเนื่องกับการเกิดพฤติกรรมการเสพยาบ้า

3. ความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับยาบ้า

ในการศึกษาเกี่ยวกับความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับยาบ้า เป็นการศึกษาท่าที หรือแนวโน้มของความรู้สึกของจิตใจที่มีต่อยาบ้า โดยผู้เสพยาบ้าเป็นผู้ประเมินหรือตีความและจัดระบบคุณค่าเป็นความรู้สึกนึกคิด ผลการศึกษาพบว่า ผู้เสพยาบ้าที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีความรู้สึกนึกคิดที่ผิดเกี่ยวกับยาบ้าหลายประเด็น แตกต่างกันไป ซึ่งความรู้สึกนึกคิดดังกล่าวนี้เป็นปัจจัยหนึ่งที่เป็นเหตุผลและจูงใจให้ เกิดพฤติกรรมการเสพยาบ้าของกลุ่มตัวอย่าง โดยสามารถสรุปได้เป็นความรู้สึกนึกคิดในเรื่องโอกาสเสี่ยงในการเสพยาบ้า ความรู้สึกนึกคิดในเรื่องประโยชน์ของยาบ้า ความรู้สึกนึกคิดในเรื่องผลกระทบของยาบ้า และความรู้สึกนึกคิดเรื่องอันตรายของยาบ้า รายละเอียดมีดังต่อไปนี้

1. ความรู้สึกนึกคิดในเรื่องโอกาสเสี่ยงในการเสพยาบ้า

จากการศึกษาพบว่าผู้เสพยาบ้ามีความรู้สึกนึกคิดสามารถสรุปได้ดังนี้

1.1 ยาบ้าไม่ทำให้ติดได้ง่าย

จากการศึกษาผู้เสพยาบ้าหลายคนให้ความเห็นว่ายาบ้าไม่ทำให้ติดได้ แม้จะเสพยาหลายครั้ง ซึ่งความรู้สึกนึกคิดนี้ เกิดอาการเข้าไปคลุกคลีพูดคุยกับกลุ่มเพื่อนผู้มีพฤติกรรมการเสพยาบ้าอยู่ก่อนแล้วทำให้เข้าใจว่ายาบ้าไม่ทำให้ผู้เสพยาติดได้ง่ายทำให้เกิดความอยากรู้อยากลองแต่เมื่อกลุ่มตัวอย่างลองเสพยาเป็นครั้งแรกพบว่าเกือบทุกรายต้องการเสพยาบ้าซ้ำอีกในเวลาต่อมา จนกระทั่งติดยาบ้าในที่สุดซึ่งพบได้ทั้งผู้ไม่เคยเสพยาเสพติดใด ๆ มาก่อนและคนที่เคยมาบ้างแล้ว ดังตัวอย่าง จากกลุ่มตัวอย่างดังต่อไปนี้

หวาน เล่าว่า " ตอนที่รู้จักกับยาบ้าแรก ๆ ก็ถามกับเพื่อนในกลุ่มว่า อะโรมันเป็นยังไง เขาก็บอกลองเองสิ ไม่ติดหลอก ตอนนั้นก็ไม่ใช่ แต่ฟังหลายคนบอกก็ลองดูเองบ้าง เมื่อน้ำแดงเลยที่นี้ ความเมามันติด ได้ลองแล้วมันก็เอาอีกร้อยทั้งร้อย "

หยก" จำได้ว่า ผมไม่กล้าอยู่นาน เพราะกลัวทางบ้านรู้ เพื่อน ๆ หยก มันไม่ติดหรอก ครั้ง 2 ครั้ง ก็ไม่ติด ลองดูสิ ตอนนั้นก็ลองเพราะหนีออกจากบ้านมาบ้านเพื่อน เขากำลังเสพยาด้วยก็ลองเสพยาดู แรก ๆ เหมือนจะไม่ติด แต่ก็ห้ามใจไม่ได้ "

บอย " คิดว่าไม่ติดง่าย แต่ครั้ง 2 ครั้ง ก็คงไม่ติด พอมาเสพยาครั้งแรก จะบอกกัว่าไม่ติดก็ไม่ใช่เพราะความเมามันติดอยู่ ทั้งระยะห่างจากครั้งแรก เกือบ 2 อาทิตย์ได้ ก็ขอเพื่อนลองอีกทีนี้ติดใหญ่ "

คิด " ผมทำงานเหนื่อยพอเพื่อนบอกว่ามันไม่ติดหรอกกินให้มันได้ แรงก็พอ ผมก็ลอง วันหลังผมก็แอบกินอีก จนวันไหนไม่กิน ก็ทำงานไม่ได้เลย "

1.2 “ ยาบ้าสามารถเลิกได้ง่ายโดยไม่มีอาการทรมานเพียงแค่นอนพักก็สามารถ เลิกได้ ”

ความรู้สึกนึกคิดนี้เป็นสิ่งหนึ่งที่ทำให้กลุ่มตัวอย่างหลายคนตัดสินใจเสพยาบ้า จากคำบอกเล่าดังต่อไปนี้

น้อย " ตอนแรกคิดว่า ยาบ้าไม่เสพยาก็อยู่ได้ แค่นอนพักเคยเห็นพวกเพื่อนเขาก็ไม่มีอาการอะไร ม้าติดก็เที่ยวไม่นอน พอมาลองกินนอนเลยคิดว่ามันเลิกง่าย พอติดเองแรก ๆ ก็เป็นอย่างที่ว่า แต่พอติดมาก ๆ มันก็ไม่เซ่ ต้องเสพยาเลิกไม่ได้ "

ปลา " ก่อนที่เคยเห็นเพื่อนเสพยา เคยถามเพื่อนเหมือนกันว่ามีอาการเสียนไหมมีเวลาไม่มีของให้เล่น เขาบอกไม่มีหรอก ไม่มีของกินนอน

ไม่เหมือนผง(เฮโรอีน) เหมือนเนื้อ (กัญชา) มันจะเสียนถ้าไม่ได้เล่น ปลายก็บอกเออดี อย่างนี้ก็เลิกตอนไหนก็ได้ "

ใหญ่ " ตอนแรกผมก็ไม่คิด จะเล่นม้าจริงจังหอรอก เพราะเท่าที่รู้มา ยาบ้าเลิกง่าย หลายคนเหมือนผม ไม่มีก็ไม่เป็นไร ก็เห็นนอนทั้งนั้น ก็จริงนะ มันเลิกได้ พอลอง เจอกับตัวเอง จริง ๆ จัง ๆ ได้รู้ว่า มันเลิกได้แค่วันสองวัน ก็เริ่มหงุดหงิดจะเอาอีกแล้ว ตอนนั้นมันมี ผงผสมอยู่ด้วย ทำให้ติดมากขึ้น "

ซึ่งจะเห็นได้ว่ากลุ่มตัวอย่างมีความเข้าใจคลาดเคลื่อน ในเรื่องที่ว่า ยาบ้าเลิกง่าย เมื่อเสพยาแล้วจึงรู้ว่าไม่ได้เป็นดังที่คิด เพราะความต้องการเสพยาจะมีมากขึ้น จนติดหนักและยากที่จะเลิกในเวลาที่ติดแล้วจึงเป็นความรู้สึกนึกคิดที่ทำให้เกิดโอกาสเสี่ยงที่จะเสพยาบ้าได้

2. ความรู้สึกนึกคิดในเรื่องประโยชน์ของยาบ้าของผู้เสพยา

จากการศึกษาพบผู้เสพยาที่มีความรู้สึกนึกคิดว่ายาบามีประโยชน์กับตัวเอง ทั้งในรายที่เคยเสพยาเสพติดชนิดอื่นมาก่อน หรือในรายที่เสพยาบ้าเป็นชนิดแรก โดยประโยชน์ของยาบ้าผู้เสพยาให้ความแตกต่างกัน สรุปได้ง่าย ๆ ดังนี้

2.1 ยาบ้าทำให้ไม่่วงนอน สามารถทำกิจกรรมต่าง ๆ ได้นานขึ้น

ความรู้สึกนึกคิดข้อนี้ ส่วนมากมาจากคนที่ต้องทำงานกลางคืนและมีเวลาพักผ่อนน้อย อย่างเช่น

จ๊อกก็ " จำได้แม่นมากตอนนั้นต้องหาเงินให้ค่ามือถือ ทำงานทั้งกลางวันและกลางคืน เขาบอกว่าพี่เอานี้ใหม่จะได้ไม่่วงตอนแรกก็ไม่กล้า แรก ๆ ก็ไม่เคยคิดเลยว่าจะมาเล่นม้า พอ 3-4 วันทำงานกลางคืน ทั้งวันนี้ก็ชักเอาใหญ่ จนต้องเล่นทุกวัน "

วีระ พนักงานเสิร์ฟห้องอาหาร " ผมติดเที่ยวต่อหลังเลิกงาน ตี 1 ตี 2 ก็ไม่กลับ พออีกวันต้องทำงาน ก็ง่วงลึทึทึ ก็คิดอย่างเดียวว่าต้องทำยังงัยไม่ให้ง่วงนอน เพื่อนๆ ก็เสิร์ฟด้วยกันให้ลองพรีก็เลยติดใจทำงานได้ไม่ง่วงแถมเที่ยวต่อได้นี้แหละที่อยากได้ "

มี ชั้บรตบรทุก " ผมพยายามที่จะนอนพักผ่อนให้เพียงพอแล้วก็จะชั้บรตบไปส่งของ แต่มันก็ไม่ไหว ถ้าแกก็เคยแจกบอกเอาแกนี้แก่ง่วงได้ แรก ๆ ก็ไม่กิน เมื่อก็บอกว่าอย่ากินเลย นอนให้พอก็แล้วกัน ช่วง แรก ๆ มันก็ทนได้ ตอนหลัง ๆ ไปส่งของไกล ๆ ง่วงมากถ้าแกก็บีบให้ได้เท่านั้นเท่านี้เที่ยงนะ พอง่วงมาก ๆ ก็แอบกินได้ผสม กระทั่งแดง ทีละขา (1 ใน 4 เม็ด) "

2.2 ยาบ้าช่วยลดอาการอ่อนเพลียเพิ่มพลังงานทำให้สามารถทำงานได้มากและนานขึ้น

ความรู้สึกนึกคิดนี้ต่อเนื่องจากข้อที่ผ่านมาโดยส่วนมากเป็นความรู้สึกนึกคิดจากผู้เสพยาที่เป็นคนทำงานใช้แรงงานและทำงานหนักไม่มีเวลาพักผ่อน และเข้าใจว่ายาบ้า สามารถช่วยให้ทำงานได้มากขึ้นโดยเพิ่มกำลังของร่างกายได้ ดังตัวอย่างกลุ่มตัวอย่างดังต่อไปนี้

หนวด " ช่วงที่ชั้บรตบส่งสั้ปรดใหม่ ๆ ผมไม่เคยกินมาเลยชั้บรตบส่งสั้บประรดเพราะชั้บวันละเที่ยวอยู่ได้สบายไม่เหนื่อยมาก พอต่อมาผมต้องเข้าไปสวนเอง อยู่ไม่ได้คนอื่น ๆ เขาก็กินกันหมดบอกกินแล้ว ไม่เหนื่อยแรงไม่ตกผมก็ต้องลองดู "

ตัน รับจ้างแบกหินอ่อน " ผมใช้วันที่สองที่เริ่มงานแบกหินอ่อนวันแรกน้ำผมก็เอาให้ ผมบอกไม่เอาไม่เคยกิน เขาบอกตามใจเดี๋ยวกั้รู้ วันแรกผมแทบใช้ขึ้นเลย แบกหินขึ้นนรตบทั้งเหนื่อยทั้งร้อน หมดแรง พอวันที่สองผมถามช่วยได้จริงหรือ เขาบอกลองดู ผมก็เล่นผาดูดเลย "

- คิด รับจ้างทั่วไป ผู้ใช้มาด้วยเหตุผลที่เข้าใจว่าลดอาการอ่อนเพลีย และทำให้สามารถทำงานได้มากขึ้น นานขึ้น " คนทำงานแบกหาม ใช้กำลัง เขาก็เหนื่อยกันทั้งนั้น ไม่เหนื่อยมันก็อยู่ไม่ได้ปวดเมื่อย หดแรงไม่ไหว เลยทำงานไม่ได้จะหลับอย่างเดียว "
- ต้น ขับรถ 10 ล้อ " พวกผมต้องกินให้ทำงานได้ ใครก็รู้ว่าคนขับ 10 ล้อ กินยาบ้ากันทั้งนั้นไม่กินก็เพลียงวง ต้องผสมกระทิงแดงหรือลิฟโຈิบให้ตื่น มีกำลังขับไปได้ "

2.3 ยาบ้าทำให้รู้สึกสบาย คลายความวิตกกังวลได้

เป็นความรู้สึกนึกคิดที่เป็นเหตุผลของ กลุ่มตัวอย่างที่พยายามหนีจากความวิตกกังวลจากปัญหาต่าง ๆ ทั้งจากครอบครัว การเรียน โดยเชื่อว่ายาบ้าช่วยให้หลุดพ้นจากสภาพของความเครียด และสิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ทำให้รู้สึกสบายและเป็นสุข อย่างกรณีดังต่อไปนี้

- ปลา ปัญหาครอบครัว ที่พ่อแม่แยกทางกัน ทำให้ปลาต้องพึ่งยาบ้า " ภาพของครอบครัว มันอยู่ในหัวสมอง คิดตลอดเวลา สับสนกับชีวิต คิดอยู่ว่าต้องมีทางแก้ แต่ก็หมดทางแก้ไม่ได้ ปลาเมื่อคิดกับพ่อและแม่เองไม่ยอมใคร ยาบ้าช่วยให้คิดไม่ตกได้ พอดิดก็ไม่ได้คิด คิดไปก็เสียประสาท คิดเพียงว่า วันนี้ต้องเสพย์ต้องเล่นของต้องไม่ขาดแต่จริง ๆ แล้ว ความคิดมันก็ยังคงอยู่ แค่ลืมนะเบลลอปะลนไป "
- เซ อยู่ในวงการมานาน มีเพื่อนทั้งเสพย์ ทั้งขายเยอะ แต่เซตัดสินใจเสพย์ ด้วยเหตุที่อยากลืมนะเรื่อง รวบรวมชีวิตที่ทำให้เซรู้สึกเครียด หลังจากที่พยายามฆ่าตัวตายมาแล้วถึง 2 ครั้ง ครั้งแรกกินยาทีพีที 40 เม็ด ครั้งที่ 2 กินแอมพู 1 ขวด แต่เซก็ถูกช่วยไว้ได้ทัน " อยากตายให้มันพ้น ๆ ไป อะใช้อย่างนั้น หนูดูข้างนอกอาจเหมือนคนที่แข็งกร้าว แต่ไม่มีใครรู้ว่าหนูร้องไห้ทุกคืน ไม

ใช้ไม่คิดมาก ยาบ้าก็เล่นก็ให้ล้ม ให้เพลิน หลุดจากความรู้สึกที่
ทำให้คิดมากแต่ทำเพื่อประชดความรู้สึกต่างๆ มันยังอยู่ข้างใน "

สอง "ผมหนีออกจากบ้าน ตอนนั้นคิดว่าอยากหนีไปไกล ๆ ให้อัน ๆ
ที่จริงไม่มีอะไรมาก ผมคิดไปเองมากกว่า ก็ไปอยู่กับเพื่อน แถว
ระแวกบ้านเก่าก็ไม่ใกล้กันมาก ตอนนั้นต้องการอยู่ก่อน พอมา
เห็นเพื่อนเล่นม้า เพื่อนชวนบอก เอานี้คล้ายเครียด จะได้หาย
เซ็งหลังจากนั้นก็เล่นมาตลอด "

เค เคยเห็นเพื่อนที่หอพักเล่นยาบ้า ภาพของเพื่อนที่เคเห็น คือ
" เหมือนทำให้สบายเพลิน มีแต่อยากสนุกเที่ยวเล่นไป ไม่มี
อะไรต้องคิดต้องห่วง " นั่นจึงทำให้เคอยากสัมผัสกับสิ่งที่เคเห็น
บ้าง จนต้องติดมันในที่สุด

2.4 ยาบ้า มีส่วนทำให้ได้รับการยอมรับจากกลุ่มเพื่อน ผู้เสพยาบ้าด้วยกัน

เป็นความรู้สึกนึกคิดที่พบมากในกลุ่มตัวอย่างวัยรุ่นที่มีการเสพยาโดยเฉพาะในกลุ่มนักเรียนเสมือนเป็นค่านิยม ที่มีส่วนทำให้วัยรุ่นต้องเสพยาบ้าเพราะเพื่อได้รับการยอมรับของกลุ่มเพื่อน ไม่รู้สึกตัวแตกต่างจากคนอื่น ๆ

วัน เพื่อนที่เขาไม่เสพยา เขาก็ไม่คบเรา พวกเรามันมีแต่หนีเที่ยว
พอบอกกันไปเราก็ต้องเสพยา เพื่อนที่ไม่เสพพาก็ต้องเสพยา เหมือน
ต้องทำอะไรทำด้วยกัน อย่างผมเวลามีของก็ต้องเอาไปเผื่อ
เพื่อนด้วย "

ซิง " ผมไปกับเพื่อนที่เสพยา ตอนนั้นยังเป็นแค่กัญชา เพื่อนในกลุ่ม
เอาม้ามาลองกัน ตอนแรกผมไม่เล่น ก็โดนเค้าหาว่า อะไรไม่
รู้จักของดี มันก็ต้องเอาด้วยกัน พวกผมไปไหนไปกัน ใครถูกตีก็

บอกช่วยกันไปลูมมันแก้แค้นเวลาเล่นของก็แบ่งกัน ใครมีมากก็แบ่งกัน "

โอ มีเพื่อนเยอะเป็นแก๊งค์เวลาตอนเลิกเรียนก็มักจะจับกลุ่มกันจับมอเตอร์ไซค์ แข่งกัน ไปจนถึงไม่กลับบ้าน " เพื่อนที่เป็นเด็กเรียนผมก็เคยมีแต่คบกันไม่ได้นานผมไม่ค่อยชอบเรียน ขวนเขาไปไหนก็ไม่ไป พอมาเจอกลุ่มเสพยา ก็เลยมั่วกันใหญ่ ทำอะไรทำตามกัน ทุกคนชอบแข่งรถ ไม่หลับไม่นอน แบ่งหน้าที่ใครรู้แหล่งก็ไปชนของมาแบ่งกัน ใครมีเงินก็เลี้ยงเพื่อน "

หนึ่ง ห้องน้ำคือที่หนึ่งกับเพื่อน ๆ ไปรวมกันมั่วสุ่มกัน แต่แรก ๆ หนึ่งแค่สูบบุหรี่ แต่ก็ถึงขนาดมีชื่อเสียงอาจารย์ปกครองของโรงเรียนในฐานะนักเรียนที่ติดยา " พออาจารย์จับได้ก็ยิงพากันทำประชด เริ่มเอาม้าเข้าโรงเรียน เผาฟอยแล้วดูตักกันในห้องน้ำ ใครไม่ทำก็ออกไป ถ้ากลัวก็กลับบ้าน ชูกันแบบนี้ไม่มีใครกล้าออกไปก็เข้าด้วยกันทุกคน "

2.5 ยาบ้าทำให้มีรายได้เพิ่มขึ้นได้เมื่อทั้งเสพยาทั้งขายโดยไม่ต้องรบกวนใคร และไม่ต้องการทำผิดเรื่องการค้าลักขโมย

เป็นอีกหนึ่งของความรู้สึกนึกคิดที่กลุ่มตัวอย่างได้เห็นประโยชน์จากการเสพยาบ้า กลุ่มตัวอย่างหลายคน มีรายได้เพิ่มขึ้น โดยไม่ต้องพึ่งพาครอบครัวหลายคนมียาบ้าเสพยา โดยการจำหน่ายเพื่อให้ได้ส่วนที่เป็นกำไรโดยไม่ต้องเดือดร้อน ที่ต้องขอเงินในครอบครัว หรือต้องลักขโมยเมื่อไม่มีเงิน ดังเช่นกลุ่มตัวอย่างต่อไปนี้

จ๊อกก็ ร่ำรวยจากการขายยาบ้า อย่างจริงจัง โดยก่อนหน้านั้นจ๊อกก็เป็นเพียงผู้เสพยาธรรมดาคนหนึ่ง " คนที่เข้าสู่วงการนี้ หลายคนก็เริ่มต้นจากไม่รู้อะไรเลย มีเสพยาก็เสพยา อย่างหนักก็เสียเงินไปกับมันเยอะ แต่พอได้เริ่มขายก็ได้ทั้งเงินได้ทั้งยาส่วนแบ่งเราก็ได้

เสพย์ ยิ่งทำให้มันต้องเสพย์ ต้องขายต่อไป ก็เพราะประโยชน์
ตรงนี้ ”

หวาน เคยขนของในบ้านขายไปขายอยู่หลายชิ้นเมื่อไม่มีเงินซื้อยา จน
ในที่สุดก็ถูกชวนให้ขายและพบว่าสามารถมียาเสพย์ มีเงินใช้อยู่
ได้อย่างสบาย ” พี่ชายของเพื่อนเขาชวนหวาน บอกปล่อยเอง
สิ จะได้ไม่ต้องไปขโมยเขาเราก็มีเสพย์ ปล่อยในโรงเรียน ให้
เพื่อนก็ได้ หวานก็ลองดู ก็เอาดีนะเพราะรับมาแค่ 60-70 เรามา
ขาย 100 บาท บางทีก็ร้อยกว่าบาท กำไรดี มีแบ่งให้เราเสพย์
ด้วย ”

หนึ่ง เป็นผู้เสพย์อยู่ได้ไม่นาน ก็มาขายควบคู่กันไปด้วย โรงเรียนคือ
ตลาดของหนึ่ง เพื่อน ๆ นักเรียนคือลูกค้า “ ผมได้ทันที 20 มัด
ใน 1 คอก (200เม็ด) จะขายเอากำไรก็ได้ จะเสพย์เองก็ได้
สามารถเก็บไว้เสพย์ที่เหลือก็กำไรเห็น ๆ รับมาแค่ 60 ผมขาย
คนที่รู้จักกันดี 100 คนที่ใหม่หนอยก็ 120 ถ้า 150 ช่วงไหนไม่มี
ของ ก็ต้องกดราคาสูงกว่านี้ ผมว่ามันเป็นวงจรคนที่ซื้อเราไปเขา
ก็ไปขายต่อเอากำไร ต่อ ๆ ไป ก็หาเองรับขายเอง ได้เงินดีกว่า
มันมีประโยชน์ตรงรายได้ และไม่ต้องไปดิ้นรนหามาคนก็เลย
หันมาเล่นเยอะ อย่างผมช่วงนั้นไม่เคยขอเงินพ่อใช้เลย ”

อู๊ด เสพย์เฮโรอีนมาก่อน แต่พอมาสเสพย์ยาบ้าและรู้จักแหล่งขาย จึง
ทำให้ทั้งเสพย์ทั้งขาย ทำให้ฐานะของอู๊ดดีขึ้น ประโยชน์ตรงนี้อู๊ด
เล่าว่า “ เล่นม้าเหมือนได้ 2 ต่อ คือได้เงินได้เสพย์เหมือนมีแต่
กำไรกำไร เด็ก ๆ รุ่นใหม่ ๆ ก็รู้อย่างนี้แหละที่ติดกันมาก ๆ บาง
คนก็ขายก่อนพอได้เงินมียากก็เสพย์หรือบางคนเสพย์แล้วขาย
เพราะ ไม่มีเงิน ไม่ต้องอดถ้าไม่มีเล่น ก็คุยกันได้ ไม่เหมือนผม
หรือเนื้อปล่อยยายาก ”

ตัน เริ่มต้นจากไม่เคยเสพย์ แต่รู้ว่ายาบ้าคือขุมทรัพย์ที่ทำรายได้ จึง ตัดสินใจเสพย์ลองดูจนต้องเป็นเอเยนต์ส่งขาย และหันมาเสพย์ อย่างจริงจัง เมื่อต้องขับรถ 10 ล้อ และถูกจับได้ 4000 เม็ดต้อง โทษ 10 ปี “ ผมยอมรับว่า มันได้เงินดี ผมรู้จากเพื่อนเขาโทรมา ขวนบอกเงินดีนะ เอาไหม ผมบอกอะไร เขาเอามาให้ลอง ก็ลอง ตอนนั้นก็เสพย์บ้าง แต่ขายดีมาก จนต้องอยากเสพย์ดู และขาย ส่ง จนถูกจับครั้งนี้ ”

2.6 เมื่อเทียบกับยาเสพติดอื่น ๆ ยาบ้ามีประโยชน์กว่าในเรื่องต่อไปนี้

1. ยาบ้าหาง่ายกว่า ราคาถูกกว่า และไม่ต้องลำบากเสาะหา
2. ยาบ้าช่วยถอนฤทธิ์บางอย่างของยาเสพติดชนิดอื่น ๆ ได้เช่นอาการง่วงนอนของกัญชา
3. ยาบ้าช่วยลดอาการเสียนยา ของยาเสพติดตัวอื่น ๆ ได้
4. ยาบ้าไม่ทำให้มีกลิ่นตัวเหม็น เหมือนคนคอกาว
5. ยาบ้าไม่มีแผลรอยฉีดยา และไม่เจ็บตัวเหมือนเฮโรอีน
6. ยาบ้าเสพย์แล้ว สามารถทำงานหรืออยู่ร่วมกับคนอื่นได้ ไม่มีอาการ ไม่มีแผลและไม่ เชื่องซึม ง่วงนอนเหมือนเฮโรอีนและกัญชา

ความรู้สึกนึกคิดทั้ง 6 ประเด็นที่กลุ่มตัวอย่าง คิดว่ายาบ้ามีประโยชน์กว่ายาเสพติดอื่น ๆ จึงเป็นเหตุผลหนึ่งที่ทำให้กลุ่มตัวอย่างที่เคยเสพย์ยาเสพติดชนิดอื่น ๆ มาก่อน หันมาเสพย์ยาบ้า อย่างจริงจังและบางคนเลิกจากการเสพย์ยาเสพติดชนิดอื่น ๆ ทำให้มีจำนวนผู้เสพย์ยาบ้าเพิ่มขึ้น ทำให้ปัญหาของยาบ้ารุนแรงขึ้น รายละเอียดของความรู้สึกนึกคิดจากทั้ง 6 ประเด็น จากการ สัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างมีดังนี้

ติว โสภณีติดเฮโรอีนมานานับ 10 ปี จึงหันมาเสพย์ยาบ้าเมื่อ เฮโรอีน หาไม่ได้ และราคาแพงจนทำให้ติวติดใจ และค้นพบว่ายาบ้าคือ สิ่งที่ต้องการจากประโยชน์ที่เธอคิดว่าดีกว่าเฮโรอีนติวเล่าว่า “ ช่วงที่ผิงขาด มันก็กดราคา แพงมาก เพื่อนก็บอกลองม้าสิ มัน มีผิงผสมด้วยนะอาจจะใช้ได้พี่ก็ลองดู โอเคเลยอยู่ได้ ไม่มีเสียน

ผงเลยนะ หากง่ายกว่าถูกกว่าด้วย พวกไปทำงานได้ง่ายดี อีกอย่างผงนี่เซพฟ์แล้วเมากลั้ง สลั้งแตก แต่มาอยู่ได้มีแต่อยากสนุกไปเที่ยวต่อได้ "

นก ก่อนหน้าที่จะหันมาเซพฟ์ยาบ้า นกดมกาวและกัญชามาก่อนนก บอกว่า " ดมกาวคนรู้เลยว่าเราดม เพราะกลิ่นมันออก ตัวนี้เหม็น ตัวออกเหลืองซีดด้วยมั้ง " นั่นคือข้อเสียของการดมกาว ส่วนกัญชานกบอกว่า " ลำบากต้องมีอุปกรณ์ บ้อง ต้องรวมกับเพื่อนคนอื่น ๆ จึงจะสนุก แดมมาแล้วกินนอนฝันเพลินไป " พอ นกได้ลองเซพฟ์มาดูบ้าง นกก็รู้สึกติดใจ ในสิ่งที่นกสามารถอยู่ได้ โดยไม่่วง สามารถไปไหนมาไหนได้และสิ่งที่สำคัญไม่ตัวเหม็น สะดวกในการเซพฟ์ นกเล่าเรื่องนี้ว่า " คนอื่น ๆ ถ้าไม่สังเกต ก็ดูไม่รู้วาระเซพฟ์มา การซื้อหากง่าย ไม่เหม็นกาว ไปซื้อที่ร้านค้า ก็มองอีเด็กพวกนี้ติดกาวแน่ ก็เรื่องมากไม่ขาย เซพฟ์มาดีกว่า เยอะดี "

อู๊ด ผู้ที่ลองยาเสพติดมาแล้วเกือบทุกชนิด พูดถึงยาบ้าอย่างชื่นชมว่า " ผมชอบตรงที่มันสมกับที่เขาเรียกว่าบ้า มันจะไปเรื่อย ๆ มันไปเรื่อย ผมจะเซพฟ์ก่อนไปเที่ยวเรค เที่ยวผับมันคือดีสนุกมันส์ อย่างวันไหนที่ผมดูเนื้อ (เซพฟ์กัญชา) มันจะง่วงจะเมา ชิมถ้าจะต้องทำงานไปเที่ยวผับ หรือจะไปไหนก็จะใช้มา ถอนก็อยู่ได้ผมว่าตอนนี้มันมันแรงกว่าผงกว่าเนื้อเพราะอย่างนี้ "

ใหญ่ เคยเซพฟ์กัญชามาก่อน พูดถึงมาว่า " มีเพื่อนผมเขาชวนเล่น พอบอกเอาแบบสุด ๆ ไปเลย ผมบอกไม่เอากลัวเข็มกลัวเจ็บ เป็นรอยด้วย ยิ่งเราทำงานด้วยจะเล่นผงก็ลำบาก สู้มาไม่ได้เข้าห้องน้ำดูดี อย่างกัญชาที่ผมเคยมา มันก็ชิมดมองต้อคิดไม่ออก ทำงานไม่ได้ ก็ได้มาถอนฤทธิ์ง่วงก็อยู่ได้ คนอื่น ๆ ก็ไม่รู้วาระ ติดยาด้วย "

ปลา เป็นคนหนึ่งที่เคยเสพยาบ้ามาก่อน พูดถึงประโยชน์ของยาบ้าที่ดีกว่ากัญชา และกาว " ปลาตอนแรกก็ประชดพ่อแม่ มีเพื่อนเล่นอะไรก็เล่นตามไม่ได้รู้ว่าจะต้องเป็นม้าเป็นผงเป็นกาว แต่พอปลาติดแล้วก็ได้รู้ว่ามี เพราะวัยรุ่นสมัยนี้ ใครชอบเที่ยว ชอบสนุก เหมาะมาก อย่างกาว ผู้หญิงเล่นนี้ก็ همینไม่มีใครชอบกัญชาก็เมาแล้วซึม ม้าติดได้อยู่ได้ทั้งคืนทั้งวัน "

3. ความรู้สึกนึกคิดในเรื่องผลกระทบของยาบ้า

จากการศึกษาพบว่าส่วนใหญ่ของกลุ่มตัวอย่างคิดว่า ตัดสินใจเสพยาเพราะคิดว่า " ยาบ้ามีผลเฉพาะต่อตนเอง ไม่มีผลกระทบต่อคนอื่น ๆ " หลายคนให้เหตุผลก่อนตัดสินใจเสพยาที่ตั้งใจที่จะให้สิ่งที่เกิดขึ้นตกอยู่ที่ตนเองคนเดียว โดยไม่คิดว่าจะมีผลกระทบต่อใคร ตามมาเมื่อเสพยาบ้าจนติด จึงทำให้หลายคนทราบว่าผลกระทบเกิดขึ้น ทั้งต่อตัวผู้เสพยาเอง ต่อครอบครัว และสังคม ดังรายละเอียดการสัมภาษณ์ กลุ่มตัวอย่างต่อไปนี้

หยก "ผมไม่คิดเลยว่าอะไรมันจะเกิดบ้าง เมื่อตอนที่ตัดสินใจเสพยา คิดอย่างเดียวว่าเราเสพยามันแล้ว เราก็ต้องรับผิดชอบตัวเอง อะไรจะเกิดเราก็ไม่กลัว ใครจะตำว่าเราก็ไม่กลัว " หยกเล่าต่อว่า สิ่งที่เกิดขึ้นคือ ความเดือดร้อนของครอบครัว เริ่มต้นที่เรื่องเงินที่เสียไปกับยาบ้า เรื่องของความสัมพันธ์ที่มีต่อกันในครอบครัวที่ห่างเหินกันแต่หยกกับไปใกล้ชิดกับกลุ่มผู้เสพยาบ้ามากกว่า และผลกระทบที่ล้ำค้ำอีกอย่างคือภาพของครอบครัวที่ถูกคนอื่นว่ามีลูกที่ติดยา หยกเล่าเรื่องนี้ว่า " คนแถวนั้นก็กินทาบ่านบอกเลี้ยงลูกยังไงให้ติดยา อาอึ้งเคยเล่าให้ฟังก่อนมาบำบัดที่นี่อาอึ้งบอกว่าไม่เสียใจที่เขาพูดอะไร แต่เสียใจที่หยกไม่เคยฟังอาอึ้ง ผมก็เลยมาบำบัดเห็นแก่เขาที่อุทิศสละให้เลี้ยงมา แต่ก็ไม่ได้แน่ใจว่าจะเลิกได้รีเปลาณะ "

หนึ่ง ผิดหวังกับสิ่งที่ตนเองคิดว่าเป็นทางออกของตัวเองคนเดียวเมื่อรู้ว่ามันเป็นเรื่องที่ส่งผลต่อครอบครัวด้วย หนึ่งจึงคิดว่าตนเองคิดผิด " เริ่มต้นก็คิดว่าตัวเองทำผิดเอง เจ็บเอง แต่ไม่ใช่ อย่างน้อยผมก็มีน้องอีกคนที่เสียเปรียบเหมือนกัน ครอบครัวไม่ต้องพูดเลยทุกคนเสียใจ ทุกคนเจ็บ โดยเฉพาะพ่อกับแม่ มันไม่ใช่แค่ตัวเราเองอย่างที่คิดอีกแล้ว อย่างผมยอมรับเลยชวนคนอื่นเสียแล้ว ก็ยังขายอีกคิดแล้วก็สมควรถูกล้อออกจากโรงเรียน วุ่นวายกันไปหมด ทำลายตัวเอง ครอบครัวด้วย คนอื่นก็พลอยแสบด้วย "

จ๊อกก็ ย้อนอดีตที่ผ่านมากับการเสพยาบ้า จ๊อกก็เป็นผู้หนึ่งที่เป็นคนตีแผ่ผลกระทบของมันได้อย่าง ชัดเจน จ๊อกก็เริ่มจากเสพยาบ้า และเข้าสู่วงการของการผลิต และไม่ได้เข้าไปอย่างจริงจังนัก แต่เธอก็มี ส่วนในการทำลายสังคมอยู่มาก เธอเล่าว่า " ความจริงโทษ 10 ปี 10 เดือน ไม่ใช่จากคดียาบ้าหรอก หนูถูกฟ้องเพิ่มอีกข้อหาคือพยายามฆ่าด้วย " จ๊อกก็ ก่อคดีอาชญากรรมทำร้ายร่างกายผู้อื่นอันเป็นผลจากการเข้ามาในวงการยาบ้า นอกจากนี้ เธอเป็นผู้จำหน่ายรายใหญ่อีกคนหนึ่ง ซึ่งมีเด็กนักเรียนเป็นลูกค้า ซึ่งสิ่งนี้เธอรู้สึกผิดที่ทำลายสังคมอยู่ " เด็ก ๆ ที่มาซื้อ หนูจะคอยเตือนว่าทำไมต้องเสพยาบ้า ไม่ส่งสารพ่อแม่หรือมันไม่ดีนะ แต่ก็ถูกย้อนกลับว่า ทำไมพี่ยังเสพยาบ้า จะขายหรือไม่ขาย " ก่อนหน้าที่เธอจะตัดสินใจเสพยาบ้า สิ่งเหล่านี้เธอไม่เคยคาดคิดมาก่อนเลยว่าจะเกิดขึ้นได้ เพราะด้วยตัวเธอ

4. ความรู้สึกนึกคิดเรื่องอันตรายของยาบ้า

จากการศึกษาพบว่า ผู้เสพยาบ้ากลุ่มตัวอย่าง มีความรู้สึกนึกคิดว่ายาบ้ามีอันตรายต่อสุขภาพของตน ทำให้ทรุดโทรมได้ เช่นยาเสพติดทั่วไปแต่จะเกิดขึ้นมากเฉพาะคนที่ไม่พักผ่อน และยังพบว่ามียากลุ่มตัวอย่างบางส่วนที่ไม่เชื่อว่ายาบ้าทำให้เกิดอาการหลอนได้ หรือบางคนก็คิดว่า

อาการหลอนจะเกิดขึ้นกับเฉพาะคนที่มีเรื่องคิดมากและกลุ่มที่ดื่มสุราร่วมกับเสพยาบ้าพร้อมกัน และที่สำคัญกลุ่มตัวอย่างหลายคนคิดว่า การเสพยาบ้าดีกว่าการเสพยาเสพติดอื่น ๆ ที่ใช้เข็มฉีดยาเพราะเป็นอันตรายสามารถติดเชื้อเอดส์ได้ รายละเอียดจากตัวอย่างดังต่อไปนี้

มี คิดว่ายาบ้าทำให้ไม่ทำให้หลอนได้ และคนที่เกิดอาการหลอนมักต้องเป็นคนที่ดื่มสุรา หรือไม่ก็คิดมากเรื่องอื่น ๆ " ผมว่ามันคงไม่น่าจะเป็นได้ เพราะผมไม่เคยเป็นแบบนั้น เคยเห็นแต่ในข่าว หรือไม่พวกที่ชอบป็นเสว จี้เด็กเป็นตัวประกันบ้าง จะไม่ได้เสพยาบ้าอย่างเดียว อาจกินเหล้าด้วยก็ได้ "

เรียบ เสพยาบ้าได้ 2 เดือน บอกว่า " ผมเป็นนักกีฬาอาจารย์เขาห้ามเรื่องยาเสพติด พอมาเล่นม้าไม่ไหวเลยวิ่งไม่ออกต้องนอนพักถึงจะอยู่ได้ อันตรายอย่างอื่น ๆ ผมคิดว่ามีบ้างอย่างใครที่ไม่นอนพัก ถ้าเสพยามากอาจนอนตายได้ "

จ๊อบ พูดถึงยาบ้า ว่า อันตรายน้อยกว่า ยาเสพติดชนิดอื่น ๆ ที่ใช้ฉีดเช่นเฮโรอีนว่า "อาของมมาเขาติดผง และตายเพราะฉีดยานี้โอกาศเข็มเลย ผมเห็นผมเลยไม่กล้าเล่นอะไรที่ต้องใช้เข็ม เพราะกลัวเจ็บด้วยอีกอย่างหนึ่งผมว่าถ้าใช้เข็มมันก็เป็นอันตรายติดเอดส์ได้ด้วย คนแถวบ้านก็มีลือกันเหมือนว่าติดเอดส์ตายเพราะใช้เข็มฉีดยา "

คิด ผู้เสพยาบ้าเพราะต้องทำงานหนัก กล่าวถึงอันตรายของยาบ้าว่า " ผมว่าทำให้ประสาทเสีย พวกหลอนประสาทที่มีข่าว จี้ปล้น พวกนี้เสพยาบ้ามาก ๆ ไม่ยอมนอนพัก จะเสพยาอย่างเดียวเวลาที่ม้ามันจะลงก็เลยเสียประสาทไป บางคนก็กินเหล้าเมาไปด้วย เลยเมาทั้งมั่วทั้งเหล้า ถ้าคิดอะไรอยู่บางคนก็จะบ่น จะด่าคลังบ้าไปตามเรื่อง "

ผลการศึกษาระดับวิจัยเชิงอำนวยการ

การศึกษาระดับวิจัยเชิงอำนวยการ คือการศึกษาระดับวิจัยที่สนับสนุนหรือเอื้อให้เกิดพฤติกรรมและการเสพยาบ้าเป็นไปได้และเกิดขึ้นได้ จากการศึกษาพบว่าผู้เสพยาบ้ามีปัจจัยเชิงอำนวยการที่เกี่ยวข้องกับการเกิดพฤติกรรมการเสพยาบ้าได้แก่

1. สภาพการณ์ที่อยู่ใกล้กับแหล่งยาบ้า
2. สภาพการณ์ที่เข้าไปเกี่ยวข้องกับ
 - ผู้เสพยาบ้า
 - การซื้อขายยาบ้า
 - การผลิตยาบ้า
3. ความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับการปราบปรามยาบ้า

รายละเอียดของผลการศึกษาดังกล่าวมีดังนี้

1. สภาพการณ์ที่อยู่ใกล้กับแหล่งยาบ้า

ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างทั้ง 30 ราย มีสภาพการณ์ที่อยู่ใกล้กับแหล่งยาบ้า ซึ่งเป็นสิ่งที่เอื้อให้เกิดความเข้าไปเกี่ยวข้องกับผู้เสพยาบ้า, การซื้อขายและในที่สุดก็กลายเป็นผู้เสพยาบ้า การอยู่ใกล้กับแหล่งยาบ้าของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 30 คน มีความแตกต่างกัน ทุกคนคิดเห็นว่าการที่ตนเองอยู่ใกล้แหล่งของยาบ้า เป็นเหมือนการมีแหล่งทรัพยากรที่ทำให้ง่ายต่อการเข้าไปเกี่ยวข้องกับการเสพยาบ้า โดยสามารถสรุปสภาพการณ์ออกเป็น 4 กลุ่ม ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1.1 กลุ่มที่มียาบ้าอยู่ในบ้าน

กลุ่มตัวอย่างในกลุ่มนี้เป็นกลุ่มที่อยู่ใกล้กับตัวยาบ้า โดยมีบุคคลในครอบครัว เป็นผู้เกี่ยวข้องโดยตรงทั้งการเป็นผู้เสพและผู้ขาย กลุ่มตัวอย่างเริ่มเรียนรู้อันตรายของยาบ้าอยู่ในบ้านซึ่งเป็นสิ่งใกล้ตัว โดยที่บางคน จะถูกห้ามไม่ให้ยุ่งเกี่ยวแต่ทุกคนให้ความเห็นว่า การมียาบ้าอยู่ในบ้านทำให้รู้สึก

ว่ามีสิ่งล่อใจและรู้สึกว่าการเสพยาหรือการเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาบ้าเป็นเรื่องปกติ โดยกลุ่มตัวอย่าง 4 ราย ที่พบในกลุ่มนี้ บางรายไม่ได้เริ่มต้นการเสพยาภายในบ้าน รายละเอียดของกลุ่มตัวอย่าง 4 รายที่พบได้แก่

- น้อย จากนักร้องคาเฟ่ เมื่อต้องไปอยู่บ้านสามี เป็นบ้านที่ไม่ใช่แค่บ้านธรรมดาแต่เป็นแหล่งการซื้อขาย แหล่งเสพยา โดยน้อยไม่เคยล่วงรู้มาก่อน น้อยรู้ได้ทันทีตั้งแต่วันแรกที่เข้าไปน้อยเล่าว่า “วันแรกก็จำได้ว่านอนไม่หลับเลย มีคนเข้าออกตลอดจนแอบดูจึงรู้ว่าที่แท้ก็เป็นแหล่งขายยาบ้า” น้อยปรับสภาพตัวเองโดยไม่ยุ่งเกี่ยวกับขบวนการของสามี เคยหนีไปนอนบ้านเพื่อน แต่สามีก็ไปตามกลับ เวลาคผ่านไปไม่นาน น้อยก็ต้องตกเป็นเหยื่อของสามี ซึ่งน้อยเล่าให้ฟังอย่างเจ็บแค้นว่า “ตั้งแต่มารู้ว่าแฟนเป็นคนขาย แล้วก็เสพยา ก็ทะเลาะกันตลอด เขาก็เริ่มมีผู้หญิงอื่นๆ เริ่มไม่สนใจน้อยแล้ว น้อยเองก็คิดผิดที่ประชุดเขาโดยที่ไม่ทันคิดว่าแท้จริง เป็นแผนของเขาเอง ก็วันนั้นเพื่อนเขาก็เสพยาที่บ้าน ก็ชวนน้อยดู น้อยก็ลองดู จนติดก็ถูกพาไปไม่มีก็ถูกพา ก็ต้องเล่นม้าแทนเพราะอยู่กับมันอยู่แล้ว ที่นี้ทั้งเสพยาและขายทั้งๆ ที่มารู้จากเพื่อนเขานั้นแหละว่า มีแบบน้อย 3-4 คนแล้วที่มันหลอกให้เสพยา ให้ขายแล้วก็โดนจับไปมันก็ไม่สนใจ” น้อยจึงเป็นคนหนึ่งที่ติดยาบ้าเพราะสภาพการณ์ที่อยู่ใกล้กับยาบ้า โดยมีอยู่ให้เห็นให้เล่นภายในบ้านซึ่งใกล้และสะดวก จนน้อยไม่สามารถที่จะหลุดออกมาได้
- โอ เป็นคนหนึ่งที่มีสภาพการณ์ที่อยู่ใกล้กับยาบ้า ซึ่งยาบ้ามีอยู่ในบ้านของโออยู่แล้ว โดยมีน้ำของโอเป็นผู้ขายยาบ้าแต่ทุกคนห้ามโอไม่ให้เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาบ้า พ่อแม่จะเป็นคนบอกมากกว่าว่าอย่าไปสนใจนะมันไม่ดี โอก็ไม่ได้ติดจากบ้านแต่ไปเริ่มกับเพื่อนนอกบ้านก่อน พอติดแล้วก็ค่อยมาเล่นของในบ้าน แอบขโมยของน้ำมาเล่น ก็บอกไม่ให้ออกพ่อแม่นะ น้ำกับผมก็จะช่วยกันตลอด “การมียาบ้าอยู่ในบ้านโอเล่าว่า “ตอนแรกก็ไม่คิดอะไร คือมันเป็นเหมือนเรื่องปกติธรรมดา ถึงจะมารู้ว่ามันผิดกฎหมาย ตำรวจเคยมาค้นตามจับ แต่มันเคยชินจนไม่รู้สึกรู้ว่าผิดถ้าเราเสพยาหรือขาย”

- สร มีพี่ชายอีก 5 คน ในบ้านที่เสพยาบ้ามาก่อน สรชินกับภาพที่พี่ชายเสพยาบ้ามานาน ก่อนที่เธอจะกลายเป็นคนเสพยาเอง "ความจริงมันไม่ได้เริ่มจากบ้านหรือพี่ชายหรอกคะ พวกเขาหลับหามมากกว่า ที่สรเสพยาเริ่มที่โรงเรียน แต่มันก็เหมือนเกี่ยวข้องกันคือ พี่ยังทำได้เราก็งงทำได้ เพราะเราเคยเห็นเคยชินกับมันมาก่อน"
- ปลา มีสภาพการณ์ของการอยู่ใกล้กับยาบ้า เพราะปลารู้จัก และใกล้ชิดกับยาบ้าจากที่อยู่อาศัย และตัดสินใจเสพยาที่นั่นหลังจากพ่อแม่หย่าร้างกัน ปลาอยู่กับพ่อและมาอยู่กับยายระยะหนึ่ง จึงออกมาอยู่กับเพื่อนเป็นหอ พัก เพื่อนที่ปลาอยู่ด้วยเสพยาบ้ามาก่อน ปลารู้และเห็นว่าเพื่อนเสพยาบ้า แต่แรกๆ ปลาติดกาบและกัญชามาก่อน พ่อได้คลุกคลีและเริ่มเรียนรู้เมื่อมีโอกาสปลาก็เริ่มลอง และเสพยาติดยาบ้าในเวลาต่อมา ปลาเล่าว่า "วันนั้นปลากลับไปบ้านยาย เพื่อนปลาก็ไปมันทำยาบ้าหล่น เห็นเขาก็ดำว่ายปลาเสพยาด้วยเหวอ ปลาบอกไม่ น้ำก็ไม่เชื่อ บอกจะฟ้องแม่ ปลาก็ไม่สนใจ กลับมาห้องก็เสพยาบ้า เลยไม่มีใครบอก เสรพยาเองรู้แล้วว่าทำยังงัย เห็นเพื่อนทำมานาน ก็เลยเอาซะเลย จนติดที่นั่นก็เล่นมากกว่าใครทั้งวัน เพื่อนๆ ก็บอกมันอยากเล่นก็ให้มันเล่นไป"

1.2 กลุ่มที่มีสภาพการณ์ใกล้กับแหล่งยาบ้าในระแวกแถวบ้าน

โดยในกลุ่มนี้จะพบมากที่สุด ในจำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด ส่วนใหญ่จะมีสภาพที่ใกล้ชิดคลุกคลีและรู้จักกับยาบ้าแถวระแวกบ้านซึ่งมีมากมาย และหาง่าย อันเป็นส่วนสนับสนุนและเอื้ออำนวยให้เกิดความสะดวกในการเสพยาบ้า โดยผลการศึกษาพบว่า ไม่ว่าจะกลุ่มตัวอย่างจะอาศัยอยู่ในสภาพที่อยู่อาศัยแบบใดก็ตาม ทุกแหล่งมีความใกล้ชิดกับยาบ้าทั้งสิ้น ไม่ว่าจะเป็นสลัมชุมชนแออัด บ้านเช่า หอพัก หรือแหล่งเสื่อมไทม์ หรือแม้แต่บ้านเดี่ยวก็ตาม โดยกลุ่มตัวอย่างให้ความเห็นว่ากรรมียาบ้าอยู่ใกล้ระแวกบ้านมีส่วนทำให้เกิดความรู้สึกสนใจอยากลอง และทำให้ต้องเข้าไปคลุกคลีกับผู้เสพยา ผู้ขาย ในที่สุดก็เสพยาจนติดโดยไม่ต้องกังวลว่าจะไม่มียาให้เสพยาเพราะแถวบ้านหาง่าย และสะดวกดังตัวอย่างต่อไปนี้

นก ระแวกบ้านในซอยซึ่งเป็นศูนย์รวมเด็กติดยา เพราะเป็นชุมชนที่แออัด

บ้านติดกัน โดยไม่มีรั้วแบ่งอาณาเขตที่เป็นสัดส่วนของใครชัดเจน ทำให้การแพร่ระบาดของ ยาสเสพติดอย่างแพร่หลาย “ไม่มีบ้านไหน ไม่รู้จักม้า ไม่มีใครที่ไม่รู้ว่าบ้านไหนขาย เด็กในซอยไม่ติดม้าก็ติดกาวหรือไม่กี่กัญชา” จึงไม่ใช่สิ่งที่ผิดที่พ่อของนกจะใช้ การขี่มรดให้นกอยู่ในบ้านห้ามออกนอกบ้านตามลำพัง ก็เพราะแถวบ้านเต็มไป ด้วยแหล่งของยาเสพติด นกก็ยอมรับว่าการที่อยู่ใกล้แหล่งขายยาบ้าทำให้นก อยากรู้จักกับมัน “รู้จักกับพี่แถวบ้าน พี่เขาก็เสพยาเคยถามพี่เขาเหมือนกันว่า เป็นยังไง เขาก็เคยเตือนว่าอย่ารู้เลย มันไม่ใช่ของดีหรอก แต่จริงๆ เราก็รู้ว่ามัน คือม้า เพียงแต่ยังไม่เคยลองเสพยาเองก็เท่านั้น” นกไม่เคยเสพยาบ้า จนกระทั่ง พ่อกับแม่ถูกจับข้อหาลักทรัพย์ จึงเริ่มเสพยา กาวและม้า “ก็เล่นกันที่บ้านเลย ไม่มี ใครสนใจเพราะใครก็เล่นทั้งซอย ไม่ต้องหลบต้องซ่อนหากง่าย มันเลยเลิกยาก จะเลิกก็เอาอีก จะเห็นคนอื่น ๆ เล่นก็อยากเล่นบ้าง เลยไม่ได้เลิกถูกจับซะก่อน”

เปี้ยก อยู่ในกลุ่มชนตลาดย่านรังสิต เป็นแหล่งของผู้เสพยา การซื้อขายสินค้า อาหาร ซึ่งรวมทั้งยาบ้าด้วย เปี้ยกบอกว่า “ผมว่ามันมีอยู่ทุกที่ แล้วแต่ว่าใครจะรู้หรือไม่รู้ อย่างผมเล่นสแน็กเกอร์ ก็รู้อยู่แล้วว่าที่นี้ที่นั่นมี ในเมื่อของมันเกลื่อนล่อตาล่อใจ ใครจะห้ามใจไหว ผมเองติดผงมาก่อนเป็นหลายปี รู้ว่าม้ามันมากขนาดไหน ผง คนก็ไม่เอามาปล่อยแล้วหันมาขายม้ามันหมด คนเล่นผงก็มาเล่นม้ามันหมด ก็มันอยู่แค่อ้อม ไม่ต้องเสียเวลาไปหาให้ยาก” เปี้ยกยังบอกอีกว่า “อย่าว่าแต่แถวตลาดเลย ตามห้างสรรพสินค้าก็ยังมี ใครที่เข้ามาแล้วก็จะรู้เองว่า ม้ามันไปไกลขนาดไหน มันวิ่งเข้าใกล้คนเสพยา ใครที่ขอบของหาง่าย สะดวก รวดเร็วก็ต้องติดมันหมด” คำพูดของเปี้ยกชี้ชัดว่าเขาอยู่ใกล้กับยาบ้า และคนอื่นๆ ก็อยู่ใกล้กับยา บ้ามากขึ้นทุกวันโดยไม่รู้ตัว

ใหญ่ อยู่บ้านซึ่งเป็นบ้านเดี่ยวมีรั้วรอบเป็นสัดส่วน อยู่ในแหล่งที่ไม่ใช่ชุมชนแออัด แต่ รั้วบ้านที่ใหญ่อยู่นั้นก็หนีไม่พ้นที่ยาบ้าจะแพร่ไปถึง “ผมแค่เดินไปบ้านข้างๆ หรือไม่กี่ไปทำขอยเป็นศูนย์ใหญ่ เขาเห็นหน้าผมเขาโยนให้เลย จะเล่นไม่เล่นอยู่ที่เรา แล้วมันจะเหลือหรือ” การมีแหล่งยาบ้าอยู่ใกล้บ้าน กับการที่พ่อแม่ไม่มี

เวลาให้กับใหญ่มากนัก 2 เหตุผลรวมกันทำให้ใหญ่ไม่มีทางรอดจากยาบ้าไปได้

จ๊อบ อาศัยอยู่ในซอยซึ่งมีบ้านที่ติดกันแต่ไม่ถึงกับแออัดนัก สิ่งที่จ๊อบเล่าทำให้นึกถึงสภาพที่แพร่หลายของยาบ้าอย่างมาก "เขาส่งกันข้ามหน้าต่างบ้านกันเลย บางทีผมเปิดหน้าต่างบ้านออกมาก็เห็นอีกบ้านหนึ่งส่งให้อีกบ้านหนึ่ง จนพักหลังผมก็เอามั้ง ชื่อชายข้ามหน้าต่างเลย" และที่น่าวิตกคือ จ๊อบเล่าว่าซอยหน้าบ้านของจ๊อบสามารถเดินชายเดินเสพยากันอย่างอิสระเสรี ไม่กลัวแม้แต่การถูกจับ "ตามเสาไฟฟ้า ก็จะยืนเสพยาเป็นกลุ่มๆ ให้เห็นกันเลย กลับจากโรงเรียนก็จะเจอทุกวัน" การอยู่ใกล้กับแหล่งยาบ้าขนาดนั้น จ๊อบจึงเป็นคนหนึ่งที่ไม่รอดพ้นจากการเข้าไปเกี่ยวข้อง เพราะทุกอย่างเอื้ออำนวยต่อการเสพยาอย่างง่ายดายเหลือเกิน

ตูป ชัดเจนที่สุด สำหรับตูปที่การอยู่ใกล้แหล่งยาบ้าทำให้เธอต้องเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับมันอย่างตั้งใจ "ชายกันเกือบทุกบ้าน ก่อนที่ตูปจะขายเอง ก็ไปขายช่วยเพื่อนก่อน คือตอนแรกไปเที่ยวบ้านเพื่อนซึ่งขายอยู่แล้ว ก็ไปเจอก็ไม่ได้คิดอะไร เพราะเคยเห็นอยู่จนชิน แต่พอนานเข้าก็อยากขายเองบ้าง ก็ลองเล่นก่อน ที่บ้านยายเลย เล่นกับเพื่อนเผากันในห้อง แล้วก็เริ่มขายเอง จนติด ยิ่งทั้งชายทั้งเสพยา"

1.3 กลุ่มที่มีสภาพใกล้กับแหล่งยาบ้าในที่ทำงาน

กลุ่มนี้ใกล้ชิดกับแหล่งยาบ้า โดยมีการเสพยาหรือซื้อขายกันในสถานที่ที่ทำงานอยู่ ได้แก่ ผู้ที่ทำงานกลางคืน ผู้ที่ใช้แรงงาน ผู้ขับรถบรรทุก การรู้เห็นการเสพยาจากเพื่อนร่วมงาน เป็นสิ่งที่ทำให้กลุ่มตัวอย่างกลุ่มนี้เกิดความอยากรู้และถูกการชักชวน หลายคนจึงเริ่มต้นการเกิดพฤติกรรมเสพยาบ้าจากที่ทำงานนี้ โดยหลายคนคิดเห็นว่ายาบ้าที่มีให้พบเห็นที่ทำงาน เป็นสิ่งเอื้อและสนับสนุนให้ต้องเสพยารวมทั้งอิทธิพลของกลุ่ม และความเชื่อต่างๆ ด้วย ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ตัน ทำงานแบกหินอ่อนช่วงกลางวัน โดยมีเพื่อนร่วมงานคนอื่นใช้ยาบ้าเพื่อลดอาการอ่อนเพลีย และทำให้ทำงานได้มากขึ้น อันเป็นความเชื่อที่มีในกลุ่ม ดังนั้นทุกคนที่โรงงานจึงใช้ยาบ้ากันโดยส่วนใหญ่ และมียาบ้าให้เห็นอย่างไม่ต้องปกปิด เสมือน

เป็นของธรรมดาในที่ทำงานแห่งนั้น ต้นเล่าให้ฟังว่าวันแรกของการทำงานแบกหินอ่อน ก็ได้อู้จ๊กกับยาบ้าโดยน้ำแนะนำให้กิน ทำให้ไม่เหนื่อย วันแรกตันปฏิเสธ แต่พอวันที่สองตันตั้งใจที่จะลองเสพย์เพราะ ทนเหนื่อยจากการทำงานไม่ไหวและติดยาบ้าจนต้องใช้ทุกครั้งทำงาน ต้นเล่าว่า "หาง่าย ใช้สะดวก ใครมีก็แบ่งกันไป บางทีเถ้าแก่มีก็เอามาแจก ถ้าวันไหนอยากได้งานเยอะ ไม่มีใครไม่กิน เพราะมันอยู่ไม่ได้ ทั้งเหนื่อยทั้งร้อน"

วีระ, จ๊อกกี้, ติว ทั้งสามคนทำงานกลางคืน โดยมีสภาพการณ์ที่อยู่ใกล้กับยาบ้าคล้ายๆ กัน ไม่ว่าจะเป็นวีระที่ทำงานเสิร์ฟในห้องอาหาร หรือจะเป็นจ๊อกกี้ทำงานในคาราโอเกะ และติวเป็นโสเภณีประจำบาร์แห่งหนึ่ง ทั้งสามคนรู้จักกับยาบ้าที่ทำงาน โดยมีเพื่อนร่วมงานที่ซื้อขายและเสพย์กันอยู่ก่อน โดยที่วีระนอกจากจะมีในที่ทำงานแล้ว แถวบ้านซึ่งเป็นสลัมก็เป็นแหล่งของยาเสพติด ซึ่งอยู่ใกล้ชิดกับวีระเดิมอยู่แล้วด้วย ส่วนติวนั้นเดิมเสพย์เฮโรอีน แต่ก็มีเพื่อนที่พักห้องเช่าเดียวกันเสพย์ม้าและกัญชาบ้าง ทำให้เคยคลุกคลีและใกล้ชิดกับยาเสพติดหลายชนิดมาบ้าง ส่วนจ๊อกกี้รู้จักยาบ้าแต่ไม่เคยเห็น และเข้าไปคลุกคลีอย่างจริงจัง เมื่อทั้ง 3 คนทำงานกลางคืน ทำให้ได้เรี่ยรู้และเห็นยาบ้ามากขึ้น ทำให้ต้องเข้าไปเกี่ยวข้องกับผู้ใช้เสพย์ ผู้ขายและในที่สุดก็ต้องเสพย์ยาบ้า โดยมีเหตุผลจากหลายอย่างประกอบกัน เช่น วีระ เมื่อทำงานดึกต้องการให้อยู่ได้โดยไม่่วงซึ่งมีเพื่อนร่วมงานแนะนำ จ๊อกกี้ก็เช่นเดียวกัน ส่วนติว เมื่อเฮโรอีนขาดมือต้องหันมาใช้ยาบ้าแทน โดยมีเพื่อนแนะนำ ซึ่งจะเห็นว่า ทั้ง 3 คน อยู่ใกล้กับแหล่งยาบ้าจนไม่อาจหลุดพ้นจากการข้องเกี่ยวกับยาบ้าในที่สุด

มี, ตัน, หนวด ทั้งสามคนอยู่ในวงการขับรถบรรทุก ซึ่งต้องอยู่ใกล้กับยาบ้าอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ เพราะเป็นทั้งความเชื่อที่คนขับรถบรรทุกมักจะใช้ยาบ้าในการทำให้ไม่่วง และขับรถได้นาน

ตัน บอกว่า"ยาบ้ามันหาง่ายยิ่งกว่าลูกอม เดินไปไหนก็มีหมด ทุกปีม เจอกับ 10 ล้อเหมือน กันไม่ต้องถามว่าไม่มี เสพย์กันหมด จะมากจะน้อยต่างกันแค่นั้น ขอให้บอกเถอะเป็นได้"

มี " สมัยผมขับรถแรกๆ เถ้าแก่เคยแจกให้แก่วง สมัยก่อนผสมน้ำในกระติก แต่ตอนนี้เล่นเผาสูบกันมากกว่า"

หมวด ขั้บรถส่งลับปะรดที่ตลาดขายส่งผลไม้ บอกว่า "แหล่งใหญ่ก็ในตลาดเลย มี
เกลื่อน บางคนก็ทำแบบมิดชิด บางคนก็เล่นแบบไม่กลัวใครเลย"

จะเห็นว่าทั้งสามคนอยู่ใกล้กับยาบ้า ซึ่งยืนยันได้จากคำบอกเล่าทั้ง 3 คน การที่หาได้ง่าย
สะดวก รวดเร็ว บวกกับความเชื่อที่ผิด ทำให้ทั้ง 3 คน เกิดพฤติกรรมการเสพยาบ้าได้

1.4 กลุ่มที่มีสภาพการณ์ใกล้กับแหล่งยาบ้าในโรงเรียน

กลุ่มนี้เป็นนักเรียนซึ่งใช้สถานที่คือ โรงเรียนเป็นแหล่งมั่วสุมจุดที่สำคัญคือห้องน้ำ ซอกมุม
ของอาคารเรียนซึ่งลับตาคน หรือแม้แต่ห้องเรียนที่ไม่มีคนพลุกพล่านนัก คือ แหล่งที่กลุ่มตัวอย่างนี้
ใช้เป็นสถานที่ซื้อขาย และเสพยาบ้าในโรงเรียน

วัน รู้จักยาบ้าจากโรงเรียน และระแวกบ้านก็เป็นแหล่งซื้อขายด้วยเช่นกัน ด้วยรอบ
ข้างไม่ว่าจะอยู่ที่ไหน จะมียาบ้าเข้ามาเกี่ยวข้องด้วยเสมอ ที่โรงเรียนวันมีเพื่อนที่
เสพยาบ้าเป็นส่วนใหญ่ เคยคบเพื่อนที่ไม่เสพยา แต่ก็เข้ากันไม่ได้ "ผมว่าครั้งต่อ
ครั้งของนักเรียนที่เสพยากับไม่เสพยา จนมันเป็นเรื่องธรรมดาแล้ว เข้าห้องน้ำนั่ง
เรียงกันวงกันเสพยา ใครไม่เสพพาก็เห็นคนอื่นเสพพาก็อยากลองบ้าง ยิ่งอย่างผมที่
โรงเรียนก็มี ที่บ้านก็ยังมีมากกว่า มันจะเหลืออะไร ก็ต้องติด"

หนึ่ง ดูเหมือนหนึ่งจะเป็นผู้นำกลุ่มในโรงเรียนในเรื่องยาบ้าที่ทั้งเสพพทั้งขาย "ผม
ก็รู้จักกับเพื่อนในโรงเรียน พ่อเขาขาย มันก็เอามาปล่อยในโรงเรียนด้วย ผมก็ช่วย
มันก่อน แล้วค่อยทำเอง " หนึ่งใช้ห้องน้ำเป็นที่ซื้อขาย ใครที่เสพพในโรงเรียนรู้จัก
หนึ่งดี เพราะหนึ่งจะเป็นแหล่งใหญ่ มีสายเยอะเป็นเด็กรุ่นน้อง หนึ่งพูดถึงการเริ่ม
ต้นเสพพที่โรงเรียนว่า "เพื่อนเอาเข้ามาลองกันในห้องน้ำผมก็แค่ดูบุญหรือไม่ได้เล่น
มั่ว พอถูกอาจารย์จับได้ เขาก็เหมามาผมเล่นมั่วด้วย ก็เลยเอาจริงๆ ซะเลย ทั้ง
ขาย ทั้งเสพพ"

เรียบ นักเรียน ม.4 เป็นนักกีฬาของโรงเรียน เรียบรู้จักใกล้ชิดกับยาบ้า ก็จากเพื่อนนักกีฬาด้วยกัน "ตอนที่พวกผมต้องซ้อมกีฬาหลังเลิกเรียน เพื่อนที่ไม่ใช่นักกีฬาก็เอามาเสพยาให้เห็น ผมไม่เอาด้วยกลัวอาจารย์ว่า เพราะสั่งห้ามนักกีฬาไว้เรื่องยาเสพติด ห้ามไว้" ด้วยความที่ยาบ้ามีให้เห็นต่อหน้าอยู่มากมาย และเพื่อนก็เสพยาให้เห็นบ่อย เรียบทนอยู่ได้แค่ 2 สัปดาห์ ก็เข้าสู่การเป็นผู้เสพยาบ้า การเป็นนักกีฬาก็จบลงด้วยยาบ้า เเซ ฉั น

ซึ่ง นักเรียนอาชีวะแห่งหนึ่ง ที่ซึ่งมียาบ้าเกลื่อนโรงเรียน นักเรียนติดกันมาก "ผมว่ามันเป็นค่านิยม คนนี้เล่นได้ คนนี้เห็นก็อยากเล่น หรือไม่ก็ชวนกันลอง พอดิตมันก็เลิกยาก ยิ่งโรงเรียนผม ยาบ้ามันมีให้เห็นเกลื่อนไปหมด ห้องน้ำทุกที่เข้าไปได้เลย เจอหมด ผมทำได้เลย ยิ่งบางห้องปิดห้องเรียนเล่นกันแบบนี้เลย ผมก็ไม่เคยโทษใครหรอก เรามันอยากลองเอง เขาก็ไม่ได้บังคับสักหน่อย เป็นค่านิยมวัยรุ่น ทำอะไรก็ทำตามกัน" ซึ่งเป็นคนหนึ่งที่อยู่ใกล้กับยาบ้าที่โรงเรียน และยอมรับว่ามีส่วนทำให้ต้องตัดสินใจเสพยา

หวาน เป็นคนหนึ่งที่อยู่ใกล้ กับยาบ้า แหล่งหนึ่งคือที่โรงเรียน "เริ่มจากพี่ชายของเพื่อน แนะนำให้รู้จัก ตอนนั้นก็ยังไม่เสพยา แค่ไปรวมกลุ่มกับเพื่อน ไปคุย ไปดูดนตรี แค่นั้น" หวานเริ่มเสพยาบ้าเมื่อรู้สึกเครียดกับปัญหาทางบ้านด้วยและยาบ้าที่มีมากมายในโรงเรียน ทำให้หวานและเพื่อนๆ สะดวกที่จะเสพยาและเป็นปัจจัยสนับสนุนให้หวานเสพยาบ้าได้ง่ายขึ้น

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า ยาบ้ามีอยู่ในทุกที่ทุกแหล่งและมีอยู่แวดล้อมใกล้ตัวกลุ่มตัวอย่างที่พร้อมที่จะให้เข้าไปสัมผัสพันธ์ หรือข้องเกี่ยวและเสพยามัน

2.สภาพการณ์ที่เข้าไปเกี่ยวข้องกับผู้ใช้เสพยาบ้า การซื้อขายและผลิตยาบ้า

เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่เอื้ออำนวยให้กลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมเสพยาบ้า จากผลการศึกษาพบว่า จากเดิมที่กลุ่มตัวอย่างอยู่ใกล้กับแหล่งยาบ้า โดยเริ่มมีการเรียนรู้และเข้ามาเกี่ยวข้องกับแหล่งยาบ้าซึ่งมีทั้งคนเสพยา คนขาย ไม่ว่าจะอยู่ในบ้าน แถวระแวกบ้าน หรือในที่ทำงานและ

โรงเรียนก็ตาม จะเห็นได้ว่าหลายคนเข้ามาเกี่ยวข้องกับผู้ใช้ยาบ้า ขบวนการซื้อขายและวงการผลิตยาบ้า สิ่งเหล่านี้เป็นปัจจัยเอื้ออำนวยให้มีพฤติกรรมกรรมการเสพยาบ้าได้ง่ายขึ้น ดังรายละเอียดต่อไปนี้

2.1 การเข้าไปเกี่ยวข้องกับผู้ใช้ยาบ้า

จากการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความสัมพันธ์หลายแบบที่เกี่ยวกับผู้ใช้ยาบ้า เริ่มตั้งแต่การมีบุคคลในบ้านเป็นผู้เสพยาบ้า ได้แก่ การมีพี่น้อง การมีคู่สมรส และการมีญาติเป็นผู้เสพยาบ้า และที่พบมากที่สุดของกลุ่มตัวอย่าง คือการมีเพื่อน ทั้งเพื่อนร่วมงาน เพื่อนนักเรียน และเพื่อนคนรู้จักเป็นผู้เสพยาบ้า

กลุ่มตัวอย่างที่มีคนในครอบครัวเป็นผู้เสพยาบ้า เป็นสภาพการณ์หนึ่งที่ไม่อาจหลีกเลี่ยงที่จะต้องเห็นและเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมกรรมการเสพยาอย่างเช่น

สร มีพี่ชายทั้ง 5 คน เสพยาบ้าในบ้าน สองพี่น้อง หนึ่งกับสอง ที่ทั้งคู่ต่างก็ติดยาบ้าโดยที่สองผู้เป็นน้องเริ่มก่อน น้อย จีอกก็ และบีมมีแฟนเป็นคนเสพยาบ้า และจีอบมีนาเป็นคนเสพยาบ้า ทุกคนมีความเห็นที่เหมือนกันว่าการได้เห็นบุคคลดังกล่าว ซึ่งมีความใกล้ชิดกับตนเป็นคนเสพยาบ้า ทำให้เกิดความรู้สึกว่า ถ้าหากตนเองเสพยาบ้าบ้างก็คงไม่ใช่เรื่องที่ผิดปกติอะไร เพราะคนรอบข้างก็ยังมีพฤติกรรมกรรมการเสพยาให้เห็นเป็นปกติอยู่แล้ว ส่วนกลุ่มที่มีเพื่อนเป็นผู้เสพยาบ้า กลุ่มตัวอย่างเหล่านี้ได้รับการชักชวน ชักจูง จนเกิดความรู้สึกสนใจอยากลอง ในขณะที่ความดีของการได้เห็นได้อยู่ร่วมกับผู้เสพยาทำให้กลุ่มตัวอย่างได้เรียนรู้การเสพยาบ้าอย่างไม่ตั้งใจ ซึ่งเป็นสิ่งที่เอื้อให้กลุ่มตัวอย่างเกิดพฤติกรรมกรรมการเสพยาได้ง่าย เพราะนอกจากการอยู่ใกล้แหล่งแล้วยังเริ่มรู้จักวิธีการ ขั้นตอนของการเสพยา จึงง่ายต่อการเสพยาและติดยาบ้าได้มากขึ้น

นอกจากนี้ยังจะเห็นได้อีกว่า กลุ่มตัวอย่างบางคน มีความชัดเจนของการเข้าไปเกี่ยวข้องกับผู้ใช้ยาบ้าที่มีส่วนทำให้ติดยาบ้า เช่น ตัวอย่างของสร ซึ่งมีทั้งผู้เสพยาในบ้าน แต่ก็ถูกห้ามยุ่งเกี่ยว ทำให้สรเข้าไปคลุกคลีกับผู้เสพยาที่โรงเรียนมากกว่า เป็นการเบี่ยงเบนความสนใจจากบ้านไปที่โรงเรียน ซึ่งพบได้ในกรณีของหนึ่ง และจีอบด้วยเช่นกัน

ดังนั้นจึงน่าจะสรุปได้ว่า การเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับผู้ใช้ยาบ้าทั้งโดยตั้งใจหรือไม่ก็ตาม ย่อมเอื้ออำนวยให้เกิดพฤติกรรมกรรมการเสพยาบ้าได้ง่ายขึ้น ดังกรณีของกลุ่มตัวอย่างที่กล่าวข้างต้น

2.2 การเข้าไปเกี่ยวข้องกับธุรกิจขายยาบ้า

จากการศึกษาพบว่า การที่กลุ่มตัวอย่างเข้าไปเกี่ยวข้องกับวงการซื้อขายยาบ้า เป็นปัจจัยเอื้ออำนวยปัจจัยหนึ่งที่มีผลต่อพฤติกรรมกรรมการเสพยาบ้า โดยพบว่ากลุ่มตัวอย่างหลายคนเข้าไปพัวพันกับวงการจำหน่ายยาบ้าจนไม่สามารถถอนตัวจากการเป็นผู้เสพย์ ผู้ขายยาบ้าได้ และบางคนเมื่อเข้าสู่การเป็นผู้เสพย์ ผู้ขายแล้วก็ขึ้นสู่การเกี่ยวข้องกับวงการผลิต ซึ่งทำให้เป็นการยากมากขึ้นที่จะหลุดออกมาจากวงการยาบ้า

กลุ่มตัวอย่างหลายคนเริ่มต้นการมีพฤติกรรมเสพยาบ้าโดยได้ยาบ้าจากเพื่อน ซึ่งไม่ได้เสียเงินเอง ต่อมาเมื่อติดยาบ้าแล้วก็เริ่มซื้อหาเอง หลายคนจากการเป็นผู้เสพย์ก็เริ่มกลายเป็นผู้ขาย หรือจำหน่ายให้กับคนอื่น ๆ และหันเข้าสู่วงการจำหน่ายอย่างจริงจัง และไม่สามารถถอนตัวออกจากวงการนี้ได้ อันเป็นสิ่งที่เอื้อให้ต้องมีพฤติกรรมเสพยาบ้าอย่างต่อเนื่องต่อไป ความรู้สึกนึกคิดของกลุ่มตัวอย่างที่ทำให้เข้าสู่การจำหน่ายยาบ้าจากผลการศึกษาสรุปได้ว่า

กลุ่มตัวอย่างคิดว่ายาบ้าทำให้มีรายได้เพิ่มขึ้น และไม่ต้องรบกวนใครเมื่อต้องการเสพย์ เพราะเมื่อจำหน่ายยาบ้าก็สามารถหักส่วนกำไรเพื่อเสพย์เองได้ นอกจากนี้หลายคนยังคิดว่าการเข้าวงการจำหน่าย ทำให้มียาบ้าเสพย์ได้ตลอด และมากขึ้นตามต้องการ และมีบางส่วนที่เมื่อเข้าสู่วงการจำหน่ายอย่างจริงจังแล้วทำให้รู้สึกปลอดภัยจากการถูกจับ เพราะได้รับการคุ้มครองจากผู้จำหน่ายรายใหญ่ ซึ่งเข้าใจว่ารู้จักกับตำรวจท้องที่ ทำให้กลุ่มตัวอย่างทั้งเสพย์ทั้งจำหน่ายกันมากขึ้น อันถือเป็นปัจจัยเอื้อที่สำคัญประเด็นหนึ่ง

2.3 การเข้าไปเกี่ยวข้องกับวงการผลิตยาบ้า

การเข้าไปเกี่ยวข้องกับวงการผลิตยาบ้า ซึ่งจากการศึกษาพบเพียงส่วนน้อยของกลุ่มตัวอย่างที่เข้าไปอย่างจริงจัง คือมีเพียง 4 รายเท่านั้น ทั้งนี้เพราะกว่าที่จะผ่านขั้นตอนเข้าไปเกี่ยวข้องกับวงการผลิต เป็นเรื่องที่ต้องอาศัยขั้นตอนโดยมีความไว้วางใจได้เป็นปัจจัยสำคัญ

กลุ่มตัวอย่างทั้ง 4 รายที่พบ เริ่มต้นจากการเสพย์และการขาย การเข้าไปเกี่ยวข้องกับวงการผลิต จะมีบุคคลในวงการแนะนำ โดยมีสิ่งจูงใจคือ การได้ยาบ้าจากแหล่งผลิตรายใหญ่ ก็จะได้ในราคาต้นทุนที่ถูกกว่า การนำมาจำหน่ายจะได้ผลกำไรที่ดีกว่า ด้วยผลตอบแทนที่ทำให้พอใจ ทั้ง

ตัวเงินที่ได้มา และตัวยาที่ได้เสพยาโดยไม่เดือดร้อน ทำให้การเข้าสู่วงการจำหน่าย เป็นปัจจัยเอื้ออันสำคัญที่ทำให้กลุ่มตัวอย่างติดยาบ้าอย่างถอนตัวไม่ขึ้น อีกทั้งการเข้าสู่วงการจำหน่าย ความไวใจได้หมายถึงการต้องซื้อสตั๊ย และห้ามหักหลัง เพราะจะไม่ปลอดภัย ผู้ค้ารายใหญ่จะเป็นผู้สอดแนมและติดตามความเคลื่อนไหวของผู้ที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับอย่างต่อเนื่อง สิ่งนี้เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ทำให้กลุ่มตัวอย่าง ยากที่จะออกจากวงการ การเสพยาบ้าก็ดำเนินไปอย่างต่อเนื่อง ตัวอย่างของกลุ่มตัวอย่างเล่าเรื่องนี้ให้ฟังว่า "เรามีอิทธิพลมากมายที่จะทำอะไรก็ได้ตามความพอใจ" จีอกก็พูดถึงผู้อยู่เบื้องหลังวงการผลิตที่เธอเข้าไปเกี่ยวข้อง อันหมายถึงเธออาจไม่ปลอดภัยในชีวิตหากบุคคลนั้นรู้ว่าเธอหักหลัง

อู๊ด บอกว่า เมื่อเข้าไปเกี่ยวข้องกับการผลิตแล้วว่า "มันไม่ปล่อยเราง่ายๆ เราก็ก็น่า ต้องทำให้มันไวใจเรา" นั่นก็หมายความว่า อู๊ดต้องอยู่ในวงการนี้นานและไม่สามารหลุดพ้นได้ ทั้งที่เคยโดนจับแล้วหลายครั้งก็ตาม

ใหญ่ ถูกจับได้ขณะเข้าไปในแหล่งผลิต ซึ่งเขาเองเล่าให้ฟังว่า "มันยังส่งคนมาเยี่ยม คิดว่าเราเป็นสายตำรวจ แล้วจะโดนปล่อยตัวไป" ซึ่งถ้าเป็นอย่างนั้นใหญ่ก็คงไม่ปลอดภัยเช่นกัน เขาบอกว่า "ต้องโดนเก็บแน่ อย่างผมนี้ขนาดอยู่แต่วงนอกๆ ไม่ได้เข้าไปเต็มตัว ยังเจอขนาดนี้ หลุดออกยากมาก"

และอีกคนที่เกี่ยวข้องคือหวาน ทั้งที่เธออายุยังน้อยเป็นแค่เด็กนักเรียนคนหนึ่ง "เขาไม่ได้ปล่อยมาง่ายๆ "ประโยคนี้นั้นยืนยันได้ว่า หวานอยู่ในวงการอย่างอึดอัดแต่ถูกอิทธิพลบีบบังคับให้ต้องอยู่ต่อไป และเป็นปัจจัยเอื้ออำนวยให้หวานและอีกหลายคนต้องอยู่ในสภาพของการเป็นผู้เสพยา ผู้ชาย และอยู่ในแวดวงการผลิตต่อไป

3. ความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับการปราบปรามยาบ้า

จากการศึกษาความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับการปราบปรามยาบ้า อันประกอบด้วยเรื่องขบวนการปราบปรามผู้เสพยา ผู้ชาย และผู้ผลิต ทั้งเรื่องความคิดเห็นเกี่ยวกับกฎหมาย และบทลงโทษเกี่ยวกับยาบ้า และพฤติกรรมของเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบในการปราบปรามยาบ้า ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับการปราบปรามยาบ้าแตกต่างกันไปตามประเด็นต่างๆ โดยส่วนใหญ่ขาดความเชื่อถือในขบวนการปราบปรามยาบ้าโดยรวม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่อง

ของการดำเนินการของเจ้าหน้าที่ตำรวจในการจับกุมผู้เสพยา ผู้ขาย และผู้ผลิต โดยพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ขาดความเชื่อถือต่อการปฏิบัติงานของตำรวจ เพราะมีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมหลายอย่าง ส่วนในเรื่องกฎหมายและบทลงโทษ กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยที่มีการเพิ่มโทษเกี่ยวกับยาบ้าให้มีโทษสูงสุดคือประหารชีวิต และในส่วนของขั้นตอนและวิธีการปราบปราม กลุ่มตัวอย่างคิดเห็นว่า ยังขาดความจริงจังและไม่เคร่งครัดเพียงพอโดยมีอิทธิพลของผู้อยู่เบื้องหลังวงการยาบ้าเข้ามาเกี่ยวข้อง โดยมีรายละเอียดของผลการศึกษาดังต่อไปนี้

การขาดความเชื่อถือในขบวนการปราบปรามยาบ้า

เป็นหนึ่งในปัจจัยเชื่ออำนาจที่ทำให้กลุ่มตัวอย่างคิดเห็นว่าพฤติกรรมของตนคือ การเสพยาบ้า ถึงแม้จะเห็นสิ่งที่ผิดกฎหมาย แต่กระบวนการปราบปรามที่ไม่น่าเชื่อถือจะเชื่อให้พฤติกรรมนั้นเกิดขึ้นได้ง่ายขึ้น เหตุผลของกลุ่มตัวอย่างที่รู้สึกนึกคิดว่า ขบวนการปราบปรามยาบ้าขาดความเชื่อถือ มีดังนี้

1. การดำเนินการปราบปรามขาดความเอาใจใส่อย่างจริงจังและต่อเนื่อง

กลุ่มตัวอย่างคิดว่าการดำเนินการที่ขาดความจริงจังและไม่ต่อเนื่องเหมาะสมทำให้ขาดความเชื่อถือ ต่อขบวนการปราบปรามยาบ้า โดยมีรายละเอียดแบ่งเป็นประเด็นต่างๆดังนี้

1.1 เจ้าหน้าที่ตำรวจบางราย ขาดความจริงจังในการปฏิบัติหน้าที่และมีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม

โดยกลุ่มตัวอย่างให้ข้อมูลว่า โดยมักจะเป็นตำรวจท้องที่มากกว่าตำรวจกองปราบปรามยาเสพติด และตำรวจจากสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พฤติกรรมของตำรวจบางรายที่กลุ่มตัวอย่างได้พบเจอ ตำรวจบางรายจะเข้มงวดและเอาใจใส่ในการออกตรวจ และจับกุมเฉพาะบางโอกาส โดยเฉพาะช่วงที่เป็นช่วงของการทำผลงาน หรือตามฤดูกาลเลื่อนขั้นเท่านั้น ขาดการดำเนินการปราบปรามอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ อันเป็นการเอื้อและเปิดโอกาสให้กลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมเสพยาบ้า ดังคำบอกเล่าของกลุ่มตัวอย่างต่อไปนี้

- วัน เล่าว่า "จะเป็นที่รู้กันอยู่แล้วว่าถ้าช่วงไหนเริ่มมีรถสายตรวจมา ต้องระวังตัว เพราะมาแล้วสักช่วงอาทิตย์ สองอาทิตย์ก็หายไปนาน มีเพื่อนแถวบ้านบอกช่วงนี้ ตำรวจเขาทำผลงานกัน อย่าออกมาเล่นของข้างนอก เดี่ยวช่วยเจอดันตัวแล้วยึด"
- ชิง "แถวบ้านผม เพื่อนที่เป็นสายให้ตำรวจก็จะบอกเองแหละว่า ช่วงนี้มีคำสั่งรณรงค์ ออกกวาดล้าง ก็เห็นออกตรวจวันสองวันก็หาย ไม่เห็นมีใครทำจริงจัง ทั้งรูดเงินก็มี จับได้ก็ขอเลย ได้เงินก็ปล่อยตัว ก็ไม่รู้จะออกตรวจทำไม แทนที่จะปราบกันให้หมดไป ผมเห็นแต่จะมีมากขึ้น ไม่ค่อยเอาจริงกัน วันไหนคิดจะจับก็จับ ยิ่งช่วงเลื่อนชั้นก็จับกันทั้งวัน พอผ่านไปก็หาย กินเงิน รูดโถทำแบบไม่มีความต่อเนื่อง แล้วจะให้คนเสพยา คนขายหยุดหรือเลิกได้ยังไง"

1.2 ตำรวจมีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม ทำให้กลุ่มตัวอย่างเสื่อมศรัทธา

ซึ่งพฤติกรรมดังกล่าวได้แก่

- การรับเงินสินบน จากการศึกษาพบว่า

กลุ่มตัวอย่างหลายรายเสื่อมศรัทธาต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจ เพราะพฤติกรรมการรับสินบน โดยหลายรายให้ข้อมูลว่า ตำรวจรับเงินสินบนเป็นค่าคุ้มครองพื้นที่ในเขตรับผิดชอบ ซึ่งมีทั้งการรับเงินเป็นรายเดือน ซึ่งจะจ่ายโดยยี่ปี่วะ หรือผู้ค้ายาบ้ารายใหญ่ในเขตนั่นๆ หรืออาจให้เป็นสิ่งของ เช่น ให้โทรศัพท์มือถือ หรืออาจมีการเลี้ยงอาหาร การรับเงินสินบนของตำรวจเป็นการเปิดโอกาสให้พื้นที่นั้นสามารถทำการซื้อขายและเสพยาบ้าได้โดยตำรวจรู้เห็น แต่ไม่มีการจับกุมหรือปราบปราม อย่างเช่น ปลาเล่าว่า "รุ่นพี่เขาจะเลี้ยงโต๊ะตำรวจ แล้วก็ให้ค่าหัวเป็นรายเดือน หัวหน้าก็จะคนละหมื่นต่อหัวต่อคน ส่วนลูกน้องก็จะได้ 5000 บาท"

น้อย "ในซอยที่ขาย ตำรวจจะได้เงินเดือนตกเดือนละหลายหมื่น เฉพาะที่รับผิดชอบย่านนั้น จะจ่ายรวมกัน พอได้เงินก็จะไม่จับ แค่ขับรถวนไปวนมารู้กันว่ารับเงินแล้ว"

ตัว "พวกคนที่ขาย ยี่ปี่วะจะให้ตำรวจรายเดือนคนละเป็นหมื่น ก็ขายแบบสบายใจ คนเสพยาก็ซื้อเสพยาตามสบาย"

บีม "เกลียดพวกตำรวจท้องที่ ทั้งๆ ที่เราให้ไปแล้ว คนละ 5000 บาท บอกจะเอาหมิ่น
แถมคนที่ได้เงินเราก็บอกพวก เปลี่ยนตัวมาจับเราแทน ไม่มีความจริงใจเลย"

-การรีดไถเงินจากผู้เสียหายที่จับได้

แล้วปล่อยตัวไปหรือข่มขู่เพื่อเรียกเงินแล้วจะลดข้อหา หรือปรับเปลี่ยนคดีความให้โทษเบา
บางลง พฤติกรรมของตำรวจกรณีนี้ พบในกลุ่มตัวอย่างเกือบทุกราย โดยให้ข้อมูลว่ามีทั้งที่เรียก
เงิน ณ จุดที่จับกุมตัวได้ และเรียกเงินที่โรงพักขณะให้การหรือถูกส่งดำเนินคดีความ โดยที่
พฤติกรรมในส่วนนี้ของตำรวจทำให้กลุ่มตัวอย่าง มีอคติกับตำรวจ และเสื่อมศรัทธาต่อผู้รักษา
กฎหมาย กลุ่มตัวอย่างหลายรายคิดเห็นว่าการกระทำของตัวเองกรณีนี้ ทำให้คิดว่าเงินสามารถ
ช่วยให้หลุดพ้นจากการทำผิดได้ ซึ่งเป็นสิ่งที่เอื้อให้กลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมการแสวงหาการชวย
บ้ำได้โดยไม่เกรงกลัวความผิด อย่างเช่นคำบอกเล่าของกลุ่มตัวอย่างต่อไปนี้

จ๊อบ "ผมโดนจับครั้งแรกก็เสียให้ต่อนั้นเลย 7000 บาท ตำรวจก็ถามเลยมี
เท่าไรเอามาให้หมด แล้วจะปล่อยไป"

สอง "ตอนจับผมมีแค่เม็ดเดียว ผมจ่ายให้ 15000 บาทก็ปล่อยมา ก็เสพยา
ขายต่อไม่เคยกลัวเลย"

ตีว "ผู้ถือว่าตำรวจคือศัตรูแล้วว่า" เหมือนศัตรูกับตำรวจไม่เคยเชื่อถือเลย ไม่
ไว้ใจด้วย ตอนนั้นพี่เสียไปสองหมื่น บอกช่วยหนูหน่อย ขอสักครั้ง ที่จะ
ยังจ่ายค่าเสียเวลา หนูมี 500 มันบอกไม่เอา ให้พาไปบ้านขอ 2 หมื่น ไม
จ้้นไปโรงพัก"

จ๊อกก็ เคยถูกจับหลายครั้ง เล่าถึงประสบการณ์ที่ตำรวจรีดไถว่า "ก็จ่ายให้ทุก
ครั้ง ก็รอดมาได้ตลอด อย่างโดนจับได้ 30 เม็ด ก็วิ่งเสียเงินก็เหลือแค่คดี
เสพยา ใช้จ่ายไม่จ้้นเสียเวลา ไม่มีใครไม่เอา มีเงินอะไรก็จ่าย มันถึง
ปราบกันไม่หมด"

- บีม เคยถูกจับโดยตำรวจท้องที่ ทั้งๆที่จ่ายค่าหัวเป็นรายเดือนแล้ว เล่าว่า " มันเปลี่ยนตัวกันมาจับ บอกขอคนละหมื่นนะ มี 3 คนก็ 3 หมื่น ไม่อยากเรื่องมากก็ให้มันไป ก็เล่นต่อไม่เคยเช็ดเลย "
- หนึ่ง เล่าให้ ฟังว่า "จับเสรีจก็ไถเลย เขาก็บอกอยากออกไปใหม่ อย่างมึงโดนหลายรอบแล้ว ติดคุกแฉะคราวนี้ มีเท่าไรร่วมา แต่คนหนึ่งก็ตกเป็นหมื่น ต้องหา มาให้มันถึงจะปล่อยตัวไป"
- อู๊ด เป็นคนหนึ่งที่ให้ข้อมูลเรื่องนี้อย่างละเอียด เพราะอู๊ดเจอกับตัวเองหลายครั้ง และเสียเงินแล้วหลายแสนบาท อู๊ดเล่าเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นว่า "ผมเป็นที่หมายหัวของตำรวจอยู่แล้ว อยู่ในบัญชีดำ ครั้งที่เสียมากที่สุดจำได้แม่นเพราะแฟนผมโดน ตัวผมไม่เคยพกของติดตัวอยู่แล้ว เพราะกลัวคันเจอ ตำรวจเล็งผมอยู่ทุกวันอยู่ แล้ว วันนั้นคันเจอที่แฟนผม มันบอกเลยให้ตามหาผมให้ได้ แฟนผมก็บอกแยกกันอยู่ ไม่รู้ว่าจะติดต่อยังไง มันก็บอกขอแสนหนึ่ง แฟนผมก็รู้ทันบอกถ้าแสนหนึ่งก็ไปโรงพักเลย ไม่มีเงิน ที่บ้านก็ไม่รู้ด้วยหรือว่าเสพยาขาย มีแค่ในกระเป๋าเกือบห้าหมื่นจะเอาอีกเอา มันก็เอาแล้วปล่อยแฟนผม มันจ้องเราอยู่แล้ว ปล่อยให้เราขาย ปล่อยให้คนเสพยาจนติดกันงอมแงม ชะล่า ใจ ก็ตามจับรีดไถเงิน อย่างวัยรุ่น บางคนมาหาผมบอกอยากขาย เพื่อโดนจับจะได้มีเงินยัด เนี่ยคิดดูมันก็เป็นอย่างงี้ ไม่หมดไปหรือยาบ้า"

-การยึดข้อหาและข่มขู่รีดไถ

โดยที่กลุ่มตัวอย่างให้ข้อมูลว่า ถูกเรียกค้นตัวสงสัยว่าจะเสพยาบ้า แล้วก็โดนยึดของกลางให้ พร้อมกับข่มขู่รีดไถ โดยกลุ่มตัวอย่างที่โดนในกรณีนี้มักเป็นผู้ที่เคยถูกจับ และตำรวจรู้จักดีว่าเป็นคนหนึ่งที่เสพยาบ้า อย่างเช่นกรณีกลุ่มตัวอย่างต่อไปนี้

คิด ให้ข้อมูลว่าโดนยึดยาบ้า 3 เม็ด ทั้งที่ไม่มีในตัว "ผมก็ไม่เข้าใจตัวเองเหมือนกันว่าทำไม ไม่ปฏิเสธไปก็ได้ แต่คิดว่ามันเป็นกรรม เพราะผมเสพยาจริงๆ ยอมรับว่าตัวเองจน เพราะได้ยินว่าเขาจะเอา 5 หมื่น ถ้าผมมีก็คงยึดไปได้ แต่ไม่มี อยากให้กวาดล้างตำรวจแบบนี้ไปให้หมด จับเป็นจับ อย่าไปยึดข้อหา

หรือรีดไถเอาเงินเลย ยิ่งทำแบบนี้ก็ไม่ใช่ว่าจะพากันเลิกเสพยา เลิกขาย ยิ่งแต่จะมีมากขึ้น"

สอง เล่าว่า "โดนยึดเห็นๆ ผมมันขึ้นโรงพักเป็นว่าเล่น เคยโดนคดีก็ถูกข่า กาว แต่ม้าไม่เคย วันนั้นเขาขอคันทัว บอกมี 1 เม็ด ผมเถียงยึดผมนี่ ผมไม่เคย พกนะ เขาบอกพุดมากมึงเคยหลายรอบแล้ว หามาหมิ่นแล้วจะได้ไป"

นก เป็นคนที่เกลียดตำรวจเป็นชีวิตจิตใจอยู่แล้ว ตั้งแต่ภาพที่เธอเห็น พอถูก ตำรวจซ้อมและถูกจับคดีปล้นโรงงาน และกับเหตุการณ์ที่เกิดกับเพื่อน ของนกที่ทำให้เธอเกลียดตำรวจอยู่เดิมคือ "เพื่อนโดนแกล้ง มันให้ถอด เสื้อผ้าบนโรงพัก ตอนนั้นเพื่อนยังเบสอ เมาทิ้งกาวทิ้งม้า" เมื่อเธอต้องมา เจอกับตำรวจที่ยัดข้อหาและรีดไถ นกจึงบอกความรู้สึกว่า "ไม่มี จรรยาบรรณเลย มีแต่จะเอาจะได้อย่างเดียว เอาเปรียบคนอื่น นกเจอ 3 เม็ดในซอยยัดชัดๆ แถมชู่จะเอาเงิน นกบอกไม่มี มันก็บอกมึงไม่มีเงินกู จับดีกว่า"

อู๊ด ผู้ที่ตำรวจหมายหัว เพราะเข้าออกโรงพักบ่อยครั้ง เล่าว่า "เขาจะเอาผม ให้ได้ ตอนนั้นก็เอาคดีวิ่งราวทรัพย์ ผมก็ไม่รับ หว่านาฬิกาผมไป ขโมยมา บอกมึงปากแข็ง เอาผ้ามาปิดตาผม บอกงั้นเอาคดีครอบครอง ผมก็เอาไปก็เอากัน แต่เขาจะเอาผมอยู่แล้ว ไม่ว่าในซอยนั้น ใครเป็นอะไร ก็ต้องมาคั่นบ้านผมตลอด ไม่ได้หนีก็เอาหน้าผม ผมเลยไม่ได้เชื่อถือ ศรัทธาเลย"

พฤติกรรมการยัดข้อหาและรีดไถของตำรวจ ทำให้กลุ่มตัวอย่างหลายรายให้ความเห็นตรง กันว่า นอกจากพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมแล้ว ยังไม่มีส่วนในการปราบปรามยาบ้าซึ่งยังทำให้กลุ่ม ตัวอย่างรู้สึกว่าคุณภาพความเชื่อถือศรัทธาในขบวนการปราบปราม ทำให้เฝ้าต่อการมีพฤติกรรมเสพยาบ้าต่อไป และพยายามหลบซ่อนมากขึ้น ซึ่งเป็นการยากในการดำเนินการปราบปรามมากขึ้น

-ตำรวจเป็นผู้กระทำผิดเอง

อันได้แก่ การมีตำรวจบางรายมีส่วนเกี่ยวข้องกับการค้ายาบ้า ทำให้การปราบปรามขาดความน่าเชื่อถือ ทำให้ตัวยาบ้ายังคงมีเกลื่อนมากมาย ไม่หมดไปจากสังคม อันเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้มีพฤติกรรมการเสพยาบ้ามีโอกาสมากขึ้น ดังคำบอกเล่าของกลุ่มตัวอย่างต่อไปนี้

จ๊อกก็ "ตำรวจอยู่เบื้องหลังเยอะต้องปราบให้หมดก่อน ตำรวจดีๆ ก็มีเยอะ แต่คนไม่ดีทำให้เสีย บางทีก็แค้นอยากเปิดโปงให้หมด กะจะเอาตำแหน่งให้หลุดจากบ่าให้ได้ ทั้งกินเงิน ซอบไถ่ จริงๆ ตัวเองอยู่เบื้องหลัง ปล่อยขายเกลื่อนไปหมด"

บีม "ตอนที่ปล่อยก็มีตำรวจเองหนุนหลังอยู่ บอกสายนี้ของท่านรอง ขายได้สะดวกไม่ต้องกลัว ถ้าเป็นของคนอื่นโดนกวาดจับเรียบ อย่างบีมเคยหางานให้เขา คือบอกแหล่งให้ไปจับ พอเขาจับได้ ก็โทรมาบอก มาเอาของสิ จับได้แล้ว มาเอาเงินไปใช้ ตอนหลังบีมรู้ว่ามันอยู่เบื้องหลัง มีสายปล่อยของให้ ก็ไม่ช่วยละ ทีนี้มันก็มาจับเรารีดไถ่เงินอีก นี่ขนาดตำรวจยังเป็นเอง มีใครที่จะตั้งใจปราบปรามอย่างจริงจัง คนที่เสพยาบ้าก็ทำต่อไปเรื่อยๆ มีเงินก็รอด"

สอง "ของที่ผมช่วยปล่อยก็เป็นของตำรวจ ตำแหน่งใหญ่ด้วย แถวนั้นทั้งขายทั้งเสพยาแบบสบายใจ เพราะถ้าเป็นช่วงที่จะกวาดจับ ก็จะมีคนบอก ช่วงนี้เบามือหรือพักก่อน ให้เรื่องมันซาๆ ไปก่อนแล้วค่อยเริ่มใหม่ ส่วนใหญ่ถ้าเป็นเด็กสายของตำรวจก็จะรู้กัน อย่างสายตรวจมาก็รู้จักว่าใครเป็นเด็กใคร จะจับถ้ารู้ว่าเราเป็นสายปล่อยให้คนอื่นฯ "

2. ความเชื่อที่ว่าการมีอิทธิพลของผู้อยู่เบื้องหลังวงการยาบ้า เข้ามาเกี่ยวข้องทำให้ขบวนการปราบปรามไม่ได้ผลและขาดความน่าเชื่อถือ

กลุ่มตัวอย่างให้ข้อมูลว่า การมีอิทธิพลของผู้อยู่เบื้องหลังของวงการยาบ้าเข้ามาเกี่ยวข้องทำให้มีผลต่อขบวนการปราบปราม ที่ขาดความเอาจริงเอาจังอย่างเคร่งครัด ทั้งในเรื่องการดำเนิน

การจับกุมผู้เสพย์ ผู้ขาย ผู้ผลิต การบังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจังตามรูปคดี การปล่อยปละละเลย ด้วยการมีอิทธิพลของผู้อยู่เบื้องหลังเข้ามาบีบบบาทเหนือสิ่งที่ถูกต้อง และไม่มีใครสามารถสืบสวนถึงตัวผู้มีอิทธิพลได้จริง จึงทำให้เป็นสิ่งที่เอื้ออำนวย ให้วงการยาบ้าทั้งการเสพย์ การขาย การผลิต ยังคงดำเนินอยู่ต่อไปได้

จ๊อกก็ ผู้อยู่ในวงการยาบ้า โดยเริ่มต้นจากการเสพย์ การจำหน่าย และเข้าสู่วงการผลิต เล่าถึงเรื่องนี้ว่า "คงยากที่จะสาวให้ถึงตัวผู้ที่อยู่เบื้องหลัง แต่ก็ยอมรับว่ามีจริงที่คนระดับผู้บริหารสำคัญที่มีชื่อเสียง คนรู้จักมากมายเป็นผู้อยู่เบื้องหลัง อย่างที่รู้จักก็มีตั้งแต่ กำนัน ส.ส. หรือแม้แต่ นายอำเภอ ตำรวจระดับบิ๊กๆ" จ๊อกก็เล่าต่ออีกว่า "เป็นเพราะเราไม่สามารถเข้าถึงตัวเขาได้ จับหลักฐานอะไรไม่ได้ ก็เหมือนแค่พูดกันว่าคนนั้นคนนี้ แหมก็คนระดับนั้นแล้ว ใครหน้าไหนจะเอาตัวลงมาเล่นเอง ก็ใช้ลูกน้องทั้งนั้นแหละ มันถึงสาวไปไม่ถึงซะที แต่ถ้าลูกน้องเขาเดือดร้อนเขาจะช่วยเหลือตลอด จับแคะจับแพะทั้งนั้น" จ๊อกก็เล่าด้วยสีหน้าเคร่งเครียดในเรื่องนี้

หนึ่ง เป็นทั้งคนเสพย์ คนขาย เคยโดนจับก็หลายครั้ง จนหันมาช่วยทางการ โดยบอกแหล่งที่ขายก็หลายครั้งเช่นกัน หนึ่งเล่าถึงอิทธิพลของผู้อยู่เบื้องหลังของวงการยาบ้าที่เขารู้มาว่า "ความจริงผมว่าเขารู้แต่ทำอะไรคนพวกนั้นไม่ได้ มันก็คงจะเป็นจริงอย่างที่เขายืนยันมา เพียงแต่เข้าถึงยาก หลัฐานต่างๆยังลูกน้องเยอะ ตัวดี ยุ่งกับเขาไม่ได้เราตายแน่ อย่างที่ผมรู้มา มีทั้งนายทหารตำแหน่งนายพล ทั้งผู้บริหารบ้านเมืองในตำแหน่งสูงๆ พวกเอเยนต์พูดกันว่านายหนูนหลังอยู่ ตัวใหญ่ๆ จะคุมแหล่งใครแหล่งมัน ถ้าเป็นแหล่งผลิตใหญ่ก็จะตามรอยตะเซ็บชายแดน แถวนั้นก็มีสมุทரசากร หรือในกรุงเทพก็คลองเตยเป็นแหล่งใหญ่ "หนึ่งเล่าถึงความรู้สึกที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนี้ว่า "มันจะหมดไปได้ยังไง ในเมื่อการปราบปรามมันไม่ได้ผล ตำรวจที่คิดว่าดี ไม่กิน ไม่เล่นด้วย ก็โดนแต่ง เจอตออิทธิพลหมด กฎหมายก็ไม่มีประโยชน์ บางคนมีชื่อในเรือนจำว่ามีความผิด แต่ตัวอยู่ข้างนอก นำเอี่ยม อยู่ที่เงินด้วย รวยก็รอดชื่อได้หมดเลย"

จากตัวอย่างคำบอกเล่าของกลุ่มตัวอย่างเพียง 2 รายก็คงพอสรุปได้ว่า กลุ่มตัวอย่างคิดว่ามีอิทธิพลของผู้อยู่เบื้องหลังและทำให้ขบวนการปราบปรามขาดความน่าเชื่อถือในสายตาของกลุ่มตัวอย่างได้อย่างชัดเจน

ผลการศึกษาปัจจัยเสริมแรง

การศึกษาเรื่องปัจจัยเสริมแรง เป็นการศึกษาปัจจัยหรือสิ่งที่ทำให้กลุ่มตัวอย่างเห็นว่าการศึกษารองเท้าแพทย์ยี่ห้อได้รับการส่งเสริมและสนับสนุนให้แพทย์ หรือได้รับการขัดขวางให้หยุดหรือเลิกเสพยาบ้า ในการศึกษาครั้งนี้ทำการศึกษปัจจัยเสริมแรงจากสื่อต่าง ๆ ทั้งจากสื่อมวลชน สื่อบุคคลและสื่อเฉพาะกิจ

ดังนั้นในลำดับแรก จึงขอนำเสนอรายละเอียดของผลการศึกษารับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับยาบ้าจากทั้ง 3 สื่อดังกล่าว ดังนี้

สื่อมวลชน

จากการศึกษา พบว่า สื่อมวลชนประเภทโทรทัศน์ คือ สื่อมวลชนที่กลุ่มตัวอย่างเปิดรับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับยาบ้ามากที่สุด รองลงมาคือหนังสือพิมพ์ และวิทยุตามลำดับ สำหรับสื่อภาพยนตร์หรือวิทยุทัศน์ กลุ่มตัวอย่างได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับยาบ่าน้อย และโดยมากจะเป็นเรื่องยาเสพติดทั่ว ๆ ไปมากกว่า และจะได้รับเมื่อเข้ารับการบำบัดรักษาที่โรงพยาบาลหรือเมื่อถูกต้องโทษในทัณฑสถานแล้ว อันได้แก่ ภาพยนตร์เรื่องเสียดาย 1 และเสียดาย 2 และน้ำพุ ส่วนสื่อวิทยุและวารสาร กลุ่มตัวอย่างได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับยาบ่าน้อยมาก ทั้งนี้เหตุผลส่วนหนึ่งมาจากการเปิดรับสื่อประเภทนี้น้อยด้วย

ในด้านเนื้อหาของข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับยาบ้าที่ได้รับจากสื่อมวลชน มีรายละเอียด ดังนี้

โทรทัศน์ พบว่า กลุ่มตัวอย่างได้รับข่าวสารเกี่ยวกับ การดำเนินการปราบปรามผู้เสพยาบ้าจำนวนมากที่สุด อันได้แก่ ข่าวการจับกุมผู้จำหน่ายยาบ้า ข่าวการมีวาระเสพยาบ้า รองลงมาคือ ข่าวสารการรณรงค์ป้องกันและต่อต้านยาบ้า อันได้แก่ ข่าวสารโครงการรณรงค์ต่าง ๆ และข่าวสารเรื่องพฤติกรรมต่าง ๆ ของผู้เสพยาบ้า ได้แก่ ข่าวสารของผู้เสพยาบ้าคั่งหรือประสาทหลอน ปีนเสาไฟ จับตัวประกันแล้วอาละวาด และข่าวสารเกิดอุบัติเหตุจากคนขับเสพยาบ้า

หนังสือพิมพ์ พบว่า กลุ่มตัวอย่างได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการดำเนินการปราบปรามผู้เสพย์ผู้จำหน่ายยาบ้ามากที่สุด เช่นเดียวกับสื่อโทรทัศน์ แต่รองลงมาตามด้วยข่าวสารเรื่องพฤติกรรมต่าง ๆ ของผู้เสพย์ยาบ้า และข่าวสารการรณรงค์ป้องกันและต่อต้านการเสพย์ยาบ้าตามลำดับ

วิทยุ พบว่า กลุ่มตัวอย่างได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับรณรงค์ป้องกันและต่อต้านยาบ้ามากที่สุด รองลงมาคือข่าวสารการดำเนินการปราบปรามผู้เสพย์และผู้จำหน่ายยาบ้า และข่าวสารเกี่ยวกับพฤติกรรมต่าง ๆ ของผู้เสพย์ยาบ้าตามลำดับ

ทั้งนี้กลุ่มตัวอย่างได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับยาบ้าจากสื่อมวลชนโดยมักจะไม่ได้ตั้งใจหรือให้ความสนใจในการเปิดรับข่าวสาร จะได้รับข่าวสารเรื่องยาบ้า โดยความบังเอิญจากการเปิดรับสื่อมวลชนทั้งโทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ และวิทยุมากกว่า และจะเห็นได้ว่าเนื้อหาของข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการบำบัดรักษาและการฟื้นฟูผู้เสพย์ติดยาบ้า กลุ่มตัวอย่างได้รับน้อยมาก โดยพบว่ากลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ต้องโทษในทัณฑสถานไม่เคยได้รับข้อมูลข่าวสารการบำบัดรักษาหรือการฟื้นฟูสภาพผู้เสพย์ติดยาบ้าจากสื่อมวลชนเลย จะพบแต่เฉพาะกลุ่มตัวอย่างที่เป็นกลุ่มผู้เข้ารับการรักษาที่โรงพยาบาลรัฐญารักษ์ เพียง 5 รายที่ได้รับข่าวสารเรื่องนี้จากสื่อโทรทัศน์ โดยส่วนใหญ่ข้อมูลข่าวสารเรื่องการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสภาพจะได้รับจากสื่อบุคคลมากกว่า

สื่อบุคคล

จากการศึกษา พบว่า เพื่อนคือสื่อบุคคลที่กลุ่มตัวอย่างเปิดรับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับยาบ้ามากที่สุด รองลงมาคือ บุคคลในครอบครัว คือพ่อแม่พี่น้องญาติใกล้ชิดและคู่สมรส ตามด้วยครูอาจารย์เจ้าหน้าที่เกี่ยวกับการปราบปราม และเจ้าหน้าที่สาธารณสุข ตามลำดับ

ด้านเนื้อหาของข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับยาบ้าที่ได้รับตามสื่อบุคคลต่าง ๆ มีดังนี้

1. **เพื่อน** อันประกอบด้วยเพื่อนนักเรียนในโรงเรียน เพื่อนร่วมงาน เพื่อนคนรู้จักคุ้นเคย โดยมีเนื้อหาของข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับยาบ้าเกือบทุกอย่างที่กลุ่มตัวอย่างจะได้รับการถ่ายทอดจากเพื่อน ซึ่งได้แก่ ฟังเรื่องของความรู้ ความเชื่อ ที่มีต่อยาบ้า รวมทั้งเรื่องของวิธีการซื้อขาย วิธีการเสพย์โดยใช้กระบวนการสื่อสารทั้งการพูดคุย การแสดงให้เห็นด้วยการกระทำ

2. **บุคคลในครอบครัว** อันประกอบด้วย พ่อ แม่ พี่น้อง คู่สมรส บุตร หรือคนรัก และญาติใกล้ชิด เช่น ปู่ ย่า ป้า ยาย และน้า โดยมีเนื้อหาข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับยาบ้า ได้แก่ เรื่องอันตรายและพิษภัยของยาบ้าที่ทำให้เสียสุขภาพ ทำให้ประสาทหลอนได้บ่อยที่สุด รูปแบบการสื่อสารที่ใช้ทำพูดว่ากล่าวตักเตือน การโน้มน้าวให้เลิกเสพย์ การด่าว่า และแนะนำให้ไปบำบัดรักษา
3. **ครู - อาจารย์** อันได้แก่ อาจารย์ที่ปรึกษา จะได้รับข้อมูลข่าวสารเรื่องการตักเตือนและแนะนำเกี่ยวกับอันตรายของยาบ้า แนะนำการบำบัดรักษา อาจารย์ผู้สอน สอดแทรกการให้ความรู้เกี่ยวกับยาบ้าเกี่ยวกับอันตราย โทษของยาบ้า อาจารย์ฝ่ายปกครอง ให้ข้อมูลเรื่องโทษของยาบ้า โดยการตักเตือน บังคับและชักจูงโน้มน้าวให้เลิกเสพย์
4. **เจ้าหน้าที่ปราบปราม** อันประกอบด้วย เจ้าหน้าที่ตำรวจ เจ้าหน้าที่ทัณฑสถาน เจ้าหน้าที่ศูนย์พิทักษ์สิทธิเด็กและเยาวชน โดยเนื้อหาของข้อมูลข่าวสารส่วนใหญ่เป็นเรื่องโทษของยาเสพติด กฎหมายและบทลงโทษ และเรื่องการค้าเนิ่นการปราบปราม โดยใช้การพูดคุย ตักเตือน โดยพบมากในกลุ่มตัวอย่างที่เคยต้องโทษหรือถูกจับแล้วหลายครั้ง และในรายที่ติดต่อกับตำรวจที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับขบวนการของการจำหน่ายยาบ้า
5. **เจ้าหน้าที่สาธารณสุข** อันได้แก่ แพทย์ พยาบาล และนักสังคมสงเคราะห์ ซึ่งพบในกลุ่มตัวอย่างที่เคยเจ็บป่วยหลังเสพย์ต้องเข้ารับการรักษาที่โรงพยาบาล และในรายที่เคยเข้ารับการรักษายาบ้ามาก่อน เนื้อหาส่วนใหญ่เป็นเรื่องอันตรายของยาบ้าต่อสุขภาพ และผลกระทบต่าง การแนะนำในการเข้ารับการรักษา

สื่อเฉพาะกิจ

จากการศึกษา พบว่า สื่อป้ายคำขวัญ คำว่า "ยาบ้าคนเสพติดตาย คนขายติดคุก" เป็นสื่อเฉพาะกิจที่กลุ่มตัวอย่างเปิดรับมากที่สุด โดยพบเห็นตามสถานที่ต่าง ๆ นอกจากนี้สื่อสิ่งพิมพ์ประเภทโปสเตอร์ และแผ่นพับเป็นสื่อเฉพาะกิจที่กลุ่มตัวอย่างพบเห็น และได้รับแจกในโรงเรียน โรงพยาบาล แต่กลุ่มตัวอย่างให้ความเห็นว่าไม่ได้ให้ความสนใจต่อสื่อประเภทนี้โดยเฉพาะด้านเนื้อหาซึ่งไม่ได้ให้ความสนใจอ่านเลย ส่วนสื่อเฉพาะกิจที่นำเสนอผ่านสื่อมวลชน พบว่า กลุ่มตัวอย่างได้รับข้อมูลข่าวสารโครงการรณรงค์ป้องกันและต่อต้านยาเสพติด โครงการต่าง ๆ ดังนี้

- โครงการ Just say no ได้รับข้อมูลข่าวสารโครงการนี้ทางสื่อโทรทัศน์มากที่สุด โดยพบเห็นสปอตรณรงค์ชุดที่ใช้นักร้องค่ายแกรมมี่เป็นพิธีกรทางโทรทัศน์มากที่สุด

- โครงการลานกีฬาต้านยาเสพติด จะได้รับข่าวสารทางสื่อวิทยุ หนังสือพิมพ์ และโทรทัศน์ ตามลำดับ

- สปอตโครงการล้านดวงใจต้านภัยยาเสพติด เป็นสปอตรณรงค์ทางโทรทัศน์ โดยเซเว่นอีเลว่น ร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด โดยกลุ่มตัวอย่างให้ความเห็นว่าชอบการนำเสนอ โดยใช้การเปรียบเทียบที่ว่าทุกครั้งที่เราเสพติดทำให้คนใกล้ชิดเจ็บปวดเสมอ ซึ่งเป็นสปอตรณรงค์ที่กลุ่มตัวอย่างให้ความสนใจมากที่สุด

จากผลการเปิดรับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับยาบ้าทั้ง 3 สื่อ ที่กล่าวมาแล้วนั้น สามารถสรุปอิทธิพลของสื่อต่าง ๆ ที่มีต่อกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

1. สื่อบุคคลประเภทเพื่อน มีผลต่อการตัดสินใจในการเสพยาบ้ามากที่สุด
2. สื่อบุคคลประเภทบุคคลในครอบครัว ได้แก่ พ่อ แม่ และคนรัก หรือคู่สมรส มีผลต่อการหยุดหรือเลิกพฤติกรรมการเสพยาบ้ามากที่สุด

3. ข้อมูลข่าวสารที่ผ่านทางสื่อมวลชนเกี่ยวกับยาบ้า เป็นเพียงสื่อกระตุ้นเตือนให้เกิดความรู้สึก และตอกย้ำอารมณ์ของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อยาบ้าเท่านั้น โดยมีผลเพียงในระยะแรกของการเริ่มเสพยาบ้า ในเวลาต่อมาเมื่อกลุ่มตัวอย่างติดยาบ้าอย่างจริงจังแล้วสื่อมวลชนไม่มีผลใด ๆ ต่อกลุ่มตัวอย่าง ทั้งนี้เพราะไม่ได้สนใจเนื้อหา และมีการเปิดรับสื่อมวลชนน้อยลงด้วย

4. ข้อมูลข่าวสารของสื่อเฉพาะกิจ เข้าถึงกลุ่มตัวอย่างน้อยมากจากผลการศึกษา สื่อเฉพาะกิจมีผลต่อกลุ่มตัวอย่างเพียงช่วยเตือนความรู้สึกเช่นเดียวกับสื่อมวลชน

จากผลการศึกษาการเปิดรับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับยาบ้า รวมทั้งผลของสื่อต่าง ๆ ที่มีต่อกลุ่มตัวอย่างดังกล่าวข้างต้น สามารถสรุปรายละเอียดในเรื่องของปัจจัยเสริมแรงจากสื่อต่าง ๆ ได้ดังนี้

ปัจจัยเสริมแรงจากสื่อต่าง ๆ

จากการศึกษาเรื่องการเปิดรับข้อมูลข่าวสารจากสื่อต่าง ๆ ของกลุ่มตัวอย่างทำให้สามารถสรุปปัจจัยเสริมแรงที่เกี่ยวข้องกับการเกิดพฤติกรรมการเสพยาบ้าได้เป็นปัจจัยเสริมแรง 2 ด้าน คือ

1. **ปัจจัยเสริมแรงด้านบวก** คือ การเสริมแรงสนับสนุนจากสื่อต่าง ๆ ที่ทำให้กลุ่มตัวอย่างรู้สึกว่าการพฤติกรรมการเสพยาบ้าได้รับการส่งเสริมสนับสนุนด้วยวิธีต่าง ๆ ในเรื่องการเสพยาบ้า ทำให้กลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมการเสพยาบ้าต่อไป

2. **ปัจจัยเสริมแรงด้านลบ** คือ การเสริมแรงสนับสนุนจากสื่อต่าง ๆ ที่ทำให้กลุ่มตัวอย่างรู้สึกว่าการพฤติกรรมการเสพยาบ้าเป็นสิ่งที่ผิด ทำให้มองเห็นโทษอันตราย และผลกระทบที่เกิดขึ้น ทำให้กลุ่มตัวอย่างคิดที่จะหยุดและเลิกที่จะมีพฤติกรรมการเสพยาบ้า รายละเอียดของปัจจัยเสริมแรงทั้ง 2 ด้านมีดังนี้

สื่อบุคคล

1. ปัจจัยเสริมแรงด้านบวก

จากการศึกษาพบว่า สื่อบุคคลคือ เพื่อน บุคคลในครอบครัว ครู อาจารย์ เป็นปัจจัยเสริมแรงให้กลุ่มตัวอย่างรู้สึกว่าการพฤติกรรมการเสพยาบ้าได้รับการสนับสนุนส่งเสริมให้มีพฤติกรรมต่อไป โดยมีรายละเอียดของปัจจัยเสริมแรงจากบุคคลต่าง ๆ ดังนี้

เพื่อน

ปัจจัยเสริมแรงด้านบวกจากเพื่อน สามารถสรุปได้ดังนี้

1. การได้รับคำแนะนำและการชักจูงจากเพื่อนให้เสพยาบ้า จากการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างเกือบทุกคนได้รับคำแนะนำและการชักชวนจากเพื่อน ซึ่งได้แก่ เพื่อนร่วมงาน เพื่อนนักเรียน และเพื่อนที่เป็นคนรู้จักคุ้นเคยกันดี นับเป็นปัจจัยเสริมแรงบวกที่สำคัญ

กลุ่มตัวอย่างหลายรายตัดสินใจเสพยาบ้าโดยมีปัจจัยเสริมแรงของเพื่อน โดยการสนับสนุนด้านข้อมูลข่าวสารและการสนับสนุนด้านจิตใจซึ่งเป็นการปลุกฝังค่านิยม ความเชื่อ และทัศนคติเกี่ยวกับยาบ้า การเสริมแรงโดยเพื่อนนี้ใช้วิธีการของการสื่อสารโดยการพูดคุยและให้ข้อมูลต่าง ๆ ซึ่งเป็นการโน้มน้าวจิตใจของกลุ่มตัวอย่าง โดยเฉพาะกลุ่มตัวอย่างซึ่งหลายรายจะเข้าหาเพื่อนเมื่อตนรู้สึกว่ามีอาการเครียดและมีปัญหา การได้รับคำแนะนำจากเพื่อนทำให้รู้สึกสบายใจ คลายเครียดได้ เพื่อนซึ่งเป็นบุคคลซึ่งเสพยาบ้าอยู่ก่อน โดยชักชวนให้ใช้ยาบ้า โดยการชักจูงให้ลองเสพยาบ้าโดยใช้ข้อมูลว่าไม่ทำให้ติดง่าย อันเป็นการสนับสนุนข้อมูลที่สร้างทัศนคติและความเชื่อที่ทำให้กลุ่มตัวอย่างเห็นว่ายาบ้าน่าทดลองเสพยา

นอกจากนี้ยังมีการสนับสนุนเสริมแรงด้านวัตถุ คือการให้ยาบ้าและอุปกรณ์เพื่อทดลองเสพยาฟรี ซึ่งเป็นการทำให้กลุ่มตัวอย่างอยากจู้จุกลองมากขึ้น และตัดสินใจเสพยาบ้าในที่สุด ดังตัวอย่างของการบอกเล่าจากกลุ่มตัวอย่างต่อไปนี้

หวาน เล่าว่าแรงเสริมจากเพื่อนที่ทำให้เธอไม่สามารถหลุดจากวงจรยาบ้า

“เพื่อนก็เหมือนคนสนิทที่สุด อย่างหวานเข้าไปในกลุ่มจะคุ้นเคยจะรู้สึกสบาย เวลาที่เรื่องที่บ้านก็มาระบาย เพื่อนก็บอกเอาเลยมึงอยากระบายก็ระบายออกมาเลยจะได้สบายใจ จนวันนั้นเพื่อนเขาก็บอก ถ้ามึงมีปัญหาหนักก็เอานี้ช่วยได้แน่ เขาก็เตรียมให้เสพยาพันฟอยด์ลนให้เราก็เสพยาลองดูจนติด”

ปู บอกว่า “บางทีในสถานการณ์ที่เรามีปัญหา เราก็อยากได้ใครสักคนที่เข้าใจปูเจอกับเพื่อนกลุ่มนี้มาก่อน แล้วก็ยิ่งไปกันใหญ่ จากเคยเห็น เคย

ถาม เขาก็แนะนำบอกไม่ต้องติดหรือก ลองดูสิ จะได้ไม่คิดมาก เป็นการ
ชวนแบบช่วยๆ ด้วยเราก็อยู่ในภาวะที่สับสนก็เลยเอาซะเลย"

หนวด "ผมเป็นคนขี้บอด เจอกันตามปั้มน้ำมันหรือในตลาดส่งของเสร็จก็คุยกัน
ใครมีของดีก็ขอแบ่งกัน ผมเห็นเขาส่งของให้กันอยู่นาน จนรู้ว่าคือมากรู้มา
ก่อนว่าไม่ทำให้ง่วง ทำงานได้ขี้บอดได้นาน หลายเที่ยว แต่ได้เพื่อนมา
ชวนบอกเอาสิ จะได้ไม่เหนื่อย ก็นึกได้ถ้าไม่อยากดูด เรามันก็รู้ๆ อยู่เต็ม ๆ
พอเจอลูกๆ ของเพื่อนก็เอากับเขา แรก ๆ ก็กินก่อน หลัง ๆ พอติดใจก็ดู"

2. การเสริมแรงจากการแสดงออกซึ่งการยอมรับของกลุ่มเพื่อนที่เสพยาบ้า เป็นการ
เสริมแรงจากเพื่อนซึ่งแสดงออกโดยการใช้คำพูด ใช้การกระทำโดยให้ความไว้วางใจกับกลุ่ม
ตัวอย่างให้การสนับสนุนทางด้านอารมณ์และความรู้สึกที่พอใจเมื่อมีพฤติกรรมการเสพยาบ้า ทำให้
พฤติกรรมการเสพยาบ้าดำเนินต่อไปได้ ยกตัวอย่างเช่นกลุ่มตัวอย่างต่อไปนี้

ใหญ่ บอกว่า "ผมนะสบายใจมากเลยถ้าไปอยู่กับกลุ่มเพื่อนไม่ต้องคิดต้องทำ
อะไร อย่างเราไม่มีเงินเข้าไปเขารู้ว่าเราเล่น เขาโยนของให้เลย เอาสิไว้
วันหลังจะขอแบ่งเขาบอกผมก็เล่นตลอด คิดนะว่าเพื่อนที่สมัยเราไม่
เสพยาจะมีดีแบบนี้ไหม มันเหมือนเราดูแลกันและกัน อย่างใครที่ไม่นอน
พักก็เตือนกัน เฮ้ยมีงโทรมไปมากแล้วนะผอน ๆ บ้าง อะไรอย่างนี้"

ไม้ เมื่อทำงานแบกหินอ่อนแรก ๆ เห็นเพื่อนใช้ พอวันที่สองก็ลองใช้เองจน
ประทับใจความเมาและประทับใจในเพื่อนร่วมงานที่เสพยาด้วยกัน "ผม
จะยังไม่มีเงิน เขาก็ให้มาก่อน จำได้วันแรกเขายังชวนแต่ผมไม่เอา เขาก็
บอกจะไหวหรือ ทำเป็นทำทายเป็นไม่ค่อยสนใจ พอผมลองเสพยาแค่นั้นเห็น
บรรยากาศตอนพักงานตอนเที่ยง นั่งเสพยากันพอมีอะไรก็ช่วยกัน ไม่มี
ใครกินแรงใครเหมือนเป็นพวกเดียวกันมากขึ้น"

3. การถูกโน้มน้าวและชักจูงให้จำหน่ายยาบ้าจากเพื่อนโดยอ้างเหตุผลคือผลตอบแทนเรื่องรายได้ การมียาบ้าไว้เสพยา และความปลอดภัยจากการถูกจับกุม การเสริมแรงในข้อนี้ กลุ่มเพื่อนใช้การโน้มน้าวและชักจูงโดยคำพูด โดยการแนะนำและชี้ให้เห็นถึงประโยชน์ของผลตอบแทนที่ทำให้กลุ่มตัวอย่างรู้สึกพึงพอใจ ทำให้กลุ่มตัวอย่างเข้าสู่วงการยาบ้า เป็นทั้งผู้เสพย์ ผู้ขาย ต่อไปโดยมีเพื่อนเป็นผู้สนับสนุน ซึ่งจะเห็นได้ชัดเจนจากกรณีกลุ่มตัวอย่างต่อไปนี้

จ๊อกกี้ เป็นคนหนึ่งซึ่งพึงพอใจกับผลตอบแทนของการจำหน่ายยาบ้า จนกลายเป็นผู้จำหน่ายอย่างจริงจัง และยากที่จะเลิกทั้งเสพยา ทั้งขาย เธอเล่าว่า "ก็มันเงินดี แรก ๆ ไม่เคยคิดว่าจะติดให้มีเงินเพื่อนก็เคยบอกว่าถ้าเสพยาแล้วน่าจะลองปล่อยดูบ้างรววยเร็วนะ ได้เสพยาฟรีมีเงินใช้แถมปลอดภัยไม่ถูกจับ ไลกิ้นเป็นกลอนเราก็ชักจะอยากลองดูไหน ๆ ก็ติดแล้วก็เล่นทั้งเสพยา ทั้งขายจนยอม รับว่าทำให้รววยได้"

น้อย เข้าสู่วงการยาบ้า เพราะโดนหลอก แต่พอได้เห็นผลตอบแทนก็รู้สึกพอใจ โดยน้อยมีเพื่อนของสามีเป็นคนโน้มน้าวให้เธอช่วยขายในคาเฟ่ที่เธอร้องเพลงอยู่ "ตอนนั้นโกรธกับแฟนว่าหลอกให้เสพยาจนติดแล้วจะทิ้ง ทราบความจริงจากเพื่อนเขาบอก เราก็ไม่คิดอะไรแต่ติดเสพยาแล้ว เพื่อนเขาก็บอกขายช่วยมันชะเลยสิ จะได้ช่วยกัน เงินดีนะ บอกอย่างนั้น ก็ลองดูจนได้เงินเป็นกอบเป็นกำ แล้วก็หมดไปจากโดนจับบ้าง ก็ขายใหม่ได้เยอะเหมือนก่อนยอมรับ เพราะกำไรเท่าตัวเลย"

บุคคลในครอบครัว

เป็นสื่อบุคคลประเภทหนึ่งที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการเสพยาบ้าของกลุ่มตัวอย่าง โดยบุคคลในครอบครัวนี้ ได้แก่ พ่อ แม่ พี่น้อง คู่สมรส ลูก และญาติใกล้ชิด จากการศึกษาพบว่าการแสดงออกโดยใช้คำพูด กริยา ท่าทาง ของบุคคลในครอบครัวที่มีต่อกลุ่มตัวอย่างในเรื่องของการเสพยาบ้า หลายอย่างมีส่วนทำให้กลุ่มตัวอย่างรู้สึกต้องการที่จะเสพยาบ้าส่วนใหญ่นี้ เพราะไม่พอใจการแสดงออกของบุคคลในครอบครัว อันเป็นการเสริมแรงบวกให้กลุ่มตัวอย่าง หันเข้าหา ยาบ้าต่อไปโดยรายละเอียดของปัจจัยเสริมแรงบวก จากบุคคลในครอบครัวมีดังนี้



1. การด่าว่าเสียดสี ประชดประชัน อย่างรุนแรงเรื่องการเสพยาบ้า
2. การขู่บังคับให้เลิกเสพยาบ้าโดยไม่มีเหตุผล
3. การแสดงออกซึ่งความไม่ไว้วางใจและไม่ยอมรับในตัวผู้เสพยาบ้า ในเรื่องความพยายามที่จะเลิกเสพยา
4. การยอมให้กลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมเสพยาบ้าในบ้านได้

โดยมีรายละเอียดตัวอย่างของกรณีต่าง ๆ ทั้ง 4 ประเด็นจากกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

ปลา ถูกจับมาแล้ว 2 ครั้ง ปลาเล่าให้ฟังด้วยความจริงจังกับสิ่งที่เคยเกิดขึ้นกับตัวเอง การถูกด่าว่าเสียดสีจากนางสาวที่อยู่บ้านเดียวกันเลยทำให้รู้สึกไม่พอใจอย่างมาก และมันมักจะทำให้ปลาคิดว่ายาบ้าคือทางออกที่ดีเสมอ เมื่อเจอกับเหตุการณ์ดังกล่าว คำพูดของปลาที่น้ำว่าน้ำยำเสมอคือ "แก เด็กกาฝาก พ่อแม่ไม่สนใจแล้วยังทำตัวเหลว ใครที่ไหนเขาจะเอาแก" ความจริงปลาบอกว่าน้ำเขาก็พูดถูก แต่ลักษณะการพูด การแสดงออกมันเป็นการประชดประชันมากกว่าการบอกด้วยความหวังดี ปลาจึงเข้าใจและสรุปว่าสิ่งที่น้ำแสดงออกมาไม่ได้ทำให้อยากจะหยุดหรือเลิก ทำตัวเกรและรวมทั้งการเสพยาบ้าด้วย ตรงข้ามมันกับทำให้ปลาต้องประชดตอบด้วยการหันมาเสพยาให้มากขึ้น และแสดงออกอย่างเปิดเผย ปลาบอกว่า "ทำทายเป็นตาของทุกคนเลยไม่ซุกไม่ซ่อนแล้วไหน ๆ ก็รู้แล้วแกมก็หาว่าเหลวก็ต้องเหลวให้สุด ๆ" อีกเหตุการณ์หนึ่งที่ปลายังคงจดจำได้ดี เป็นเหตุการณ์ที่น้ำไปเยี่ยมปลาที่เรือนจำเมื่อครั้งโดนขังครั้งแรก ปลาเล่าให้ฟังว่า "น้ำไปถึงบอกว่าเป็นไงล่ะ นั่งตัวดี สะใจไหมคนแก่งี่ยมไม่ออกเลยแหละสิ" ปลา รู้สึกเสียใจกับคำพูดของน้ำมาก คิดเพียงว่าไม่น่าจะมาเยี่ยมเลยหากจะใช้คำพูดแบบนี้ ยิ่งกว่านั้นเมื่อครั้งที่ปลาจะพ้นโทษน้ำก็ไปเยี่ยมและตอกย้ำอีกว่า "ง้อออกไปอีกคงจะหนักกว่าเดิมละนะ ของมันเคยนี่" ปลา รู้สึกโกรธมาก และตั้งใจว่าหากพ้นโทษวันใดก็จะกลับไปเสพยาอีกเพื่อประชดและเสพยาให้หนักกว่าเดิม อย่างคำพูดของน้ำเลย จนกระทั่งโดนจับอีกรอบ

เป็ยก ใช้ความพยายามในการเลิกยาบ้าถึง 4 ครั้งด้วยกัน เป็ยกสามารถเลิกได้ ทั้ง 4 ครั้ง หากแต่เป็นการเลิกได้เพียงชั่วคราวระยะเวลาไม่เกิน 1 เดือน เป็น เวลามากที่สุด และ 1 สัปดาห์ คือเวลาที่เป็ยกต้องกลับไปหายาบ้าอีกหลัง เลิกได้ สิ่งที่ทำให้เป็ยกรู้สึกว่าจะต้องกลับไปหายาอีกคือ การแสดงออก ของความไม่ไว้ใจ และการไม่ยอมรับในตัวของเป็ยกจากคนรอบข้าง โดยเฉพาะคนในครอบครัว และญาติ ๆ เป็ยกเล่าให้ฟังว่า "ผมเกลียดที่สุด เวลาเขาคุยกันเรื่องผมจะเอาเรื่องไปรักษามาพูดกันแล้วก็จะบอกรว่าจะ เลิกได้จริงหรือ เวลามองผมก็ไม่ไว้ใจ บ้างที่พี่น้องก็พากันเห็นผมเป็นตัว ประหลาดเดินหนีไปหมด เป็นบ้าอะไรก็ไม่รู้" เป็ยกใช้ความพยายามถึง 3 ครั้ง ครั้งแรกกว่าจะได้ผลพอของเป็ยกต้องใช้ความพยายามอย่างมาก เป็ยกบอกว่า "แม่จะเป็นคนด่าว่า พ่อจะไม่ว่าแต่ก็ไม่พูดอะไร ทำให้ผมรู้ สึกกลัวเหมือนกันว่า พ่อคิดอะไรอยู่ พ่อเคยคุยกับแม่ให้พาผมไปรักษา แม่เขาก็มาพูดกับผม แต่ไม่ได้พูดดามากกว่าเชิงบังคับบอกพ่อได้หรือยัง ผลาญเงินทองมากพอหรือยัง จะมาเป็นคนดีกับเขาได้รึยัง" เป็ยกเล่าต่อ สรุปลงได้ว่า แม่ใช้วิธีด่าว่า และลงท้ายด้วยวิธีการบังคับจะพาไปเลิก แต่ เป็ยกก็ไม่ยอม แต่การรักษาทั้ง 4 ครั้งเป็ยกก็กลับมาเสพยาอีกทุกครั้ง ด้วย เหตุผลที่เป็ยกเล่าว่า เพราะยังกลับไปคบเพื่อนเก่า คนรอบข้างยังไม่ยอมรับและมีการด่าว่าไม่ไว้ใจ และที่สำคัญคือไม่เคยได้รับกำลังใจจากใคร เลย

หวาน เป็นกรณีตัวอย่างที่ถูกบังคับให้เลิกเสพยา และถูกจับตัวมาบำบัดโดยพ่อแม่ ครั้งแรกหวานไม่มีความสมัครใจเลย หวานเล่าให้ฟังสรุปได้ว่า "การชู้ บังคับและการด่าว่าของพ่อแม่ไม่ใช่ทางแก้ปัญหาที่ถูกต้องแต่จะยิ่งทำให้ เกิดปัญหามากขึ้น แทนที่จะอยากเลิกอยากหยุดมาด่ามาห้ามโดยเห็น แก่ตัวเองที่อายคน เพราะมีลูกเสพยามันยิ่งทำให้ไม่อยากเลิก ยิ่งจะ ประชดให้มากขึ้น" หวานบอกอีกว่าการด่าว่าของพ่อแม่ไม่ช่วยอะไร โดยเฉพาะการเสียดสี ประชดประชัน อย่างเช่น "แกจะเลิกไปถึงไหน ลูกคน อื่นเขาไม่เห็นจะทำตัวอย่างแกเลย เคยดูตัวเองบ้างไหมมีแต่สร้าง

ปัญหาเข้าบ้าน" จะเห็นได้ว่าแรงเสริมจากบุคคลในครอบครัวเป็นเรื่องที่สำคัญ การดำว่ไม่ได้ผลสำหรับกลุ่มตัวอย่าง แต่ยิ่งทำให้เกิดความรู้สึกอยากเสพยาเพื่อประทัดหรือลี้มรื่องราวต่าง ๆ มากขึ้น อย่างกรณีของหวานเห็นได้ชัดเจนที่สุด

วัน เป็นคนที่ได้รับแรงเสริมด้านบวกที่ต่างจากคนอื่น ๆ จากคนในครอบครัว คือปู่ และยายอมให้วันเสพยาในบ้านได้วันบอกว่า "ปู่กับย่า เขาคงรักผมมาก ไม่อยากให้หนีไปไหนต้องลำบากหลบซ่อน แรก ๆ ก็เตือนว่าเลิกเถอะ แต่ผมก็ทำไม่ได้ เขาก็ไม่ว่า ผมก็เลยได้ใจเล่นในบ้านเลย เขาเห็นก็ตกใจแรก ๆ ได้ยินเขาคุยกันว่าดีกว่ามันไปเล่นที่อื่น ๆ เดี่ยวโดนจับจะลำบาก" วัน คิดว่าการที่ปู่ยายอมให้วันเสพยาในบ้านมันเป็นสิ่งที่ทำให้วันต้องเสพยาต่อไป เพราะคิดว่าทุกคนยอมให้ทำได้และรู้สึกปลอดภัย วันบอกถึงความรู้สึกว่ "ความจริงมันก็สะดวกดีปลอดภัยอย่างก่อนไปโรงเรียนก็เล่นก่อนไป 1 ครั้ง แต่ก็สงสารเขาเหมือนกันแต่มันติดจนยากที่จะเลิกได้ คิดจะเลิกแต่มันสะดวกที่จะเสพยาก็เหมือนถูกยุงหรือเขาอมรับให้ทำผิดได้ ก็เลยเลิกไม่ได้สักที กรณีของวันจึงถือว่เป็นการเสริมแรงบวก ในทางที่ผิด เพราะเป็นการส่งเสริมโดยตรงไม่มีการห้ามปรามหรือตักเตือนทำให้กลุ่มตัวอย่างเกิดความสะดวกและรู้สึกปลอดภัยในการเสพยาบ้าต่อไป

ครู - อาจารย์

จากการศึกษาพบว่า โดยมากจะเป็นครู - อาจารย์ฝ่ายปกครองซึ่งมักจะเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมต่าง ๆ ที่ผิดของนักเรียน ดังนั้นกลุ่มตัวอย่างหลายรายได้ให้ข้อมูลว่ ครู - อาจารย์ฝ่ายปกครองมีส่วนเป็นแรงเสริมด้านบวก ที่ทำให้กลุ่มตัวอย่างต้องมีพฤติกรรมการเสพยาบ้าต่อไปเรื่อย ๆ จากปัจจัยเสริมแรงดังนี้

1. การข่มขู่ที่จะทำโทษและการคุดว่โดยไม่มีเหตุผลปัจจัยเสริมแรงบวกข้อนี้แม้จะเป็นเพียงแรงเสริมเล็กน้อยแต่ก็สามารถทำให้กลุ่มตัวอย่างถูกกดดันมากขึ้นจากทางโรงเรียน และซ้ำหยาบบ้า เพื่อเป็นการประทัดและเพื่อระบายความกดดันดังกล่าวอันเป็นปัจจัยเสริมแรงบวกที่ทำให้กลุ่ม

ตัวอย่างโดยเฉพาะกลุ่มนักเรียนมีพฤติกรรมเสพติดยาบ้าต่อไป ดังเช่นกรณีของกลุ่มตัวอย่าง ต่อไป

หนึ่ง ซึ่งถูกไล่ออก , ถูกย้ายโรงเรียนบ่อยครั้ง เพราะเรื่องยาบ้าหนึ่งเป็นคนเสพยา และชายในโรงเรียนด้วยแล้ว "ผมยอมรับว่ารู้สึกผิดกับการกระทำของตนเองที่ผ่านมา แต่ก็ไม่อยากให้ใครมาซ้ำเติม อย่างตอนอยู่โรงเรียน อาจารย์บางคนก็ไม่มีเหตุผลมีแต่ตำหนิอย่างงั้นอย่างนี้ จะไล่ออก จะบอก ผู้ปกครองพวกผมไม่เคยฟังมีแต่ประชดเสพยากันตรึมในห้องน้ำเล่นกันแบบในห้องเลยจะได้สะใจ ถ้าบอกเราดี ๆ ให้เหตุผลผมว่าเด็ก ๆ ก็คงจะเชื่อมากกว่า"

ซึ่ง ถูกอาจารย์ฝ่ายปกครองเรียกพบบ่อยมากโดยเฉพาะสาเหตุจากการเสพยา บ้า และการทะเลาะวิวาท ซึ่งบอกว่า "อาจารย์บางคนก็ดีพูดด้วยเหตุผล แต่บางคนขู่บังคับอย่างเดียว เอากฎระเบียบ เอาโทษมาข่มขู่ มันหมดสมัยแล้ว อาจารย์ก็กลัวถูกว่าไม่ดูแลนักเรียน เราก็เข้าใจ แต่อย่าใช้วิธีด่าว่าประจาน ไม่ได้ผลหรอกมีแต่เสียกว่าเดิม อย่างพวกผมมีปัญหากันทุกคนเขาไม่เคยถามทำไมต้องเสพยาแต่เขาจะลุยเราเลยว่า เลว ชั่ว ชูจะเอา ออกให้หมดมันไม่มีเหตุผลเลย"

นก "ยอมรับผิดเพราะเรากลัวครูปกครองมาก เขานะไม่ฟังเรา เราก็ไม่กล้าพูด ก็เลยไม่มีการพูดคุยกันดี ๆ อย่างเวลาเขาเจอนกก็จะด่าว่าก่อนเลยจะไปไหนทำไมขาดโรงเรียนเธอไม่มีสิทธิสอบแล้วนะ อย่าซ่าส์ให้มากนักเดี๋ยวจะหาว่าไม่เตือน อะไรทำนองนี้ พักหลังนกก็ไม่ไปเลยดีกว่า เช็ง"

2. ปัจจัยเสริมแรงด้านลบ

จากการศึกษาพบว่า สื่อบุคคล ได้แก่ เพื่อน บุคคลในครอบครัว ครู - อาจารย์ เจ้าหน้าที่ ตำรวจ เจ้าหน้าที่ปราบปราม และเจ้าหน้าที่สาธารณสุข มีส่วนเกี่ยวข้องกับการเสริมแรงลบให้จับกลุ่มตัวอย่างมากน้อยและในลักษณะที่แตกต่างกัน ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

เพื่อน

1. การได้รับการตักเตือนและแนะนำให้ลด หยุด และเลิกเสพยาบ้า

จากการศึกษาพบว่า เพื่อนที่เสริมแรงในด้านลบกับกลุ่มตัวอย่างส่วนมากมักจะเป็นเพื่อนที่ไม่ได้เกี่ยวกับยาบ้าเป็นส่วนใหญ่ โดยการตักเตือนแนะนำให้หลีกเลี่ยง หยุด และเลิกเสพยาบ้า โดยส่วนใหญ่มักเป็นเพื่อนในโรงเรียน เพื่อนร่วมงานที่สนิทสนมกันเท่านั้น เป็นการใช้คำพูดในการตักเตือน และแนะนำให้เห็นผลเสียของการเสพยาบ้า แต่ปัจจัยเสริมแรงด้านลบของเพื่อนกลุ่มนี้มักจะได้รับในช่วงระยะแรก ๆ ของการตัดสินใจเสพยาบ้า โดยเมื่อกลุ่มตัวอย่างติดยาบ้าอย่างจริงจัง กลุ่มเพื่อนเหล่านี้ก็ไม่มีผลต่อกลุ่มตัวอย่าง เพราะจะไม่ให้ความสำคัญกับเพื่อนเหล่านี้ อีกทั้งเพื่อน ๆ ที่เคยเตือนก็เริ่มถอยหนี เพราะไม่ได้รับความสนใจจากกลุ่มตัวอย่างในการเข้าไปตักเตือนแนะนำอีกต่อไป ดังเช่นกรณีของกลุ่มตัวอย่าง ต่อไปนี้

จ๊อบ เคยมีเพื่อนสนิทคนหนึ่ง ที่เรียนที่โรงเรียนด้วยกัน เพื่อนคนนี้จ๊อบบอกว่า ไม่ได้เสพยาบ้า หรือยาเสพติดเลย จ๊อบได้รับการตักเตือนเสมอจากเพื่อนคนนี้ และจ๊อบก็รักเพื่อนคนนี้มาก เหตุการณ์ที่ทำให้จ๊อบประทับใจและรักเพื่อนคนนี้มาก เป็นเหตุการณ์ที่เพื่อนคนนี้ถูกทำร้ายโดยนักเรียนช่างกลโรงเรียนอื่น เพื่อนของจ๊อบได้รับบาดเจ็บสาหัส และจ๊อบก็ต้องแก้แค้นโดยการยกพวกไปเอาคืน จนมีเรื่องขึ้นโรงพัก เพื่อนคนนี้จะคอยเตือนให้จ๊อบเลิกเสพยาบ้า โดยจ๊อบก็ไม่สามารถทำได้ แค่หยุดเสพยาบ้าง แต่ก็ได้แค่ไม่กี่วันต้องกลับมาเสพยาอีก เพราะติดใจในความเมา จนในที่สุดความสัมพันธ์ของจ๊อบกับเพื่อนคนนี้ก็เริ่มห่างเหินกันมากขึ้น เมื่อจ๊อบติดยาอย่างหนักและเริ่มไม่ไปเรียน แต่จ๊อบก็ยังคิดถึงเพื่อนคนนี้อยู่ และจนมาบำบัดครั้งนี้ ส่วนหนึ่งจ๊อบได้แรงใจจากเพื่อนนี้ด้วย

เค เป็นคนหนึ่งที่ได้รับแรงเสริมจากเพื่อนด้านลบ เพื่อนของเคที่เรียนราชภัฏด้วยกัน โดยเฉพาะเพื่อนในห้องที่ไม่ได้เป็นคนเสพยาบ้า เคบอกว่า "กลุ่มที่สนิทกันก็จะคอยบอก เฮ้ย! เลิกเถอะ มึงจะเสพยาไปทำไม แรก ๆ เราก็เออ..มันดี นะมันคอยเตือน แต่พอนาน ๆ เข้ากลายเป็นความเชิง

เพราะเราไม่ยอมเลิก จากนั้นก็จะเห็นห่างกันมากขึ้น และไม่ได้พูดถึงเรื่องการเสพยาบ้าอีก"

วีระ พนักงานเสิร์ฟห้องอาหาร วีระจะได้รับแรงเสริมด้านลบจากเพื่อนพนักงานเสิร์ฟด้วยกัน โดยเพื่อน ๆ จะตักเตือนให้วีระเห็นถึงโทษและอันตรายของยาบ้า และแนะนำให้เลิกเสพยา วีระเล่าให้ฟังว่า "มีทั้งเพื่อนที่คอยเตือนและเพื่อนที่ยุให้เสพยาที่ห้องอาหาร แต่แรกก็เชื่อคนเสพยามากกว่าเพราะเราได้ติดมันไปแล้วก็ต้องเสพยาต่อไป คนที่เคยเตือนก็ไม่ค่อยสนใจ คิดว่าพ่อแม่เรายังไม่ได้สนใจเลย เขาก็เบื่อบอกเราไม่ฟัง หลัง ๆ ก็ไม่ห้ามแล้วปล่อยให้เราเล่นจนต้องออกจากงาน"

วัน วันมีเพื่อนเยอะทั้งเพื่อนแถวบ้าน เพื่อนในโรงเรียน วันบอกว่า เพื่อนที่เสพยาบ้าด้วยกันบางคนก็คอยเตือนไม่ให้เล่นเยอะหรือบางคนก็ชวนไปเลิกก็มี แต่วันอยู่ในช่วงเวลาที่เลิกไม่ได้ยังคงติดความเมาอยู่ความสนใจยังอยู่ที่เพื่อนชวนเสพยามากกว่าจึงไม่สามารถเลิกได้

จะเห็นได้ว่าแรงเสริมด้านลบจากเพื่อนมีผลต่อกลุ่มตัวอย่างแค่ช่วงแรก ๆ เพราะการติดความเมา ประกอบกับแรงเสริมของเพื่อนด้านบวกมีมากกว่าจึงไม่สามารถที่จะหยุด ลด หรือเลิกเสพยาได้

บุคคลในครอบครัว

นับเป็นสื่อบุคคลที่มีอิทธิพลต่อกลุ่มตัวอย่างมากที่สุดในการเสริมแรงทางด้านลบ ที่ทำให้กลุ่มตัวอย่างเกิดความรู้สึกผิดในการกระทำของตนที่ผ่านมาและอยากจะลด หยุดและเลิกเสพยาบ้า โดยที่พ่อแม่ คู่สมรส พี่น้อง และบุตร เป็นบุคคลในครอบครัวที่พบว่ามีส่วนเกี่ยวข้องกับการแสดงออกซึ่งปัจจัยเสริมแรงทำให้กลุ่มตัวอย่างต้องการหยุดและเลิกที่จะเสพยาบ้า โดยมีประเด็นของปัจจัยเสริมแรงดังนี้

1. การได้รับการกระตุ้นเตือนเรื่องยาบ้าโดยการพูดคุยด้วยถ้อยคำที่มีเหตุผล
2. การให้กำลังใจยอมรับและการแสดงออกถึงความห่วงใย
ของบุคคลในครอบครัวอย่างจริงใจ และสม่ำเสมอ
3. การได้รับความสนใจเอาใจใส่จากบุคคลในครอบครัวมากขึ้นโดยการให้เวลา
พูดคุย ทำกิจกรรมร่วมกันมากขึ้น

โดยที่ทั้ง 3 ประเด็นจะเป็นการเสริมแรงทางด้านของอารมณ์และความรู้สึกแก่กลุ่มตัวอย่าง ทำให้กลุ่มตัวอย่างรู้สึกว่ายังมีบุคคลอื่นที่รักและห่วงใย และหลายรายเข้าใจพ่อแม่มากขึ้น ซึ่งจากการศึกษาปัจจัยเสริมแรงด้านลบนี้ มีความเกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ในครอบครัว และการสื่อสารในครอบครัวของกลุ่มตัวอย่างด้วย ซึ่งปัจจัยเสริมแรงด้านลบนี้เป็นการปรับตัวของสมาชิก คือสื่อบุคคลในครอบครัวกับกลุ่มตัวอย่าง เพื่อให้เกิดความเข้าใจกันมากขึ้น อันเป็นการสร้างความเข้าใจและเกิดกำลังใจที่จะ ลด หยุด และเลิกเสพยาบ้า ของกลุ่มตัวอย่าง โดยเฉพาะในกรณีของกลุ่มตัวอย่างที่มาเข้ารับการรักษาที่โรงพยาบาลธัญญารักษ์ ทุกรายให้เหตุผลเดียวกันถึงแรงผลักดันที่ต้องการเลิกเสพยาคือกำลังใจจากบุคคลในครอบครัว รายละเอียดต่อไปนี้

หนึ่ง - สอง สองพี่น้องที่ตกเป็นทาสของยาบ้า แต่ในที่สุดทั้งสองก็สามารถคิดได้ เหตุผลสำคัญอยู่ที่พ่อแม่ของทั้งสอง เมื่อสภาพที่พ่อแม่เคยห่างเหินไม่สนใจไม่มีเวลาให้ความเอาใจใส่ กลับเปลี่ยนเป็นการห่วงใยคอยเอาใจใส่ และพูดคุยตามเหตุผล ทั้งสองเล่าถึงพ่อแม่กับกำลังใจที่ได้รับว่า หนึ่ง “พ่อพูดกับผมและน้องว่าพ่อขอโทษกับที่ผ่านมา พ่ออยากอยู่กับลูกแต่เพราะงาน เพราะเงินต้องทำให้ห่างเหินกันแต่ทุกอย่าง เขาบอกว่าเขาทำเพื่อเราสองคน” สองเล่าย้ำว่า “เพราะภาพที่เปลี่ยนไปจากที่เราคิดว่าไม่มีใครสนใจเราหรอก มันกลายเป็นทุกคนเข้าใจให้กำลังใจ ไม่ใช่การแสร้ง แต่พ่อแม่เขาร้องไห้ให้เห็น” ทั้งสองคนตัดสินใจเข้ารับการรักษาด้วยความสมัครใจ และตั้งใจว่าจะหันกลับไปตั้งใจเรียนต่อจนจบเพื่อพ่อแม่ หนึ่งบอกว่า “คงถึงเวลาที่เราจะกลับตัวเองแล้ว เวลาที่ผ่านมา ก็ลืมมันไปคงไม่อยากให้พ่อแม่เสียใจอีกแล้ว ยิ่งเราเป็นพี่คนโต ถ้ายังไม่เป็นตัวอย่างที่ดี น้อง ๆ ก็คงเสียใจด้วย” สองย้ำว่า “ผมจะไม่ทำให้พ่อแม่ผิดหวัง คุยกับหนึ่งว่าเราจะต้องช่วยกัน เพื่อครอบครัวของเราครับ”

คิด มีลูกและภรรยาคอยเสริมแรงด้านลบ ทำให้คิดมีกำลังใจในการคิดเลิกเสพยาบ้า คิดเล่าว่า "ความจริงผมเองก็ไม่ได้อยากเสพยาบ้าหรอก แต่ด้วยความลำบากเราก็ต้องทำงานมันก็เลือกไม่ได้ มีลูกกับเมียคอยอยู่ข้าง ๆ เขาเห็นเราเล่นก็บอกไม่เสพยาบ้าไม่ได้หรอก ผมก็มักจะบอกเขาว่ามันไม่ติดหรอกเสพยาบ้าให้ทำงานได้เท่านั้น" คิดพยายามเลิกโดยเด็ดขาดจากยาบ้า แต่ก็ทำไม่สำเร็จจนถูกจับได้ครั้งนี้ และความตั้งใจของตน เมื่อพ้นโทษคือการหนีห่าง ไม่ขอสูบเกี่ยวกับยาบ้าอีกต่อไป เพราะสงสารลูกเมียที่ต้องลำบากเพราะตนเอง

สร ได้รับกำลังใจจากพี่ชาย ที่แนะนำให้มาเลิกที่โรงพยาบาลธัญญารักษ์ โดยที่พี่ชายที่เคยติดยาก็สามารถเลิกได้สำเร็จ จึงเป็นแรงเสริมที่ทำให้สรตัดสินใจ "น้ำป่าก็บอกให้มาเลิกซะ พี่ๆ ก็พูดเตือนให้เลิก ให้เลิก บอกไม่ติดหรอกเลิกเถอะ พี่ก็จะไปเลิก ก็คุยกันว่าพอแล้วเลิกก็เลิก สรก็มาที่โรงพยาบาลเลย"

ไอ ผู้มีพ่อแม่ ป้าและยาย คอยให้กำลังใจ เมื่อรู้ว่าไอติดยาทุกคนตกใจ แรก ๆ ไม่มีใครเชื่อ จนพ่อของไอสืบรู้จึงเรียกไอมาพูดคุยด้วยเหตุผล ก่อนหน้านั้นไอคิดว่าพ่อแม่ไม่เคยสนใจตน คิดน้อยใจพ่อแม่ แต่พ่อได้คุยกับพ่อด้วยเหตุผลทำให้ไอรู้สึกเห็นใจพ่อและแม่มากขึ้น "พ่อเขาบอกทุกวันนี้ทำงานทำไร่สวนก็เพราะไอ ทุกสิ่งทำเพื่อลูก ผมก็เจ็บบ เขาบอกทำเพื่อพ่อได้ไหมลูก มาเลิกเถอะ" นอกจากนั้นยายกับป้าของไอผู้เป็นญาติสนิทเลี้ยงไอมาตั้งแต่เล็กก็มีส่วนอย่างมากในการเสริมแรงลบเพื่อให้ไอเลิกจากยาบ้า ไอเล่าว่า "ยายกับป้าจะถามอาการว่าเป็นไง กินข้าวหรือยัง ไม่ไปเรียนหนังสือหรือ ไม่สบายหรือเปล่า ผมก็เห็นว่าเขาสนใจเราเหมือนกันนะก็เริ่มคิด" และโอก็คิดถูกที่เข้ารับการบำบัดที่โรงพยาบาลธัญญารักษ์ ภาพของพ่อแม่ยายและป้ามาเยี่ยมที่โรงพยาบาลทำให้ไอยิ่งล้าหนักผิดมากขึ้น และมีความตั้งใจในการเลิกให้สำเร็จ และกลับไปตั้งใจเรียนต่อให้ได้ตามที่ทุกคนหวังไว้

เซ ผู้ไม่คิดว่าตนเองจะมารักษาตัวที่โรงพยาบาล เล่าว่า “หนูไม่เคยคิดว่าตัวเองจะมาเลิกได้ คิดว่าจะเสพยาไปจนตายด้วยซ้ำ” สิ่งที่ทำให้เขาเปลี่ยนใจได้ นั่นคือ พ่อและแม่จากที่เคยเข้มงวดที่เคยบังคับให้เขาทำตามใจของท่าน ทุกครั้งทุกอย่างเปลี่ยนไป เขบอกด้วยใบหน้าภูมิใจว่า “พ่อเขาพูดว่าลูก พ่อต้องอดทน พ่อคงเป็นพ่อไม่ได้นัก เห็นแกตัวบังคับลูก เพราะรักลูกเกินไป ลูกก็ไม่เข้าใจพ่อ ความจริงพ่อกับหนูนิสัยเหมือนกันคือไม่ชอบให้ใครมาบังคับ พ่อก็บอกต่อไปนี่พ่อไม่บังคับลูกแล้ว ขอให้ทำเพื่อพ่อแม่อย่างเดียวได้ไหม พ่อจะไม่ขออะไรอีก ให้เลิกได้ไหม แล้วเขาจะทำอะไรพ่อไม่ว่าอะไร จะเรียนหรือไม่เรียนก็ตามใจ” เขบอกพ่อตัวโต ๆ อดตีนัก ก็พามาพูดด้วยสีหน้าน้ำตาคลอ มันเป็นเรื่องที่สะกิดใจของเขา เพราะที่ผ่านมามาต่างคนต่างประชดกันไม่เคยมีการพูดคุยกันเลย จึงทำให้เซตัดสินใจมาเลิกโดยมีพ่อแม่คอยให้กำลังใจด้วยดี

จ๊อบ ผู้ทำให้แม่ต้องร้องไห้หลายครั้ง ทำให้แม่ต้องผิตห้วงกับตัวสัญญา ที่จ๊อบไม่เคยรักษาสัญญาที่ให้ไว้กับแม่เลย จ๊อบเล่าว่า “แม่คือกำลังใจ คือคนที่คอยเอาใจใส่ตัวผมตลอดมา ทุกครั้งแม่ให้อภัยผมเสมอ แม่คงร้องไห้จนน้ำตาไม่แล้วมั้ง” จ๊อบพูดด้วยความผิดที่ตนก่อขึ้นว่า “ผมผิดเสมอแต่ทุกครั้งแม่จะให้กำลังใจ แม่เคยขอผมเลิก ผมทำได้อย่างมากก็แค่เดือน 2 เดือน แล้วก็กลับมาเสพยาอีก แม่เสียใจมากที่ผ่านมา และแม่ก็อดทนมากไม่เคยด่าว่ารุนแรงเลยขนาดเพื่อนมาเล่นของที่บ้าน แม่มาเจอแม่ไม่พูดแม่เงิบเพื่อนรีบออกจากบ้านผมเห็นแม่ร้องไห้ มันทำให้ผมล้าหนักตัวเสมอ แต่กว่าจะตัดสินใจมา ผมก็เกือบเสียแม่ไป แล้วเขาจะผูกคอตายเพราะผม” จ๊อบเป็นผู้ได้รับการเอาใจใส่จากแม่ ทั้งการแสดงออก การพูดคุย การกระตุ้นเตือนด้วยความสม่ำเสมอเป็นแรงเสริมที่สำคัญจนทำให้เขาตัดสินใจมาเลิก “เปรียบกับตัวเองที่ต้องเสพยาด้วย ไม่ทำประโยชน์อะไร เบื่อกิจกรรมที่วันๆ เอาแต่เสพยา แม่ก็เสียใจ เลยบอกว่าจะเลิกแล้ว”

ครู - อาจารย์

ปัจจัยเสริมแรงสำหรับสื่อบุคคลคือ ครู - อาจารย์ จากการศึกษาพบว่า

1. การได้รับการส่งสอนตักเตือนให้โอกาสในการเลิกเสพยาบ้าด้วยความเข้าใจ

คือปัจจัยเสริมแรงที่มีส่วนทำให้กลุ่มตัวอย่างบางรายเกิดความรู้สึกที่ว่าตนกำลังทำผิด โดยเฉพาะการตักเตือนโดยใช้วาจาและการแสดงออกด้วยความเข้าใจมีเหตุผล อันมีส่วนกระตุ้นให้เกิดความคิดที่อยากจะ ลด หยุด และเลิกเสพยาบ้า ถึงจะไม่ได้ตัดสินใจเลิกด้วยทันที แต่ละเป็นปัจจัยที่ไปเสริมแรงกับแรงเสริมด้านลบของสื่อบุคคลอื่น ๆ ซึ่งทำให้เป็นแรงเสริมที่มากขึ้นจนตัดสินใจหยุดและเลิกในที่สุด

เค มีอาจารย์ที่ปรึกษาที่คอยเตือน และให้โอกาสในการเรียนเสมอ เคบอกว่า อาจารย์ท่านนี้ทำให้เครู้สึกยังมีคนให้โอกาส และเข้าใจเขาอย่างแท้จริง "อาจารย์ไปที่บ้านด้วยคุยกับพ่อแม่ว่าควรให้ผมไปบำบัด พ่อแม่ก็บอกว่า เคยบำบัดแล้ว 2 ครั้ง ก็กลับมาอีก อาจารย์บอกให้โอกาสเขาอีกครั้ง" เคจะจบปริญญาตรีอีก 3 เดือน โดยมีอาจารย์ท่านนี้เป็นกำลังใจ และเป็นที่ปรึกษาให้เคล็ดลอด เคบอกย้ำอีกว่า "ถ้าไม่มีอาจารย์ท่านนี้ผมคงไม่มีโอกาสเรียนจนจบ และก็ไม่ได้มาเลิกครั้งนี้แน่ ผมจะกลับไปเรียนต่อให้จบอีกแค่ 3 เดือนเท่านั้น"

เรียม เป็นนักเรียนที่เรียบร้อยคนหนึ่ง ที่ได้รับการไว้วางใจจากครูอาจารย์เป็นสารวัตรนักเรียน เรียมก็ได้ทุนการศึกษาด้วย นอกจากนี้การเป็นนักกีฬา จึงทำให้เรียมได้รับความสนใจทั้งจากเพื่อนนักเรียน และอาจารย์ที่โรงเรียน เมื่อ 2 เดือนที่ผ่านมา เรียมเริ่มติดยาบ้า โดยไม่มีใครรู้ โดยเรียมตัดสินใจบอกอาจารย์ที่ปรึกษา ทำให้ได้รับการแนะนำให้มาบำบัดรักษาที่โรงพยาบาลธัญญารักษ์ โดยมีพ่อแม่เป็นแรงเสริมอีกแรงหนึ่ง เรียมเล่าถึงอาจารย์ว่า "อาจารย์บอกไม่เป็นไร พยายามตั้งใจเลิกให้ได้"

จากตัวอย่างทั้ง 2 คนทำให้เห็นว่าครูอาจารย์ในโรงเรียนเป็นแรงเสริมอันหนึ่งที่ทำให้กลุ่มตัวอย่าง ที่เป็นนักเรียนสามารถคิดหยุดหรือเลิกเสพยาบ้า อันเป็นปัจจัยเสริมแรงด้านลบอีกอย่างหนึ่ง

เจ้าหน้าที่สาธารณสุข

เป็นสื่อบุคคลที่มีส่วนในการเสริมแรงด้านลบแก่กลุ่มตัวอย่าง โดยสื่อบุคคลในกลุ่มนี้ได้แก่ แพทย์ พยาบาล และนักสังคมสงเคราะห์ ซึ่งจะพบได้ในกลุ่มตัวอย่างที่เคยเข้ารับการบำบัดรักษา การติดยาเสพติด หรือการเจ็บป่วยที่เข้ารับการรักษาที่โรงพยาบาล โดยมีปัจจัยเสริมแรง คือ

1. การได้รับคำแนะนำ การให้กำลังใจ และโน้มน้าวให้เข้ารับการบำบัดยาบ้า

โดยจากการศึกษาพบว่า แรงเสริมจากสื่อบุคคลประเภทเจ้าหน้าที่สาธารณสุขนี้ไม่ได้มีผลต่อการตัดสินใจในการเลิกเสพยาโดยทันที แต่เป็นแรงเสริมเพียงกระตุ้นเตือนให้เกิดความคิดถึงการกระทำของตนเอง โดยการถูกโน้มน้าวจากบุคคลดังกล่าวข้างต้น ทำให้กลุ่มตัวอย่างได้ทราบข้อมูลการอันตรายของยาบ้าต่อสุขภาพร่างกาย ข้อมูลเรื่องการบำบัดรักษา ดังเช่นกรณี

น้อย เคยเสพยาบ้าจนเบลอ และเป็นลมหมดสติ จนต้องส่งรักษาที่โรงพยาบาล ในระหว่างเข้ารักษาตัว น้อยได้พบกับแพทย์และพยาบาลผู้ซึ่งให้คำแนะนำให้น้อยบำบัดเรื่องยาบ้า น้อยเล่าว่า "จำได้ว่าคุณหมอบุ๊ดีใจมากแนะนำให้บำบัด น้อยยังงงอยู่เลยตอนนั้น อยู่ที่โรงพยาบาลได้ยั้งยัย พยาบาลคนหนึ่งก็บอกว่าหมดสติที่ป้ายรถเมล์มีคนนำส่งโรงพยาบาล" น้อยได้รับการโน้มน้าวให้บำบัดแต่ตอนนั้น น้อยไม่สนใจเข้ารับการบำบัดรักษา เพราะเกิดความกลัวต่อการบำบัด แต่คำแนะนำจากแพทย์และพยาบาล ตอนนั้นยังอยู่ในใจของน้อยตลอดเพราะน้อยรู้รสชาติของการเบลอและทรมานเมื่อตกเป็นทาสของยาบ้าแล้วจนน้อยถูกจับได้เสียก่อนที่น้อยจะมีโอกาสได้รับการบำบัด

เซ ผู้ที่เคยคิดว่าตัวตายมาแล้วถึง 2 ครั้ง ทำให้เธอเข้าออกโรงพยาบาลเพื่อล้างท้อง เซถูกโน้มน้าวให้เลิกและเข้ารับการรักษาทางกาย โดยพยาบาลคนหนึ่งที่ให้การดูแลเธอที่โรงพยาบาล เซเล่าว่า "ความจริงเซจะมารักษาตั้งนานแล้วไม่รู้มีวิธีอะไรจะไหนนี่ จนสมองเบลออกไปหมดแล้ว" เซบอกว่า ตอนที่ฆ่าตัวตายครั้งที่ 2 มีพยาบาลเข้ามาคุยด้วยทุกวัน และนักสังคมสงเคราะห์อีก แต่ตอนนั้นตีไม่ได้สนใจที่คิดจะเลิกอย่างจริงจัง แต่ก็ได้แต่รับรู้ว่ามีคนแนะนำถึงอันตรายของยาบ้าและให้ไปบำบัดรักษา ซึ่งถือเป็นแรงเสริมอีกด้านหนึ่งซึ่งมีผลในเวลาต่อมา

หวาน เคยถูกพ่อแม่รับเข้ารับการรักษาจนเป็นเรื่องแตกตื่นกันทั้งโรงพยาบาล เพราะหวานไม่ยอมเข้ารับการรักษา จนเมื่อหวานพบกับนักสังคมสงเคราะห์คนหนึ่ง หวานเล่าว่า "เขามีวิธีพูดที่ทำให้หวานรู้สึกว่าเขาเป็นคนที่เข้าใจหวานมากพูดให้หวานเชื่อได้ และยอมเข้ารับรักษา แต่ก็อยู่ได้แค่ 7 วันก็หนีกลับบ้านก่อนยอมรับว่าเข้าแล้วก็เจอกับหมอพยาบาล และเพื่อน ๆ ที่ติดยาเหมือนเรา เห็นเขารักษาก็อยากเลิก แต่ตอนนั้นใจมันไม่เอาแล้ว" หวานกลับเข้ารับการรักษาอีกครั้งด้วยความสมัครใจในเวลาต่อมา เพราะคนรักและแรงโน้มน้าวของนักสังคมสงเคราะห์คนนั้นที่หวานชื่นชม และเป็นแรงเสริมให้คิดเลิกยาบ้าอีกแรงหนึ่ง

เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับขบวนการปราบปราม

สื่อบุคคลอีกกลุ่มที่ทำให้เกิดปัจจัยเสริมแรงลบเกี่ยวกับยาบ้า โดยประกอบด้วย เจ้าหน้าที่ตำรวจ เจ้าหน้าที่ศูนย์พิทักษ์สิทธิเด็กและเยาวชน และเจ้าหน้าที่ทัศนสถาน โดยมีปัจจัยเสริมแรงต่อกลุ่มตัวอย่าง คือ

1. ความศรัทธาต่อตัวบุคคลและการได้รับการอบรมสั่งสอนและแนะนำให้เลิกเสพยาบ้า

พบส่วนใหญ่กับกลุ่มตัวอย่างที่เคยถูกจับและต้องโทษแล้วหลายครั้ง และารู้จักกับเจ้าหน้าที่ปราบปรามไม่ว่าจะเป็นตำรวจหรือผู้คุมในทัศนสถาน ที่ให้ความเคารพนับถือ และศรัทธาต่อตัวบุคคล จากการปฏิบัติด้วยความเคร่งครัด บริสุทธิ์และยุติธรรม เป็นตัวอย่างที่ดี ซึ่งกลุ่ม

ตัวอย่างเกิดความพึงพอใจและให้ความนับถือเมื่อได้รับการอบรมสั่งสอนการตักเตือน และการแนะนำให้เลิกเสพยาบ้า ทำให้กลุ่มตัวอย่างเกิดความพยายามที่จะทำตามหรือแม้แต่บางคนมีความยำเกรงที่จะทำผิดอีกครั้ง ทำให้คิดอวยทลด หยุด และ เลิกเสพยาในเวลาต่อมา

หนึ่ง รู้จักกับตำรวจคนหนึ่ง หนึ่งเคารพและศรัทธาต่อตำรวจคนนี้มาก เพราะการปฏิบัติหน้าที่เคร่งครัดให้ความยุติธรรมและคอยแนะนำสั่งสอนให้ออกห่างจากยาบ้า หนึ่งบอกว่า "ผมไม่กลับไปหาพี่เขาหรอก ถ้าวันไหนแอบเสพยา ถ้าพี่เขารู้ผมต้องโดนว่าแน่ พี่เขาดีกับผมขนาดสองโดนจับเรื่องกัญชาพี่เขาก็ช่วย" หนึ่งช่วยตำรวจคนนี้ในการปราบปรามยาบ้า โดยบอกแหล่งซื้อขาย ซึ่งไม่ใช่สายเดียวกับหนึ่ง ทำให้หลายคนรู้ว่าหนึ่งเริ่มเป็นสายให้ตำรวจเป็นคนหักหลังวงการ หนึ่งคบกับตำรวจคนนี้จนสนิทสนม และเป็นปัจจัยเสริมแรงอีกด้านหนึ่งที่ทำให้หนึ่งตัดสินใจเลิกเสพยาและมาบำบัดรักษา "ผมว่าพี่เขามีส่วนด้วยนอกจากพ่อแม่ ผมไม่เคยมีพี่ไม่เคยมีใครคอยห่วงใย ผมมีพี่เขาคนหนึ่งเขาดีกับผมมาก" คำพูดของหนึ่งที่ชื่นชมตำรวจคนนี้ เห็นได้อย่างชัดเจนว่าเป็นสิ่งหนึ่งที่มีผลต่อการตัดสินใจในการบำบัดรักษาด้วย

จ๊อกก็ เคยติดคุกมาแล้วหลายครั้ง ล่าสุดจ๊อกก็รู้จักกับผู้คุมหญิงคนหนึ่ง ซึ่งสนิทสนมกันกับจ๊อกก็เป็นอย่างดี "แม่เขาดีกับหนูมาก คอยบอกคอยเตือนให้เลิกซะ อยากกลับไปเสพยาไปขายอีก" จ๊อกก็เรียกผู้คุมหญิงคนนี้ว่า แม่เป็นการให้ความเคารพนับถือ จ๊อกก็ได้รับให้ทำหน้าที่เป็นผู้ช่วยผู้คุมหญิงคนนั้น เป็นหัวหน้าผู้ต้องขัง จ๊อกก็เล่าเพิ่มเติมว่า "แม่เขาให้ช่วยดูแลคุมงานคนอื่น ๆ หนูอยู่ข้างในก็สบายไม่ค่อยกดดันมาก เพราะได้แม่เขาช่วยด้วย" การถูกจับจำคุกครั้งนี้ไม่ใช่เรือนจำของผู้คุมหญิงคนดังกล่าวทำให้จ๊อกก็รู้สึกที่ตนเองผิดที่ไม่เชื่อคำของผู้คุมคนนั้น และยังคงคิดถึงผู้คุมผู้นั้นอยู่ แม้ว่าโทษจะอีก 10 ปี แต่จ๊อกก็ตั้งใจหวังว่าจะเลิกเกี่ยวข้องกับยาบ้าโดยเด็ดขาด

ตูป ผู้มีเจ้าหน้าที่หญิงของศูนย์พิทักษ์เด็กและเยาวชนแห่งหนึ่ง คอยเป็นคนคอย
แนะนำตักเตือน แม้กระทั่งการเข้ารับการบำบัดครั้งนี้ เจ้าหน้าที่ดังกล่าว
เป็นผู้พามาและแนะนำตูปทั้งหมด พร้อมทั้งบอกกับตูปว่าหลังจากบำบัด
ได้ครบแล้ว ก็จะไปทำงานช่วยที่ศูนย์เด็ก ตูปกล่าวด้วยความในใจว่า
“ดีใจที่มีคนคอยดูแลและห่วงใยสนใจชีวิตของหนู ได้พี่เขาช่วยเหลือทุก
อย่าง จนถึงวันนี้ถ้าไม่มีเขาหนูอาจไม่ได้เป็นผู้เป็นคนอย่างนี้ก็ได้”

จากกรณีกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 ทำให้เห็นว่า เจ้าหน้าที่ที่ปราบปรามเป็นผู้มีส่วนที่เป็นปัจจัย
เสริมแรงด้านลบให้กับผู้เสียหายบ้างให้เห็นว่าสิ่งที่ผิดควรเลิก ด้วยความศรัทธา และนับถือของ
บุคคลดังกล่าว ที่ได้เข้าไปรู้จักและได้รับความช่วยเหลืออย่างจริงใจ.

สื่อมวลชน

ผลการศึกษา ปัจจัยเสริมแรงจากสื่อมวลชน พบว่า ข้อมูลข่าวสารทางสื่อมวลชนเกี่ยวกับ
ยาบ้า สามารถเสริมแรงทั้งในทางด้านบวกและลบ ต่อกลุ่มตัวอย่าง แต่ทั้งนี้ผลของแรงเสริมของสื่อ
มวลชนเป็นเพียงแรงเสริมที่ทำให้เกิดความรู้สึก เป็นเพียงการตอกย้ำอารมณ์ของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่ง
ผลดังกล่าวนี้จะไปรวมกับแรงเสริมของสื่อบุคคล จึงทำให้เกิดความรู้สึกอยาก ลด หยุด และเลิก
เสพยาบ้า ทั้งนี้กลุ่มตัวอย่างให้ข้อมูลว่า เพียงเพราะข้อมูลข่าวสารทางสื่อมวลชนอย่างเดียวไม่ได้
ทำให้คิดอยากเลิกหรือหยุดเสพยา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงระยะแรกที่เสพยาติดยาบ้า ซึ่งจะมีผล
บ้างแต่เมื่อกลุ่มตัวอย่างติดยาบ้าอย่างหนักแล้ว ข้อมูลข่าวสารไม่มีส่วนกระตุ้นความรู้สึกอยาก
หยุดหรือเลิกเสพยาเลยรายละเอียดของปัจจัยเสริมแรงจากสื่อมวลชนทั้ง 2 ด้านมีดังนี้

ปัจจัยเสริมแรงด้านบวก ได้แก่

“การนำเสนอข้อมูลข่าวสารทางสื่อมวลชน ที่กระตุ้นความรู้สึกและอารมณ์ ทำให้อยากรู้
อยากลองมากขึ้น”

โดยที่การนำเสนอของสื่อมวลชน ซึ่งอาจตรงกับความรู้สึกและอารมณ์ของกลุ่มตัวอย่างใน
ขณะนั้น ทำให้เกิดแรงเสริมคือเพิ่มภาวะของความเครียด กตสัน จึงทำให้เกิดการประชด การลอก

เลียนแบบสื่อที่นำเสนอ หรือการเรียกร้องความสนใจมากขึ้น โดยการหันเข้าหาพยาบาลมาใช้และ
แพทย์ต่อไป

ปัจจัยเสริมแรงด้านลบ ได้แก่

“การนำเสนอโดยการกระตุ้นความรู้สึกที่ทำให้สำนึกผิด”

ปัจจัยเสริมแรงของสื่อมวลชนข้อนี้ เป็นการนำเสนอของข่าวสารจากสื่อมวลชนที่มีการใช้
จุดดึงดูด หรือเนื้อหาที่เข้าถึงกลุ่มตัวอย่างโดยเฉพาะการเข้าถึงอารมณ์และความรู้สึกที่ตรงกัน ที่
รู้สึกว่า การเสพยาบ้าทำให้เป็นสิ่งผิด การเสริมความคิดของกลุ่มตัวอย่างในประเด็นหรือเรื่องดัง
กล่าวทำให้คิดอยากเลิกเสพยาบ้า แต่ทั้งนี้ก็เป็นเพียงความรู้สึกเพียงชั่วขณะที่เกิดขึ้นเป็นครั้ง
คราวขณะที่เปิดรับสื่อ ซึ่งหากไม่มีความต่อเนื่อง และมีความบ่อยในการเปิดรับ ก็จะไม่มผลต่อ
กลุ่มตัวอย่างจนทำให้คิดอยากเลิกเสพยา โดยเฉพาะหากไม่มีแรงเสริมจากสื่อบุคคลอื่น ๆ มาเสริม
แรงอีกก็จะทำให้แรงเสริมของสื่อมวลชนไม่มีผลต่อกลุ่มตัวอย่างใด ๆ เลย ดังเช่น คำสัมภาษณ์ของ
กลุ่มตัวอย่างต่อไปนี้

ปลา “พวกข่าวที่อ่าน ได้ดู หรือเห็นในโทรทัศน์ ไม่มีผลหรอกดูก็ผ่านไป แค่อะคิด
ว่าตอนนั้นจะยาบ้าทำให้เกิดอะไรบ้าง โดนจับได้ก็เมิด หรือแม้แต่เรื่อง
รณรงค์ก็เห็นบ่อยอย่างบางที่มีพวกดารามาบอกให้เลิกเสพยาหรืออะไร
ตามโทรทัศน์ก็ยังไม่สนใจ ตอนที่เสพยาใหม่ ๆ ก็สนใจอยู่บ้าง แต่พอติด
มาก ๆ หลัง ๆ มากก็ไม่เคยสนใจเลย”

หวาน “จะให้อ่านหนังสือพิมพ์หรือฟังวิทยุ ดูโทรทัศน์แล้วก็อยากเลิกไม่มีทาง
อยากมากก็แค่คิดว่าเออ มันเป็นสิ่งไม่ดี คนในสังคมเขาก็เห็นว่าผิด แต่
ในใจของคนเสพยามันจะคิดว่าไม่เป็นไร เราเสพยาก็เรื่องของเรา แต่จะคิด
มากถ้ามีข่าวหรือเห็นในโทรทัศน์ที่ดีแบบสะเทือนใจ อย่างข่าวฆ่าลูก ฆ่า
เมีย ซึ่งบางที่มันก็ทำให้หยุดคิดได้ แต่ก็แค่ขณะเดียวนั้น พอเจอเพื่อน
เจอยาก็เสพยา ไม่คิดแล้ว” หวานเล่าอีกว่า หากจะทำให้เลิกนั้นต้องมี
บุคคลอื่น ๆ ช่วยเสริมด้วยดังคำพูดที่ว่า “บอกตรงๆเลยว่าบางทีใครที่เขา

ชอบบอกว่าเราเสพติดเพราะสื่อมวลชนอะไรอย่างนี้ มันไม่จริงหรือก็เป็นเพราะเพื่อนเพราะตัวเรามากกว่า อย่างการเลิกเสพติดก็เป็นเพราะคนรอบข้าง เพราะความรู้สึกที่ได้รับจากผู้คนที่ให้กำลังใจมากกว่า"

ตีว ตอกย้ำว่าสื่อมวลชนเป็นแค่เพียงสิ่งทำให้เกิดความรู้สึกและอารมณ์ไม่สามารถทำให้อยากคิดจะเลิกเสพติดยาบ้า "เฉย ๆ มากกว่า มันอยู่ที่ตัวเราที่เองดูทีวีเห็น อ่านหนังสือพิมพ์ก็เจอ เขาพูดถึงยาบ้าพูดถึงยาเสพติด แต่ก็ไม่เห็นว่าจะอยากเลิก อยากจะหยุดมัน ถ้าจะมีส่วนก็คงเป็นเรื่องสะกิดให้คิดนึกถึงอย่างที่มีลูกมีผัวแล้ว เวลาเห็นเขาออกข่าวหรือเรื่องรณรงค์บอกว่า มันทำลายครอบครัว พี่ก็อิงไปเหมือนกัน แต่ก็ไม่ได้เลิกนะจนโดนจับแล้วจับอีกพี่ก็ไม่เซ็ด เพราะอะไรก็ไม่รู้"

คิด บอกว่า "ผมเคยเห็นข่าวพวกสืบล้อกินแล้วขับรถชนเด็ก ก็ไม่คิดว่าจะเป็นจริง บางทีข่าวก็ไม่รู้จริง เขียนออกมาก่อนอย่างพวกสืบล้อชนแล้วหนี ทำไม่รู้ว่าเสพติดยาบ้า ผมไม่ค่อยจะรู้สึกอะไรหรือกับข่าวที่เห็น ทั้งโทรทัศน์หนังสือพิมพ์ ใครจะเสพติดจะเลิกเสพติด ผมว่าตัวคนนั้นรู้ดีที่สุดว่าอะไรที่เราจะต้องเสพติด ทำอย่างไรเราถึงจะเลิก อย่างผมถ้าไม่หวังลูกเมียผมก็ไม่ต้องเสพติด ก็อยากแค่ทำงานได้เยอะ ๆ ถ้าไม่ทำงานผมก็ไม่เสพติด" จากคำพูดของคิดทำให้เห็นว่าข่าวสารของสื่อมวลชนไม่มีผลต่อตัวเขาเลย

อู๊ด พูดถึงการนำเสนอของสื่อมวลชนได้น่าสนใจว่า "คนอื่นอาจโทษว่าสื่อมวลชนทำให้เด็กเสีย อย่างดูหนัง ดูทีวี แล้วก็เอาอย่าง ลอกเลียนทำตาม ผมว่าไม่ใช่ การที่คนจะเอาอย่างก็ต้องมีแบบอย่างให้เห็น คือมีคน มีเพื่อนที่ทำให้เห็น อย่างในหนังก็แค่กระตุ้นอารมณ์ บางคนดูหนังก็เศร้า บางคนตลก อย่างเรื่องยาเสพติด ยาบ้าก็มีในโทรทัศน์ ผมดูก็ยังนึกในใจอย่างเรื่องดวงไฟในพายุบางที่ก็แสดงได้ดี เหมือนจริง บางที่ก็เวอร์ไป อย่างอาการเสี้ยนของพระเอกบางที่ก็แสดงเกินไปมันแค่สร้างอารมณ์ความคิดให้กับเรา คืออาจจะเกิดแค่ความอยากได้ แต่จะถึงวันที่ลงมือเสพติด หรือคิดจะเลิกผมว่าคนรอบข้างมีส่วนตอบย้ำมากกว่า อย่าง

ผมคิดเลิกไปข้างนอก ก็เลิกได้ เล่นกีฬา ดูหนังฟังเพลง พอกลับบ้านเข้าบ้าน เจอกับสภาพแบบเดิม ๆ มันก็เลิกไม่ได้ ก็หันเขาหาเหมือนกัน" จากคำบอกเล่าของอู๊ดจึงฟังจะสรุปได้อย่างชัดเจนว่า สื่อมวลชนเป็นเพียงสื่อที่กระตุ้นอารมณ์และความรู้สึกทั้งด้านบวกและด้านลบ โดยมีสื่อบุคคลเป็นแรงเสริม อีกจนกระทั่งทำให้เกิดพฤติกรรมได้

สื่อเฉพาะกิจ

จากการศึกษาพบว่า สื่อเฉพาะกิจ เป็นปัจจัยเสริมแรงให้กับกลุ่มตัวอย่างเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาบ้า โดยมีอิทธิพลเพียงเล็กน้อยเท่านั้น ทั้งนี้อาจเนื่องจากการเข้าถึงสื่อเฉพาะกิจของกลุ่มตัวอย่างที่พบน้อยมาก ส่วนใหญ่พบเห็นสื่อป้ายคำขวัญมากที่สุด และการประชาสัมพันธ์ การรณรงค์โครงการต่อต้านยาเสพติด อย่างเช่น Just Say No ลานกีฬาต้านยาเสพติด ซึ่งทำให้ในระดับมีส่วนในการเสริมแรงให้กับกลุ่มตัวอย่างทั้งด้านบวกและลบ น้อยมาก แต่จากการพูดคุยกลุ่มตัวอย่างให้ข้อมูลว่าสื่อเฉพาะกิจเหล่านี้ แม้จะมีอิทธิพลน้อยแต่ก็มีส่วนเป็นแรงเสริมทั้งบวกได้เช่นกัน ดังนี้

ปัจจัยเสริมแรงด้านบวก

“การสร้างอารมณ์ขันและยั่วจากสื่อคำขวัญต่อต้านยาบ้า”

โดยกลุ่มตัวอย่างหลายรายให้ข้อมูลว่า จากคำขวัญที่ว่า “ยาบ้าคนเสพติดตาย คนขายติดคุก” ในวงการของกลุ่มผู้เสพติดก็นำมาล้อเลียน และพูดเล่นกันทำให้เกิดความสนุกสนานโดยไม่ถือว่าคำขวัญดังกล่าวเป็นสื่อสะท้อนให้เกิดความคิด หรือกระตุ้นเตือนใดๆ

ตีว เล่าว่า “เพื่อน ๆ เขาก็แหยกกันใครเล่นยาบ้าระวังนะมึงทั้งเสพติดทั้งขายเดี่ยวก็ได้ตายไปด้วยกัน ถือเป็นเรื่องสนุกไม่ได้มีส่วนทำให้กลัวเลย”

เอ็ด บอกว่า ในกลุ่มนักเรียนวัยรุ่นก็ไม่มีใครเชื่อถือกับคำขวัญนี้เลย “พวกผมเจอที่ไหนก็จะพูดเล่นกัน เปลี่ยนคำเป็น “คนเสพติดสบาย คนขายก็รวย” แล้วก็

ฮากันดรีม เป็นที่สนุกสนาน ไม่ได้มีผลอะไรต่อคนเสพยาเลย คนที่ไม่ได้เสพยาก็อาจจะรู้สึกก็ได้ถ้าได้เห็นคำขวัญ”

นอกจากนี้ในหมู่ของผู้ขับรถลึบล้อต้องเจอป้ายคำขวัญบ่อยที่สุด พูดถึงเรื่องนี้ว่า

หมวด “ผมเห็นจันชิน ป้ายนี้ผ่านที่ไหนก็เจอ จนบางที่ยังคิดว่าเสียเงินเปล่า ไม่มีประโยชน์เลยกับป้ายที่เขียน พวกคนขับลึบล้อท่งได้กันหมด แต่ไม่มีใครเลิกหรือกลัวสักคน พวกผมเองก็มีติดเป็นสติ๊กเกอร์หน้ารถ บางทีก็เอามาพูดเล่น ๆ กันว่า เดียวนี้ก็เปลี่ยนเป็นคนเสพยาคนขายสุซสบาย เพราะเป็นคนเดียวกันหรือไม่ก็แล้วเจอเพื่อนเสพยาอยู่ที่แถว แฮ่ยังมีระวังนะ เขายังเขียนไว้อยู่ว่า “คนเสพยาตาย คนขายติดคุก” เพื่อนก็แซวกับว่า “คนเสพยาคนขายตายพร้อมกัน หรือไม่ก็คุยเรื่องถูกจับก็จะเปลี่ยนเป็น “ตำรวจฉิบหาย คนเสพยาคนขายจงเจริญ”

จะเห็นได้ว่า คำขวัญซึ่งเป็นสื่อเฉพาะกิจที่น่าจะมีผลทำให้กลุ่มตัวอย่างได้รับการกระตุ้นเตือนในพฤติกรรมการเสพยาแต่กลับมีผลในด้านตรงข้ามคือถือเป็นเรื่องสนุกสนานขำขันให้เกิดพฤติกรรมการเสพยาบ้าดำเนินต่อไป ซึ่งถือเป็นแรงเสริมบวกอีกอย่างหนึ่งที่พบในการศึกษาวิจัยครั้งนี้